

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po praznike

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 z
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Kaj se odloča na Finskem

Svetovni proletarijat ima sedaj obilo priložnosti, da občuduje kremelskega diktatorja »tovariša« Stalina in njegove rdeče generale, s kolikšno lahkoto in brezobzirnostjo mečejo sovjetskega delavca in kmeta na fronto v ogenj finskih topov in strojníc. Desettisoči sovjetskih vojakov so z lastno krvjo pordečili sneg v finskih brezkončnih gozdovih, tisoči so zmrznili v strašni zimi po neskončnem trpljenju in lakoti... Komu na čast, v čigav prid in sploh — čemu? Gotovo na čast »očetu malih narodov, preljubemu tovarišu Stalinu«, ki je v svoji veliki dobrotljivosti sklenil poslati nekaj stotisočev proletarskih sinov in očetov v smrt, da »osvobodijo« finski narod njegove samostojnosti in svobodnega državljankega življenja. Zato torej umira sovjetski proletarijat, da malemu sosednemu narodu, ki je stoletja hrepenel po svobodi in si jo končno priboril, to svobodo oropa in ga zasuznji pod boljševiško diktaturo. To je smisel sovjetskega roparskega vpada na Finsko, ki so si ga rdeči salonski generali zamislili kot sprehod z rdečimi zastavami in Stalinovimi slikami, a se je ob čudovitem junaštvu malega finskega naroda, ki bo šlo od roda do roda in ga bodo opevala stoletja, spremenil v najhujšo sramoto za rdeče samodržce. Kremelj je postal nervozen in se pričena bači, da bi celo sovjetski vojak začel misliti, da se bo mužik morda končno le vprašal, čemu ga gonijo v smrt? Kremelj se boji nezadovoljstva in revolucije in zato so rdeči generali dobili zapoved, da »finsko zadevščino« hitro končajo. Lahko žrtvujejo še 250.000 mož, kolikor so jih dosedaj, lahko tudi več! Toda hitro je treba končati in pobiti Finsko na tla! Potem ne bo nihče vpraševal, čemu in za kakšno ceno, potem bo triumfal Kremelj, mase pa bodo molčale. Ako pa gre naprej z dosedanjim počasnostjo, potem se morda velikani prebudi in udari po Stalinu in njegovi boljševiški vladavini, ki že 20 let strahuje in izmizgava ruski narod. Nadaljnji porazi rdečih bi utegnili izzvati katastrofo; zato le brž in za vsako ceno!

Ni to zadnji vzrok, zakaj se je boljševikom pričelo tako zelo muditi, da končajo svoj uničevalni pohod na Finsko. V tem nenakem boju pa tudi tem bolj prihaja do izraza neizreklija prednost človeške osebnosti nad maso, moč duha nad materijo. Zapadne države, pa sploh Evropa, ki še nekaj da na svojo kulturo, bi morala razumeti, da v finško-sovjetski vojski ne gre le za osvajatev ali obrambo neke pokrajine, ne le za ohranitev ali uničenje neke male države, ampak gre za usodo zapadne kulture. To je pohod azijskega komunizma, je velika izkušnja za svetovno revolucijo in preizkušnja njenega orožja. Sicer je že velika svetovna vojska mobilizirala množice in človeškim masam pripravila pot v zgodovino. V tem ozračju masovnih vplivov je bil splošni boljševizem kakor tudi druga podobna množestvena gibanja v Evropi. To, kar se dogaja na Finskem danes, je pravcati pogrom masovnega barbarstva proti kulturi, borba množice proti osebnosti, snovi proti duhu. Gora ljudi in materijala je v boju z osebnostnim človekom in njegovo umno obrambo.

Sovjetsko vojskovanje, pri katerem vodstvo zastavlja ogromne množine človeškega in železnega materijala, je točen odraz boljševiške kulture, v kateri ni poedinec nič, kolektiv pa vse. To malikovanje surove sile, kateri naj bo žrtvovan mal, a hraber finski narod, zavzema prav peklenste strahote. Kakor ogromen parni valjar prehajajo neštivilne sovjetske čete v naval in groze pomandrat finski narod. Toda, ali bi se res ustavile ob Botniškem zalivu? Ali ne bodo pljusnili še dalje proti zapadu?

Evropa bi se morala te nevarnosti zavedati in priskočiti Fincem učinkovito na pomoč. Ako je za boljševike Finska važna postojanka, ni nič manjše važnosti za kulturni zapad. Brez velike in nagle pomoči je Finska izgubljena kljub junaštvu njenih sinov. »Pošiljaj nam samo avtomobilske kolone za prevoz ranjencev«, se je baje izrazil nek finski general. »Naj še nekoliko počakajo, pa nam bodo lahko poslali kar samo — krste.« Te ironične besede točno prikazujejo stvarni položaj. Fincem verjetno ni toliko za občudovanje, s katerim res ne skopari evropski in ameriški tisk, ampak žele dobiti čimprej veliko orožja in sposobnih branilcev. Ako Evropa te pomoči več ne zmore, potem je jasno, da je njena zavednost in kultura le še na papirju. Potem res ne zasluži drugega, da jo pogazi boljševiški valjar. Ako evropski narodi niti teh žrtev več ne zmorejo, je dokaz, da so dozoreli za razpad in ne bo za nje nobene škode, če jih pomandra revolucija. Ako je Evropa še živa, se mora braniti. Na Finskem se deloma odloča tudi njena usoda.

Drin.

Zemunska vremenska napoved: Mrz bo hujši, zlasti v severni polovici. Postopno se bo razvedrilo od severa in severozahoda proti vzhodu. V sredi države in v južnih krajih bo še precej oblačno, pa tudi snežilo bo.

Največja dosedanja finska zmaga

Zmagalo je lahko topništvo na smučeh

Stockholm, 20. febr. t. Dopisnik lista »Dagens Nyheter« poroča s finske fronte, da se morajo Fini za svojo večerajšjo odlično zmago pri jezeru Ladoga zahvaliti predvsem odlični taktiki glavnega poveljnika na tem odseku, generalu Johanu Wardemaru Haeglundu. V tej bitki je general prvič vrzel v borbo majhne finske topniške oddelke so z raznih strani nenadoma napadali premočnega sovražnika in mu povzročali ogromne izgube. Sovjetski oddelki 18. divizije so bili pa tudi sicer že popolnoma izčrpani zaradi mraza in zaradi glada, ker jim niso več dovažali nobene hrane. Sovjetski vojaki so bili tako zbegani, da so se skrivali za razne vojne naprave, kakor so se le mogli. Ko so bili že v največji zadregi, so zvelikli skupaj tanke in jih razvrstili v barikade, da bi se izza njih branili pred finskimi napadi.

Po bitki so sovjetski jetniki izjavljali, da že deset dni niso prejeli nobene hrane. Zato so pobijali konje, da bi se vsaj tako preživljali. Po bitki pa je poveljnik finske vojske v tem odseku izjavil dopisniku tega lista, da bodo Fini kljub silajni zmagi morali še veliko prestat, ker je številna premoč sovražnika ogromna. General Haeglund je izjavil dopisniku, da je v eni bitki na finski strani padlo troje Fincev, šest pa jih je bilo ranjenih; na sovjetski strani pa jih je padlo v isti bitki 300, nad 100 pa jih je bilo ranjenih.

Sovjetski bombniki so opremljeni s posebnimi ploščami

Helsinki, 20. febr. t. Havas: Finski letalci poročajo, da so v zadnjih dneh večkrat naleteli na sovjetske bombnike, ki so zgrajeni na poseben način. Trup letala je ves obdan s posebnimi kovinskimi ploščami, ki so tako rekoč neprodorne za navadne krogle iz letalskih streljanih. Tako je pripovedoval neki finski letalec, da je zasledoval te dni sovjetski bombnik in iz zadostne bližine oddal v njegov trup nad 800 strojniških krogel. Toda niti ena krogla ni prebila kovine, v katero je bil odet sovjetski bombnik.

Nad take bombnike se bodo morali finski letalci spustiti v borbo le na ta način, da bodo morali s posebnim manevriranjem zadeti člane posadke, ki so v letalu ali pa bodo morala biti letalska letala opremljena s topovi, katerih krogle bodo prebile kovino teh bombnikov.

Finci ujeli »sovjetskega junaka«

Stockholm, 20. febr. t. Havas: Dopisnik lista »Dagens Nyheter« poroča, da so v bitki severno-vzhodno od jezera Ladoga Fini ujeli tudi višjega sovjetskega častnika, ki ga je rdeče poveljstvo nedavno proglasilo za »junaka sovjetske unije«. Njegov oddelk so finske čete ujele v zasled ob enem s tisoč drugimi rdečimi vojniki. V te zasled so Fini ujeli tudi dve diviziji sovjetskega topništva,

Pomen vladne izpremembe v Bolgariji

Nemški list piše, da se bo Bolgarija še bolj približala Nemčiji in Sovjetski Rusiji

Sofija, 20. febr. t. V Sofiji nedavno vladno krizo še zmerom zelo obsežno komentirajo. Posebno poudarjajo, da je morala ta vladna sprememba poseči zelo globoko v bolgarsko državno življenje, kajti z vodstva državne politike se je umaknil predsednik vlade Kiosevanov, ki je vodil bolgarsko notranjo in zunanjo politiko od 23. novembra 1935 dalje. Iz vlade je moral tudi njegov notranji minister Nedev.

O vladnih spremembah v Sofiji poročajo posebno mnogo nemški časniki. Dopisnik lista »Münchener Neueste Nachrichten« podrobno omenja posledice vladnih izprememb v bolgarski zunanji politiki. Tako poudarja dopisnik, da bo nova bolgarska vlada še bolj okreplila svoje prijateljstvo posebno z Nemčijo in pa s sosedno Jugoslavijo. Prav tako pa se bo pospešilo sodelovanje med Bolgarijo in Sovjetsko Rusijo, ki je sedaj stopilo v novo dobo svojega razvoja. Tak razvoj bolgarske zunanje politike pa poročujejo posebno osebno novega bolgarskega zunanjega ministra dr. Ivana Popova, ki je v novi vladi gotovo ena najvažnejših osebnosti poleg kmetijskega ministra Bagrianova, ki je povzročil padec Kiosevanova. Popov je sedaj 50 let star in je končal svoje visokošolske študije v Nemčiji. Nato je bil dolgo časa načelnik tiskovnega oddelka v bolgarskem zunanjem ministruv, zatem pa bolgarski poslanik v Budimpešti, Bukarešti, Pragi in nazadnje v Belgradu. Ko je bil v Belgradu, se je podrobno seznanil z vsemi vprašanji balkanske politike in si tudi pridobil izredne simpatije v vseh balkanskih krogih.

V zvezi z vladnimi izpremembami pa govore v Sofiji prav mnogo tudi o zadnjih dogodkih na Balkanu. Posebno pa o bivanju turškega zunanjega ministra v Sofiji. V zadnjih tednih je prišlo do večkratne izmenjave misli med Bolgarijo, Turčijo in Romunijo. Kmalu nato se je vršila v Bel-

Strašen poraz Sovjetov pri jezeru Ladoga

zastavo z zemljevidom in popolnoma uničili njihovo 18. divizijo

18. sovjetska divizija je bila uničena med Kiteľä in Syskyjärviem.

ki pa je že več dni počivalo, ker ni moglo iz zaledja prejemati nobenega streliva.

Zaplenjena sovjetska zastava z zemljevidom

Helsinki, 20. febr. AA. Havas: Med plehom, ki ga je pustila na bojišču 18. sovjetska divizija, se nahaja tudi divizijska zastava, ki nosi znak mesta Jaroslava. Zastava predstavlja zemljevid, na katerem so naslikani srp, klavir in sovjetski bajonet, ki segajo čez baltične države ter še naprej proti

Varšavski župan Starvinski pride pred sodišče

Bazel, 20. febr. t. Havas. V mesecu septembru se je v listih čisto bralo ime varšavskega župana Starvinskega, ki je vodil mestno upravo v Varšavi tedaj, ko se je mesto krčevito branilo proti temu, da bi nemške čete mesto prekmalu zasledle. Vsak večer je Starvinski govoril po varšavski radijski postaji in opisoval trpljenje ljudstva v oblegani Varšavi. Sicer so bili izgledi za uspeh tega odpora ničevi, vendar pa je hotela poljska prestolnica na

ta način na nekaj simboličen način dokazati, da je junaštvo poljskega naroda res veliko, tako veliko, da je pripravljeno na najhujše žrtve.

Mesto se je pa le moralo predati in tedaj so bili tudi določeni pogoji za predajo. Točno je bilo dogovorjeno, kakšen bo položaj ujetih častnikov, ujetega moštva in mestnega vodstva, ki je skrbelo za organizacijo mestne obrambe. O predaji Varšave je bila tudi podpisana posebna pogodba med mestnim poveljstvom in poveljstvom nemške vojske, ki je izvedlo zasedbo Varšave in Modlina. Kakor se je pozneje izvedelo, je bil dogovorjen tudi položaj mestnega župana Starvinskega.

Sedaj pa prihajajo iz Nemčije vesti, da mislijo nemške oblasti postaviti pred sodišče zadnjega župana poljske prestolnice. Starvinskega so v Varšavi aretirali kmalu po zasedbi in ga odvedli v notranjost Nemčije. Nemške oblasti hočejo uvesti proti njemu tožbo zaradi tega, ker bi naj bil sodeloval pri uničevanju Varšave. Očitajo mu, da je bil on tisti, ki je organiziral odpor varšavskega prebivalstva. Nanj pada tudi krivda, da se je borba za Varšavo tako zavlekla.

Skandinaviji, tako da dosežejo najzapadnejši r Norveške.

Sporazum med finško gardo in socialisti

Helsinki, 20. febr. t. Havas: Najvažnejši dogodek današnjega dneva v finskem političnem življenju je dejstvo, da je prišlo do sprave med finško gardo in finško socialistično stranko. Socialisti se do sedaj zelo sovražili gardo in njene člane, ker so se bali, da ne bi garda krenila v borbo proti njim, ko bi bil izvojevan popoln uspeh na fronti.

Sedaj pa so pogajanja med poveljnikom garde in voditelji socialistov zaključena. Lahko se tedaj reče, da je sedaj zavladala med finskiim ljudstvom popolna edinstvo in doba popolnega medsebojnega zaupanja.

V preteklih tednih je več delavcev, članov socialistične stranke, hotelo vstopiti v gardo, pa jih je vodstvo stranke zadržalo. Danes pa sta poveljnik garde general Malberg in predsednik socialistične stranke objavila skupen proglas in povabili člane stranke, da naj vstopijo v finško gardo.

Finski uspehi pri Khumi

London, 20. febr. AA. Reuter: Dasi zadnja sovjetska poročila govore o veliki zmagi na Karelijski ožini, so prišle isti dan vesti o veliki zmagi Fincev severno-vzhodno od Ladoškega jezera, kjer so Fini uničili 18. sovjetsko divizijo. Istotako poročajo, da so finske čete dosegle lepe uspehe na odseku pri Khumi proti 54. sovjetski diviziji in da so tu utrdile svoje položaje. Kar se tiče položaja Fincev na Karelijski ožini trdijo Fini, da so njihovi položaji v drugih vrstah Mannerheimove črte močni in da se bodo lahko uspešno uprli. Po nadaljnjih vesteh so sovjetske čete zasledle otok Rion-sari, 5 km jugozapadno od Juhanesa.

Anglija pošlje 400 letal na Finsko

Bruselj, 20. febr. AA. Belga: Večina belgijskih listov objavlja članek, v katerih poudarja, da je Finski potrebna nujna pomoč. Listi sporočajo, da bo v kratkem iz Londona odletelo na Finsko 400 letal.

Kdaj stopi v veljavo rusko-nemška vojaška pogodba

Carigrad, 20. febr. m. »Džunhuriet« v eni zadnjih številkih objavlja pod velikim naslovom, da bo rusko-nemška vojaška pogodba stopila takoj v veljavo, če se bo vojna razširila po Skandinaviji in na Balkan. Po informacijah »Džunhuriet« ima nemško-ruski vojaški pakt določbi, da stopi nemško-ruska vojaška pogodba takoj v veljavo:

1. če bodo nadaljnje rusko napredovanje v Skandinaviji ali na vzhodu skušali zavezniki ovirati in
2. če bosta Francija ali Anglija nudili podporo kateri od balkanskih držav, če bi bila slučajno padena.

Pod točko 2. se Rusija obvezuje, da bo Nemčiji prepustila svobodne roke. Če bo Nemčiji pretila nevarnost od kake druge strani (list misli Italijo), bo Rusija Nemčiji takoj prisločila na pomoč.

Nemška letala zopet napadla angleške parnike

London, 20. febr. t. Reuter: Danes popoldne so nemška letala napadla angleške parnike o vzhodni angleški obali. Vse popoldne so prihajali z morja številni SOS klici, ki so jih napadeni parniki pošiljali in klicali, da jim naj pridejo z obalo na pomoč. Te klice so slišali skoraj v vseh pokrajinah Anglije.

Vsa posestva na Poljskem zaplenjena

Berlin, 20. febr. b. Feldmaršal Göring je oredil zaplenitev vseh tovarn in posestev na Poljskem, v kolikor se že niso pred prihodom nemških čet nahajala v nemških rokah.

Angleško vojno odposlanstvo na turško-bolgarski meji

Berlin, 20. febr. t. Reuter: Nemški listi prinašajo iz Sofije vesti, da so v Odrin v Turčiji prišli angleški častniki. V Odrin in Kirk Kelesi je prišlo 50 angleških topniških častnikov. Angleško vojno odposlanstvo bo vodilo utrjevalna dela na turški meji.

Politični zapiski

»Le, če se radikalni združijo...«

V nedeljo dopoldne je v Novem Sadu imel pravosodni minister dr. Lazar Marković shod, kjer je med drugim naglašal: »Ne želimo ustvariti srbskega narodnega gibanja, ker sodimo, da je srbsko narodno gibanje dobilo pravega izraza že prej v radikalni stranki. Nikarje misliti, da govorim kot strankar. Ne mislim nobenih posebnih radikalnih interesov. Mislim, kadar radikalna stranka izvede svojo združitev, da žele takrat more podatiti roko vsem strankam k skupnemu delu v tej državi. Dokler pa smo mi radikalni razcepjena vojska, nam nihče ne zaupa...«

Na čast dr. Krnjeviću

Te dni obhaja glavni tajnik HSS dr. Juraj Krnjević 45. letnico svojega življenja. Hrvatski listi prinašajo obširne članke o tem jubileju. Med drugimi prinaša članek tudi »Zagrebački list«, ki je glasilo dr. Žige Scholla. List opisuje Krnjevićevo delovanje, nakar pravi: »Kot glavni tajnik vodi danes dr. Krnjević vse delo orjaškega gibanja. Dr. Maček, vodja hrvatskega naroda, ima v njem svojega neustrašivega pomočnika, HSS pa avtoritativnega tolmača ideologije bratov Radićev. Mlad po letih, pa bogat po velikih uspehih, je dr. Krnjević danes na višku svoje sile in ustvarjanja. Vanj so uprte oči ne le stotisočev organiziranih članov HSS, marveč ga respektirajo tudi nasprotniki, ker vedo, da je dr. Krnjević partner, ki ve, kaj hoče. Hrvatski narod je srečen, ker ima ob dr. Mačku izkušene borilce na čelu narodnega gibanja, med katerimi dr. Krnjević zavzema vidno mesto. In ko danes ta narodni borilec obhaja svoj rojstni dan, mu ves hrvatski narod želi dolgo življenje ter srečo, da bi še mnogo let ostal čil na težavnem in odgovornem mestu glavnega tajnika HSS...«

O Vojvodini

Hrvatski listi se zadnje čase dosti pečajo z Vojvodino. »Hrvatski Dnevnik« prinaša večeraj uvodni članek, kjer navaja razne številke, ki naj bi dokazale, da Vojvodina ni izključno srbska. Številke, ki jih navaja, so iz leta 1921. List navaja, da je ob ljudskem štetju leta 1921 bilo v Vojvodini vsega skupaj 477.544 pravoslavni, med njimi pa 2333 Bolgarov, 5487 Rusov, 73.938 Rumunov ter nekaj pravoslavni Ukrajincev. Potemtakem bi bilo tistega leta v Vojvodini 395.000 Srbov. Ker pa je tistega leta pri ljudskem štetju 503.435 prebivalcev izjavilo, da so srbsko-hrvatske narodnosti, bi bilo iz tega treba sklepati, da je tam najmanj 100.000 Hrvatov, medtem ko je bilo po Popovičevi Enciklopediji v Vojvodini tudi 379.740 Madžarov in 328.341 Nemcev. Nato pa list navaja razmere v Subotici, kjer je 6796 katoliških otrok ter 963 nekatoliških. Zato pa je na tej šoli med učitelji 65 katoličanov ter 91 nekatoličanov. Med nekatoliške otroke pa so šteli tudi judovski, ki jih je v Subotici posebno veliko. Na moški meščanski šoli je 259 katoliških ter 169 nekatoliških dijakov, medtem ko je na tej šoli med učitelji le 6 katoličanov ter 16 nekatoličanov. — Prinašamo te številke hrvatskega lista v informacijo ter dostavljamo, da številke pomenijo, kako složni bi morali biti v Vojvodini Srbi in Hrvati med seboj in kako pravični drug do drugega.

Med bosanskimi muslimani

»Hrvatski Dnevnik« se v zadnji številki obširno ukvarja z razmerami med bosanskimi muslimani ter poroča, kako se cepijo. V zvezi s tem prinaša izjavo reis ul ulema Spaha, ki jo je dal njegovemu dopisniku. V tej izjavi pravi reis ul ulema na postavljena vprašanja, da med muslimani, ki so pristali Jugoslovanske muslimanske organizacije, ni prav nobenega cepjenja, čeprav je zadnje dni nastal krajevno omejen spor med nekaterimi, kar pa bo skoro minilo. Glede očitka, ki se razširja ponekod, češ da banovina Hrvatska ni hotela sprejeti v svoje področje šerjatskih sodišč, je reis ul ulema odgovoril, da so ta sodišča ostala v kompetenci pravosodnega ministrstva in njegovo željo, ki jo je bil sporočil svojemu prijatelju dr. Šuteju. Nato je povedal, da bi kmalu obiskal Zagreb, ker bi se rad osebno pozdravil z banom dr. Šubišićem ter uredil z njim nekatere zadeve.

Izjava ministra dr. Kulenovića

V »Hrvatskem Dnevniku« priskrbuje minister dr. Kulenović svojo izjavo o strankarskih razmerah med bosanskimi muslimani. Minister pravi: »Prišel sem v Sarajevo po čisto zasebnih zadevah. Kajpada sem to priliko porabil, da sem se sešel s političnimi prijatelji. Z njimi sem izmenjal misli. Obiskal sem tudi prevzvišenega reis ul ulema Felima Spaho. Zadovoljen sem ugotovil, da med muslimani ni prav nobenega razcepljenosti niti načelne razlike z ozirom na politiko, ki jo vodim v imenu muslimanov. To je videti tudi iz izjave, ki jo je »Hrvatskemu Dnevniku« dal prevzvišeni reis ul ulema, ki imam z njim tesne stike.«

Zadeva s sokolsko telovadnico

Zagrebački Obzor sporoča iz Varaždina: »Večera je sokolsko društvo v Varaždinu izročilo svojo telovadnico njenemu pravemu lastniku mestni občini. Pri izročitvi so bili navzoči v imenu mestne občine senator Hikec z mestnim inženirjem ter ravnateljem pomožnih uradov, v imenu sokolskega društva pa Vladoje Pongračić, sodni svetnik, ter Zvonimir Suligoj, učitelj telovadbe na realni gimnaziji. Ta izročitev se je zgodila po nalogu banske oblasti, ki je razglasila, da je dosedaj pogodba med sokolskim društvom in občino nična.«

Olajšave pri trgovini z vinom in žganjem

Belgrad, 20. februarja. AA. Z odlokom finančnega ministra z dne 27. januarja so bile dane trgovini z vinom in žganjem znatne olajšave, da bi se ogel promet in trgovina s temi predmeti še naprej nemoteno razvijati. Take ustrežljivosti pa ni moglo najti pri trgovcih z vinom in žganjem, pač pa se nasprotno zdi, da izkoriščajo uvedbo državne trošarine na vino in žganje, da bi si pridobili čim večje koristi na račun pridelovalcev. Ministrstvo razpola z zanesljivimi poročili, da povzbujejo trgovci cene vinu in žganju in zbijajo nabavne cene, ki jih plačujejo pridelovalcem, izgovarjajoč se na uvedbo državne trošarine. Ker pa mora trošarino plačati potrošnik, na katerega se pri prodajni ceni trošarine tudi prevaja, zato ne obstoji noben razlog, da bi se smeli z zbijanjem nabavnih cen oškodovati pridelovalce. Poleg tega povzroča tako ravnanje trgovcev ogroženje med pridelovalci, ki padec cen svojih proizvodov napačno tolmačijo kot neposredno posledico trošarinske prenosne. S tem se otežkoča tudi normalen tek izvajanja trošarinskih predpisov. V zvezi s tem je davčni od-

Davidović na mrtvaškem odru

Belgrad, 20. februarja. m. Truplo pokojnega šefa stranke demokratske stranke Ljube Davidovića je bilo včeraj na mrtvaškem odru na njegovem domu. Ob krsti so bili člani glavnega odbora demokratske stranke in mladina.

V zgodnjih jutranjih urah je prišla v Davidovićevo stanovanje pravoslavna duhovščina ter molila molitve za mrtve. Nato so člani glavnega odbora demokratske stranke zaprli krsto ter jo prepeljali v svetosavsko cerkev, v kateri je pokopan tudi patriarh Varnava. V cerkvi so krsto odprli ter jo položili na katafalk. Kmalu se je zbrala velika množica ljudstva ter predstavnikov posameznih političnih skupin. Dopoldne je prišel v svetosavsko cerkev kropit pokojnega Davidovića sam patriarh Gavril o skopljanskim metropolitom Josifom. Pred krsto je patriarh Gavril molil molitve za umrle, nato pa je izrekel sožalje sorodnikom pokojnega in jim dejal:

»Ponašajte se z Ljubo Davidovičem! V njem naj ima vzgled vsa mlajša generacija.«

Dopoldne je v svetosavsko cerkev prišel tudi podpredsednik vlade dr. Maček skupno z ministrom dr. Konstantinovičem in novo imenovanim šefom dr. Jukićem. Svetosavske cerkve bo odprta tudi vso noč ter bodo pri pokojniku čuli člani glavnega odbora in demokratska mladina. Jutri dopoldne ob 9 se bodo v cerkvi pričeli obredi za rajnega.

V cerkvi se bo od pokojnika poslovil v imenu patriarha srbske pravoslavne cerkve vikarij in škof

Dr. Maček o rajnem Davidoviću

Belgrad, 20. febr. AA. Predsednik HSS in podpredsednik vlade dr. Vlado Maček je včeraj dopoldne prišel iz Zagreba v Belgrad. Ob smrti Ljubomira Davidovića so predstavniki tiska obiskali dr. Mačka in ga prosili za izjavo. V razgovoru je dr. Maček rekel: S pokojnim Ljubom Davidovičem sem se spoznal spomladi 1924, ko smo mi Hrvatje opustili abstinenco in prišli v parlament, da skupno z demokratsko stranko podiramo radikalni režim. Takrat sem imel priložnost, da sem se z dragim pokojnikom intimno razgovarjal, in sem se prepričal, da je Ljuba Davidović že takrat, čeprav je bil sam pri sebi unitaristično nastrojen, videl, da zavisi obstoj Jugoslavije od iskrenega sporazuma med Srbi in Hrvati in je bil v korist tega sporazuma pripravljen vsak trenutek opustiti svoje unitaristično stališče in se zavzeti za federativno ureditev države. Toda menil je, da so temu načrtu napoti tolikšne zapreke, da ga z enim mahom ne bi bilo mogoče izpeljati in da so zato potrebne psihološke in politične priprave. Stojč na tem stališču je prevzel z žalobno je pokojnim Nastasom Petrovičem vlado, katero smo mi Hrvatje pod mojim vodstvom in pod vodstvom Josipa Predavca svojsko in lojalno podpirali. Pokojni Stjepan Radić je bil takrat v tuzini, bil pa je o vsem obveščen in se ni nič storilo brez njegove privolitve. Vendar pa so tedaj nasprotniki vsakega sporazuma s Hrvati bili še premočni in zato je imela ta prva sporazumska vlada tako kratko življenje. Poudarjam, da se ta sporazumska vlada ni zlomila sama po sebi, temveč je bila zlomljena od

Arsenij. Nato bodo člani glavnega odbora demokratske stranke dvignili krsto in jo prenesli pred cerkev, kjer se bo od pokojnega Davidovića poslovil v imenu demokratske stranke Milan Grol. Za njim bodo govorili predstavniki drugih političnih skupin. Zatem se bo iz svetosavske cerkve razvil žalni sprevod, ki se bo pomikal po Svetosavski ulici v Ulico kralja Milana do hotela »London«, nakar bo zavil v Ulico kralja Ferdinanda, nato pa po Aleksandrovi ulici, kjer se bo po Goethejevi ulici pomikal naprej na novo pokopališče, kjer bodo krsto s pozemskimi ostanke voditelja demokratov položili v družinsko grobnico. Ob odprtem grobu se bo od pokojnega Davidovića poslovil eden izmed članov glavnega odbora demokratske stranke iz notranjosti države in zastopnik demokratske mladine. Pogreba velikega kulturnega delavca in rodoljuba Ljube Davidovića se bodo udeležili predsednik senata dr. Anton Korošec, člani vlade in zastopniki vseh političnih skupin in gospodarstvenikov. Pokojnega Davidovića bodo kot viteza Belega orla pokopali z vsemi vojaškimi častmi ter bodo njegovo krsto vozili vanci na topovski lafeti. Žalni sprevod bo spremljala vojaška godba. Ob odprtem grobu bo častna četa izvela žalno salvo.

Zaradi pogreba Davidovića bodo po nalogu prosvetnega ministrstva zaprte v Belgradu vse erednje, ljudske in visoke šole. Za vse udeležence pogreba je prometni minister odobril polovično vožnjo.

druga strani na umeten način.

Nato so se razmere razvijale tako, da smo se mi Hrvatje in pokojni Ljuba Davidović politično ločili, toda to ni nikogar niti najmanj oviralo, da ne bi zmerom gledali na starega borca za svobodo in demokracijo vsi brez razlike z globokim spoštovanjem. Da se v tem nismo prevarili, je podal Ljuba Davidović lep dokaz, ko me je leta 1933 skupaj z Mišom Trifunovičem in sedaj že pokojnim Jocom Jovanovičem prišel v Mitrovico obiskat v zapor in tako pokazal svojo solidarnost z menoj in po meni s hrvatskim narodom in njegovo borbo za svobodo. Velika je njegova zasluga, da je mogla leta 1935 in 1938 celotna opozicija skupno nastopiti na volitvah. Njegova tragika pa je, da so bile spet razmere močnejše od njega in da pri sklepanju sporazuma ni mogel osebno sodelovati, vendar pa je sodeloval z duhom. Jaz sem storil vse, da bi k sporazumevanju s predsednikom vlade Dragišo Cvetkovičem pritegnil celotno opozicijo, kar mi pa žal ni uspelo. Toda pokojni Ljuba Davidović je bil tisti, ki mi je po nekem prijatelju sporočil, da »s komurkoli sklenem sporazum, pa naj bo kakršnekoli ta sporazum, da ga bo on že vnaprej pozdravil.«

Zadnjikrat sem se videl s pokojnikom pred 3 ali 4 meseci, ko sem ga med njegovo boleznijo obiskal, toda takrat je že tako oslabil, da se o politiki nisva nič pogovarjala. Prepričan sem, da bo svetli spomin na Ljuba Davidovića ne samo med Srbi, temveč tudi med Hrvati za dolgo preživel njegovo telesno smrt.

Zadnji članek Ljube Davidovića

Srbski mladini Bosne in Hercegovine

V Sarajevu je dan po smrti Ljube Davidovića izšla prva številka glasila demokratske srbske mladine v Bosni pod imenom »Demokratija«. Za prvo številko je napisal članek Ljuba Davidović, ki je s tem napisal zadnji članek v svojem življenju. Zato bo ta članek zanimiv prispevek k Davidovićevega duhovnemu in političnemu opusu. Članek se glasi:

»Dragi moji prijatelji! Razveselila me je po- vica, da bo izhajal list demokratske mladine v Sarajevu. O pravem času prihaja. V trenutku, ko se obravnava tretja, srbska enota, ter mesto, ki naj ga v tej enoti zavzema Bosna in Hercegovina, je prav, če je narod dobro poučen ter da se manifestacija vzajemnosti ter nedeljivosti usode naroda s te in one strani Drine sliši iz vrst mladine. Njen glas je v preteklosti ugodno deloval ter je v usodnih dneh okrenil tek dogodkov. Z isto vero, ki je z njo revolucionarna mladina Bosne in Hercegovine prednjačila v delu za osvoboditev, mora tudi današnja mladina prednjačiti v delu za povzdigo državljanske samozvesti, v delu za gospodarski, socialni in kulturni napredek svojega naroda.

Naloge mlade demokracije v Bosni in Hercegovini so danes težje kakor v drugih krajih, ker se je treba bojevati z nadlogami, ki izvirajo iz slabih režimov, kakor tudi z nadlogami, ki izvirajo iz nesoglasij in sporov med Bosanci in Hercegovci treh vrst in dveh narodnih tabovorov, srbskega in hrvatskega. Stvar Srbov, ki so vodniki po številu in bojni samozvesti, ki je izvojevala osvobodjenje, na njih leži dolžnost, da v bojih s temi nadlogami pokažejo srčnost in moдрost. Stvar mladega rodu je, da pri urejevanju teh nesrečnih razmer prednjači v objektivnosti, potrpežljivosti, razumevanju ter v ustvarjanju pogojev za širšo demokratsko vzajemnost.

Če bodo demokrate Bosne in Hercegovine, v njihovem političnem delovanju vodila gesla našega demokratskega programa: svoboda, zakonitost, socialna pravica, blagostanje po živem narodnem gospodarstvu ter pravični nagradi vsakega poštenega truda, narodno zdravje in narodna izobrazba — ter če bodo demokrate v teh krajih, kjer je ljudstvo siromašno po krivdi ljudi ob vsem ob Boga darovanem bogastvu, če bodo demokrate gle-

dali napredek v blagostanju vsega ljudstva brez razlike vere in imena, ne dvomim, da ne bi v takem delu ne zbrali ali si vsaj približali poštene ljudi vseh dandane razbitih tabovorov.

Dobro srbuje danes le tisti, ki tudi pametno srbuje: to se pravi v duhu demokracije, to je v interesu države. Samo tako more v teh časih srbovati demokratska stranka, ki ob večini Srbov v svojih vrstah na vseh straneh šteje tudi tisoče demokratov drugih narodnosti in ver, ki so vzajemni s Srbi v boju za zgradbo dobrega reda v državi. Naj bi demokratska mladina v Bosni in Hercegovini, noseč seboj na svoji visoki zastavi obe znamenji, narodno in demokratsko, bila uspešna v svojem delu za korist države.«

Politična in gospodarska vprašanja na vrsti

Belgrad, 20. febr. m. Zaradi jutrišnjega pogreba šefa DS, Ljube Davidovića, so danes dopoldne prispeli v Belgrad prvaki posameznih političnih strank. V Belgrad se je vrnila tudi večina ministrstev. Dopoldne so prispeli predsednik senata g. dr. Adon Korošec, podpredsednik vlade dr. Maček, trgovinski minister dr. Andres, minister za gozdo- vje in rudnike dr. Kulenović in kmetijski minister dr. Čubrilović.

Danes so ministri imeli več konferenc, na katerih so izmenjavali misli o političnem položaju. Konferenco je imel tudi dr. Maček z dr. Konstantinovičem. Dopoldne se je sešel ministrski odbor za preučevanje socialnih in gospodarskih vprašanj. Na seji so bili vsi člani tega odbora, med njimi gradbeni minister dr. Krek. Na dnevnem redu današnje seje je bilo več važnih gospodarskih vprašanj, med drugim: načrt uredbe o dopolnitvi

Izseljenske zadeve

Belgrad, 20. febr. m. V socialnem ministrtvu je znova začel delovati poseben medministrski odbor za reševanje izseljenskih vprašanj. Člani odbora so zastopniki zainteresiranih ministrstev, kakor tudi zastopniki dravske banovine in banovine Hrvatske.

Belgrad, 20. febr. m. Veljavnost uredbe, po kateri so smeli naši izseljenci iz Nemčije pri vrnitvi v domovine brez carine prinesiti s seboj novih stvari v vrednosti 10.000 din, je podaljšana do konca aprila letos.

Nova ureditev prometa z devizami in valutami

Belgrad, 20. febr. AA. Finančni minister je izdal sledeči odlok: Prvi stavek čl. 19c pravilnika za ureditev prometa z devizami in valutami, se menja in glasi:

Preiskavo glede vseh devizno-valutnih prekrškov vodijo organi finančnega ministrstva, organi splošne upravne oblasti in druge osebe, ki imajo za to posebno pooblastilo finančnega ministrstva za pregled knjig, blagajn, dopisovanja in ostalih dokumentov, s preiskavo v stanovanjih oseb in poslovnih prostorov. Če se pri takih preiskavah krivda ne ugotovi, bodo organi na zahtevo osebe ali tvrdke izdali potrdilo o ugotovljenem stanju. (Iz bančnega in valutnega oddelka finančnega ministrstva.)

Celjski preračun sprejet

Celje, 20. februarja. Danes ob pol 7 zvečer se je pričela v mestni posvetovalnici proračunska seja, ki jo je vodil župan g. dr. Voršič Alojzij, ko je poročal, da so bili vsi sklepi zadnje seje izvršeni. Takoj nato je podal poročilo za zdravstveni odbor g. dr. Skoberne. Pogodba zdravstvenega doma z mestno občino glede odvšnih dohodkov je pri zobni ambulanci ostala nespremenjena, ker predlogi niso bili predloženi mestnemu fizikatu. Nato je g. dr. Skoberne podal poročilo o zdravstvenem stanju celjske mestne občine v preteklem letu. Mestni svet je sprejel letno poročilo šolske poliklinike. Pred poročilom o proračunu je mestni svet sklenil, da se za uvožen zemeljski plin računa za kilogram 10 par. Banska uprava je zvišala prispevek k podpori za meščansko šolo v Celju, za šolo na Svetini nad Celjem pa je dala 2400 din podpore. Prošnja združenih gostilničarjev v Celju za znižanje užitnine na meso, veselilnega davka, trošarine na vino in žganje, občinske davčnine na prenočišča in vodarine se odkloni.

O proračunu za l. 1940-41 in o izrednem proračunu je poročal finančni referent ravnatelj g. Černele Oskar. (O tem poročamo na četrti strani.) Poudarili bi samo to, da mestno občino obutno obremenjuje izdatek 954.651 din za policijo, zaradi česar je bilo vse ukrenjeno, da prevzame vsaj del teh bremen država. Važen je sklep celjskega mestnega sveta, da se v proračunu določi podpora 88.200 din karitativnim in humanitarnim društvom ter ustanovam, če za to prosijo in predložijo poročilo o svojem delovanju mestni občini. Važno je poročilo, da bodo morala vsa kulturna, prosvetna in telesnogigijena društva, ki prejmejo od mestne občine 500 din ali več podpore, dati poročilo o svojem delovanju. Ker je morala mestna občina uvesti po zakonu obvezno vzgojo naroda ter nima na razpolago sama dovolj telovadnih in športnih igrišč, se bo omejilo izplačilo podpor športnim društvom na pristanek, da dovolijo mestni občini za primer potrebe uporabo njihovih naprav. Finančno-gospodarski odbor je z gradbenim odborom odobril cestno zvezo Nova vas—Leskovec, kjer bo občina gradila delavske kolonije. Finančni referent je prebral odobritev raznih vlog na bansko upravo v zvezi z regulacijo Savinje.

Pravni referent g. dr. Mlinar Jakob je poročal o članih disciplinskega sodišča.

Osebnosti

Belgrad, 20. febr. m. Za notarja v Mariboru je imenovan bivši poslanec dr. Karel Gajšek, notar iz Marenberga. Za notarja v Marenbergu je imenovan Marjan Bele, notarski namestnik v Marenbergu.

Nujna ureditev državne celote

Iličev članek v belgrajskem Napredu odgovarja zagrebškemu Obzoru

Belgrad, 20. februarja. m. Na zadnja vprašanja, ki jih je pred dnevi zagrebški »Obzor« postavil Iličevemu tedniku »Napred« glede njegovega članka »Srbovanje in državna preureditev«, ki je bil objavljen v omenjenem Iličevem glasilu, odgovarja jutrišnja številka v svojem notranjepolitičnem pregledu.

Poudarja, da eta za »srbovanje« dva vzroka, ki sta oba nastala po sporazumu. Prvi je v tem, ker je sporazum le delen, ker ne zajame reforme vse države. Politika sporazuma je obeležila ureditev srbsko-hrvatskih odnosov v celoti, sporazum od 26. avgusta pa je zajel le ureditev Hrvatske. Zamisljeni koncepti pol. sporaz. je bil nasproten tudi zamisljeni način, po katerem bi bilo treba priti do sporazuma. Če je kakšna odgovornost glede razvoja poznejših dogodkov, ni mogoče trditi, da te odgovornosti nimajo tudi udeleženci s hrvatske strani, ker je delo skupno. To pa še ni tisto, kar j. g. dr. Iliča

izkoriščali uvedbo državne trošarine na zgornji omejen način in bodo v takem primeru prošnjo odklonile in morebiti že podeljene olajšave odzvale. Ker je pravilnik za izvedbo odredb o prenosu trošarin velikega pomena, bodo finančna ravnanja glede tega vprašanja posvetila vso svojo pozornost. (Iz davčnega oddelka finančnega ministrstva.)

privedlo do »srbovanja«. Vzrok je drugi in se lahko e splošnim izrazom označi kot odlaganje, da se delnoet sporazuma naknadno ne odstrani z izvedbo in razširjenju njegovih principov tudi aa druge dele države. Zato dr. Ilič poudarja:

»Za nas je zares uganka, da ne vidijo, da je to odlaganje ena najnevarnejših krali za nov težak nesporazum v naši skupnosti. Zakaj to odbijajo, ko je pa že jasno, da se prvi znaki tega nesporazuma že na veliko kažejo. Nezadovoljnost se kaže na srbski strani med narodom in med političnimi krugi. Srbom odbijajo to, kar je bilo priznано Hrvatom. Politika sporazuma, toliko zaželjenega in pričakovanega srbsko-hrvatskega sporazuma, na katerega so se vezale silne nade za normalizacijo političnega režima, ni uresničila teh nad. Nezadovoljnost ima objektivne znake v dejanskem stanju, ker mu daje ostrejšo in ekskluzivnejšo obliko krajevna nezadovoljnost posameznih obmejnih okrajev, pokrajinska miselnost in pa tudi vedno večja krajevna in plemenska trenja. In nazadnje, oškodovani so zasebni interesi, ki pa so veliki nagib malih ljudi. Premišljanje uradništva, napake uprave, krivice krajevnih političnih vplivnih ljudi, ves ta kompleks se je sesedel na politiko sporazuma. Da pridemo iz tega, je samo ena pot: odstranitev vzrokov nezadovoljnosti in izvedba tega, kar se ni izvršilo 26. avgusta.«

„Altmark“ v spodnji zbornici:

Chamberlain je čestital angleški mornarici

London, 20. februarja, t. Reuter: Danes popoldne je bila seja spodnje zbornice. Na njej je govoril predsednik vlade Chamberlain o dogodku z nemškim parnikom »Altmark«. Chamberlain je med drugim izjavil:

Čestitamo kraljevi mornarici

Z nemškega parnika »Altmark« smo rešili 299 angleških pomorskih častnikov in mornarjev. Ti mornarji so bili ujeti na nemškem parniku, ki je bil pomožna ladja nemške vojne mornarice in je ujeta mornarje prevažala s seboj več kot tri mesece. Sedaj se zmerom pričakujemo podrobno poročilo častnikov z ladje, ki so sodelovali pri tem dogodku, vendar pa moramo izraziti svoje zadovoljstvo nad tem, da so se jetniki rešili iz svojega dolgega trpljenja, v katerega so prišli zaradi delovanja znane križarke »Graf von Spee«. S tega mesta pa moram čestitati vsem, posebno pa naši kraljevi mornarici iz vsega srca zaradi tega znamenitega dejanja.

Zunanji minister lord Halifax je dne 17. februarja prejel od norveške vlade uradno poročilo, od tedaj pa nismo prejeli več nikakih pojasnil. Toda norveški zunanji minister Koht je v pretekli noči v norveškem parlamentu govoril o vsem tem. Govoril je o sodelovanju norveške vlade, mi pa menimo, da je mislil bolj na nedelavnost norveške vlade, kajti norveške oblasti so preiskale parnik »Altmark« tako »dovršeno«, da niso na njem našle 300 angleških jetnikov. Iz tega sledi prepričanje, da norveške oblasti parnika sploh niso preiskale. Chamberlain je tudi omenil, da je Koht izjavil, da je norveška vlada menila, da je »Altmark« vojna ladja, ki je plula pod nemško zastavo. Vendar pa je »Altmark« v norveških teritorialnih vodah oddajala brezlične brzajavne znake in s tem kršila pravila o norveški nevtralnosti in nedotakljivosti norveškega ozemlja.

Anglija je hotela sodelovati pri preiskavi

Prav tako poudarja Chamberlain, da je bilo v Bergenu predlagano norveškim oblastem, da naj tudi angleški kontrolni organ sodeluje pri pregledu parnika. Toda to ponudbo so norveške oblasti odklonile. Norveški častnik je odklonil, da bi spremljal angleškega častnika na parnik »Altmark«. Če ne bi tedaj po tolikih zavrnitvah angleške oblasti posegle v zadevo, tedaj bi »Altmark« lahko odplul v Nemčijo nepreiskani.

Norveški zunanji minister je tudi izjavil, da norveške oblasti niso vedele, da so angleški državljani na parniku »Altmark«. Toda o tem so že tedne

Nove težave z romunskim petrolejem

Bukarešta, 20. febr. t. Reuter. Romunska vlada je danes izdala uredbo, s katero prepoveduje, da bi se izvažal visoko odstoten petrolej. Tak petrolej se ne sme izvažati v nobeno državo.

Ta odredba pa ne bo preloho prizadela raznih držav, ki bodo morale sedaj izvažati petrolej, ki še ne bo popolnoma prečiščen. Toda za letala je uporaben tudi 20% petrolej.

Družba Jezusova

Letos preteče 400 let, odkar je papež Pavel III. potrdil pravila takozvane Družbe Jezusove, ki jih je bil sestavil eden največjih genijev krščanske Evrope, Španec Ignacij Lojolski. Hkrati je 11. februarja tega leta preteklo 25 let, odkar je generalna kongregacija jezuitov izvolila za generala Družbe Jezusove Poljaka patra Ledochowskega, ki je ob tej priložnosti prejel čestitke z vsega sveta. Sedanji general je petindvajseti vrhovni predstojnik te znamenite družbe in njegovo predstojništvo — vsak general te družbe je na to mesto izvoljen do smrti — je eno najdaljših; le očetje Acquaviva, Vitelleschi in Beck so vladali nekaj nad trideset let.

Ko je p. Ledochowski nastopil svoje mesto v vojnem letu 1915, je družba štela 17.000 članov, danes pa jih ima 26.000. Družbinih provinc je bilo takrat 27, danes jih je 23. Ponekod je napredek družbe bil tako velik, da so jezuiti raznih narodnosti poleg že obstoječih petih generalnih asistentov, ki pomagajo vrhovnemu predstojniku voditi province, sedaj zastopani še po treh, to je za severno in za južno Ameriko pa za slovanske dežele. Družbinih hiš je 1500; seveda ta številka ne pove veliko, ker vsaka hiša Družbe Jezusove pomeni cel kompleks različnih panog delavnosti, kakor so na primer velike in svetovno znane univerze Družbe Jezusove, Gregorijanska skupaj z bibličnim in vzhodnim inštitutom v Rimu, potem univerze v Bajrutu, Georgetownu, Forthamu, Šanghaju, Tokiju in Bilbau, da ne imenujemo cele vrste drugih znanstvenih zavodov. Družba Jezusova izdaja 1112 revij v najrazličnejših jezikih sveta. Misijonov Družbe Jezusove je 45 z okoli 4000 misijonarji. Ogromne so zasluge Družbe Jezusove, če gledamo samo na njene zasluge za svetsko kulturo človeštva, za znanost, kar more vsak brati v znanem velikem in izredno zanimivo pisanem delu Fülöpa Millerja: »Moč in Skrivnost Družbe Jezusove.« Za generalata patra Ledochowskega je imela Družba Jezusova tudi veliko prestati, zlasti v Mehiki in v Španiji, kjer je 118 članov Družbe Jezusove v boljševiški revoluciji umrlo mučeniške smrti za krščansko vero. Posebno je bilo užaloščeno srce generala Ledochowskega, ko je sedanja vojna vihra razkropila toliko koljskega naroda in z njim tudi množične člane Družbe Jezusove v tej starodavni republiki.

Omeniti je še, da je pod generalatom p. Ledochowskega Cerkev pristela k svetnikom oziroma blaženim 63 članov Družbe Jezusove.

prej pisali vsi listi po vsem svetu in poročali, da vozi »Altmark« angleške mornarje v nemško letništvo. Taka izjava nas torej zelo preseneča. Vse to dokazuje, da je tako rekoč norveškim oblastem vse eno, kaj počenjajo nemške ladje v njihovih vodah, dočim misli norveška vlada, da mora proti nam nastopiti z vsemi dolžnostmi, ki jih ji nalaga njena nevtralnost. Po Kohtovi izjavi norveške vlade prav nič ne zanima, če nemške vojne ladje uporabljajo stotine milj norveških teritorialnih vod, samo da bi tako lahko ušle nevarnosti, da bi jih kdo ujel zunaj na širnem morju. Takšno stališče nikakor ni v skladu z določbami mednarodnega prava, ker skozi norveške vode nikdo ne sme odvažati tuje letništvo v svoje letništvo.

Praska na zapadni fronti

Berlin, 20. februarja. AA. DNB. Z bojišča poročajo, da je zahodno od Oberdorfa neka nemška patrula, ki je prodrla globoko za francoske linije, uničila sovražnikov tovorni avtomobil, na katerem je bilo 20 vojakov. Patrula je pustila, da se je avtomobil približal in je nato prisilila Francoze na vdajo. Toda Francozi so se uprli in začeli streljati iz avtomatskih strojin in samokresov. Po hudem dvoju je nemški poročnik prekinil ogenj in ponovno pozval Francoze, naj se vdajo. Toda sovražnik je nadaljeval z ognjem. Nemci so nato z ročnimi granatami hitro strli sovražnikov odpor. Francozi, ki so se junaka borili, so vsi padli. Na nemški strani sta bila dva lažje ranjena.

Francozi so bili oblečeni v bele snežne plašče. Njihove čelade so bile prav tako bele. Nemci so zaplenili francosko orožje, med njim zlasti strojnice in se vrnili na svoje postojanke. Čeprav so bile francoske straže alarmirane, pa se je Nemcem posrečilo vrniti se na svoje postojanke. Izvzemši na slabo aktivnost, ki se vidi v streljanju pušk in strojin na nekaterih točkah ob Renu, pa je bil včerajšnji dan na zahodnem bojišču v splošnem miren. Nemško letalstvo je nadaljevalo z ogledniško delavnostjo vse do Shetlandskih otokov. Torpedni rušilec »Daring«, za katerega je britanska admiraliteta javila, da je torpediran, je bil napaden in uničen od nemške podmornice v času, ko je bil v konvoju Gre za enoto ki je bila omenjena v včerajšnjem sporočilu. Britanska admiraliteta se je zmotila, ko je izjavila, da je »Daring« šteti torpedni rušilec, kar jih je Velika Britanija izgubila od začetka vojne. Dejansko je število mnogo večje in doseže vsaj osem rušilcev. Poleg tega je bilo več torpednih rušilcev poškodovanih, bolj ali manj, oziroma tako, da so jih morali dati v popravilo.

Francosko poročilo

Pariz, 20. febr. AA. Havas: Kljub napadalnosti, katero očitno kažejo nemške čete od zadnjega tedna, pa je topljenje snega oviralo operacije na bojišču. Sneg in led se povsod

Česa Anglija ne bi mogla priznati

Nemške vojne ladje in nemški parniki si v nevtralnih vodah ne smejo ustvariti položaja, ki ga v nobenih okoliščinah angleška vlada ne bi mogla vzeti na znanje. (Veliko odobravanje.)

Za Chamberlainom so govorili voditelji opozicije, ki so odobraval izjave angleške vlade o zadevi s parnikom »Altmark« v norveških vodah.

Slično izjavo o dogodku je v lordski zbornici podal član vlade lord Stanhope. Posebno je poudaril, da vedejo angleški narod na norveški narod silne vezi simpatij in prijateljstva, toda vsa Anglija je vesela, da so bili z »Altmark« rešeni ujeti angleški mornarji.

topita. Zaradi vozil razrita zemlja in zaradi dela, katerega so opravljali milijoni mož med zimo, se je dejansko pretvorila v ledeno blato. Zaradi tega je prišlo samo do manjših spopadov. Na bojišču ob Renu se še naprej nadaljuje streljanje med obema utrdama. Po drugi strani pa so nemške patrle izvedle na dveh točkah lorenškega bojišča dva majhna spopada. Te operacije niso bile podprte od topništva in nemške patrle, ki so se približale francoskim postojankam, so se umaknile po prvih puškinih streljih. Prvi teh nemških poskusov je bil izveden včeraj v zahodni pokrajini ob Saari. Drugi napad pa je bil ponoči blizu Nida nedaleč od kraja, kjer je pred tremi dnevi francoski oddelek padel v zasedo. V zvezi s tem dogodkom pravijo v francoskih vojnihih krogih sledeče: en oddelek pehote s poročnikom je bil določen, da zamenja mostovo na neki prednji postojanki. Ta oddelek se je odpeljal z dvema avtomobilima, ki sta pa zgrešila pot in zašla celo med nemške postojanke. Sovražnik je nenadoma začel streljati, nemški peši pa so izvedli napad z granatami. S tako nenadnim napadom se da pojasniti velikost izgub, ki jih je pretrpel ta oddelek, in katerega poveljnik je svojo napako plačal s svojo glavo. Kar se tiče letalskega delovanja, so se nadaljevale operacije za učinkovito zaščito trgovskih konvojov in so bili večkrat izvedeni napadi na nemške ladje za odstranjevanje min. Nad bojiščem je mogoče zabeležiti samo globlje nemške ogledniške polete nad francoskim ozemljem. Eno letalo je preletelo severno Francijo in se vrnilo na svoje oporišče, letec kot običajno nad Belgijo. Z druge strani pa se v pooblaščenih krogih izve, da so včeraj francoske in britanske patrle ladje izvedle več napadov na nemške podmornice. Toda ne da se z gotovostjo reči, da bi ti napadi rodili popolne rezultate. Znano je, da sta francoska kakor tudi angleška admiraliteta skrajno previdni v tem pogledu in da ne objavljata uničenj nemških podmornic prej, preden ne dobiata nespornih dokazov. Vrh tega ne podajata niti uradno tovrstno bilanco prej, preden ne mine nekaj dni, in preden se ne ugotovi v celoti točen rezultat napada.

Anglija in Francija še ne želita vojne s Sovjetsko Rusijo

V »Italiji«, velikem milanskem dnevniku, beremo z ozirom na sedanji položaj sledeče razmišljanje:

Mnogi se sprašujejo, kaj bo spričo nujne pomoči, ki jo potrebuje Finska v svoji junaški borbi proti sovjetskemu napadu, ukrenila Anglija. Zdi se, da je to za »britski imperij« velike vprašanje, o katerem je treba temeljito premisljevati.

Precejšen del javnega mnenja v Britaniji, še bolj pa v Franciji je za to, da se Sovjetom napove vojna. Na ugovor, da je prodiranje v Rusijo vojaško zelo tvegano, zadeva, za kar se navaja predvsem Napoleonov pohod, odgovarjajo, da Anglija in Francija tega namena sploh nimata, ampak da je zadosti, če Finci s pomočjo demokratiških vlesil zavzamejo Leningrad, medtem ko bi na jugu francosko-angleške ter ruske sile zasedle ležišča nafte na Kavkazu in ogromno ukrajinsko žitnico, tako da bi na eni strani bila Nemčija odrezana od teh velikih gospodarskih rezerv, katere ji je dala Sovjetska na razpolago, na drugi strani pa bi se strmoglavila Stalinova diktatura.

Nekateri menijo, da bi pomoč Finski, ki jo morejo v zadostni meri pošiljati demokratični vlesili le skozi Norveško in Švedsko, vojno zelo zapletla, ker bi se Nemčija seveda vrgla na Švedsko. Drugi pa odgovarjajo, da bi napad Nemčije na Švedsko bil brez primere težji, nego je bil napad na Poljsko ter bi ji tudi ne prinesel veliko koristi, ker bi Švedi v tem primeru gotovo uničili vsa svoja industrijska središča. Pač pa bi Švedska bila zelo dragocena baza za Anglijo in za Francijo, ki je že od časov svojega največjega državnika, kardinala Richelieua, težila za tem, da bi nemško državo obdala z zidom tudi na severu. Švedska bi bila za Francijo prav tako koristen zaveznik kakor Poljska in Turčija.

Tudi na jugu — pravijo — je položaj za demokratske zaveznike zelo ugoden. Oni bi preko Turčije dobili velik vpliv na balkanske države, ki imajo velik interes na tem, da se sovjetski pritisk na jugu ustavi. Zvezo med Turčijo, Irakom, Perzijo in Afganistanom pa je treba že danes smatrati kot orodje, ki bo v slučaju potrebe delovalo v rokah Anglije in Francije, da ne govorimo o Egiptu, Siriji in Palestini in o arabskem polotoku, ki je kakor ves muslimanski svet odločen nasprotnik boljševizma.

Vendar pa ima Velika Britanija nekatere pomisleke: najprej hoče čakati pomirjenja Indije, da ne bi le-ta proti svoji volji in nameri postala orodje v rokah sovjetskega sosedu, potem pa jo predvsem skrbi Japonska. Nikakor namreč ni mogoče uganiti, kaj bo storila Japonska, če bi se vojna med demokratičnimi vlesilami in Nemčijo raztegnila tudi na Sovjetsko Rusijo. Če se Japonska pridruži demokracijam, bi se morala odpovedati zavojevalnim namenom na Kitajsko, če se pa pridruži Nemčiji ter se približa Rusiji, bi si lahko nakopala vojno z Združenimi državami Severne Amerike — pa seveda tudi z Britanijo in Francijo —, ker bi bile te države (posebno pa Avstralija) od Japonske neposredno ogrožene. Edin njen dobiček bi bil v tem primeru, da bi Cankajšek ne užival več podpore Sovjetov kakor

jo danes. Zato upajo na zapadu, da bo Japonska ostala slejkoprej nevtralna.

Na vsak način — pravijo — bi vojna zoper Sovjetsko Rusijo prinesla ta dobiček, da bi bila Nemčija odrezana od svojih gospodarskih virov na vzhodu in da bi bila Hitler in Stalin moralno popolnoma izolirana. Nastala bi zelo velika škoda za demokratične zaveznike, da bi kdo drugi, kakor oni dve, razbil sovjetsko diktaturo. Sicer pa nekateri celo upajo, da bi se Sovjeti, če bi jih demokratični vlesili vzeli med klešče, pridružili njima. Takih je zlasti v Angliji dosti.

Je pa precej politikov, ki se s tem mnenjem ne strinjajo. Pravijo, da se bosta Švedska in Norveška z vsemi silami uprli prelohu angleških in francoskih čet skozi svoje ozemlje, ker bi vojna na skandinavskih tleh imela strašotte posledice — saj vemo, da Nemci ne priznajo svojim nasprotnikom. Pravijo tudi, da Združene države Se-

Za koga dela čas?

Zanimiv članek vatikanskega glasila

Rim, 19. februarja. »Osservatore Romano« piše v svojem političnem pregledu sledeče:

Eden od obeh mra ita na dnol S temi besedami je Gobbels označil alternativo in pričakovanja vojskujočih se držav. Kdor bo izgubil, naj nikar več ne pričakuje kakšne versajske pogodbe, ki bi mu dovoljevala, da se zopet opomore. Kakor Nemci, tako tudi Churchill napoveduje temu, ki bo premagan, gotovo smrt. Vojni cilj na obeh straneh torej ni samo kakšna delna pridobitev ali vpostavitve kršenih pravic, ampak popolno uničenje nasprotnika, da bi se na svetu ustanovil nov red.

Vprašanje je — nadaljuje »Osservatore« — za katero stran dela čas, to se pravi, da bo imel na razpolago več močstva in več vojnega materiala, ki se s časom ali pomnožuje ali pa zmanjšuje in ki se da izrabljati samo do gotove meje. Ne gre torej za to, da bi se določil čas, kdaj bo vojne konec, ker se to danes na noben način ne da preračunati, ampak za to, kakšen vpliv ima činitelj časa na vojskovanje na eni strani in na drugi strani. Z drugimi besedami: za katero izmed obeh strank čas dela bolj in kateri pomaga manj?

Po mnenju Hitlerja je delal v prvih šestih mesecih čas za Nemčijo, ki se je mogla tako zelo pripraviti, da pred to pripravo blede vse, kar je Nemčija storila v tem oziru v preteklih sedmih letih. Angleži in Francozi pa mislijo ravno nasprotno. Pravijo namreč, da je sicer kratka, toda težka vojna na Poljskem prisilila Nemčijo, da položi toliko truda v to, da si je njena armada pomagala, da ni mogla udariti na zapadu s takozvano bliskovito vojsko, da si je bil trenutek za to po njenih pripravah spomladni in poleti 1939 zelo ugoden. Angleži in Francozi so mnenja, da je v prvih šestih mesecih vojne čas delal za oba zaveznika. Anglija, ki skoraj ni imela nobene vojske, je ni samo mobilizirala in organizirala, ampak tudi brez težav poslala na

verne Amerike niso preveč navdušene za razširjenje vojne na Sovjetsko Rusijo, ker ne bi rade zapletov na Daljnem vzhodu, kjer bi bili Rusija in Japonska, ako bi se zvezali, trd oreh tudi za Združene države Severne Amerike. Zastopnike tega stališča podpira tudi Romunija, ki se prav tako kakor Švedska boji, da bi njeno ozemlje po-

PFAFF
ŠIVALNI STROJI
IGN. VOK. TAVČARJEVA 7

stalo porazno. Tudi za Turčijo še ni čisto gotovo — menijo — da bi posegla po orožju na strani demokratičnih vlesil, če ne bi bila od Sovjetov naravnost napadena. Najbolj pa se je bati, da bi se, ako bi Stalinov režim zaradi pritiska Anglije in Francije prehitro padel, Italija in Španija naenkrat pridružili Nemčiji, iz česar bi lahko nastala vojna vseh totalitarnih držav proti demokracijam. Tudi ta nevarnost menda obstoja, da bi Nemčija izrabila slabost Sovjetske Rusije v vojni zoper Anglijo in Francijo, za to da bi si enostavno prilastila Ukrajino, pa imela tako pod svojo kontrolo Romunijo in ves Balkan. Tudi to je treba premisliti, da bi Sovjeti morali v primeru, če jim demokratični vlesili napovejo vojno, odpoklicati svojo armado s Daljnega vzhoda, tako da se Japonska ne bi mogla polastiti samo Kitaja, ampak se celo pridružiti Nemčiji in Italiji.

Veliko vprašanje za zaveznike je tudi Italija, ki še danes noče odkriti svojih kart, tako da bi se res utegnlo zgoditi, da bodo Sovjeti hrabro Finsko pohodili.

V preteklem tednu izgube na morju

London, 20. febr. t. Reuter. V preteklem tednu, ki se je zaključil opolnoči med 18. in 19. febr., je bilo potopljenih od sovražnih podmornic ali letal 20 parnikov in ladij v skupni tonazi 86.077 ton. To je največja številka, ki je bila dosežena po izbruhu vojne v septembru mesecu 1939. Med temi je bilo 5 angleških parnikov in ladij v skupni tonazi 39.276 ton, nevtrale pa so izgubili 15 ladij in parnikov v skupni tonazi 46.801 tona.

London, 20. febr. t. Reuter. Včeraj je bil torpediran v severnem Atlantiku angleški parnik »Imperial Transport« (8022 ton). Dva člana posadke sta utonila.

Bolgarski zunanji minister prispel v Sofijo

Sofija, 20. februarja. AA. Danes ob 11 dopoldne je prispel v Sofijo novi bolgarski zunanji minister Ivan Popov. Na postaji v Dragomanu ga je sprejel in spremil do Sofije šef protokola Belinov. Na železniški postaji v Sofiji je bil pri sprejemu navzoč predsednik vlade Filov z vsemi ministri. Od strani jugoslovanskega poslanstva je Popova pozdravil odpravnik poslov Dragiš Dragutinović, v čigar spremstvu je bil tudi vojni odposlanec polkovnik Dunjić in tiskovni ataše Ivanković. Pri pozdravu s svetnikom Dragutinovićem je minister Popov izrazil svojo globoko zahvalo za pozornost, ki mu je bila v Beogradu izkazana pri njegovem odhodu. To pozornost so pokazali kr. vlada, uradni činitelji in celotno jugoslovansko javno mnenje.

Sofija, 20. februarja. AA. Današnji listi objavljajo na vidnih mestih poročila o snočnem sprejemu v Sofiji novega jugoslovanskega poslanika Vladimira Jovanovića. Vsi listi prinašajo Milanovičev življenjepis. Poudarjajo pomembnost položajev, ki jih je Milanović poprej zavzemal in uspehe, s katerimi je opravljal dosedanje svoje delo.

Namesto proslav - molitve

Budimpešta, 20. februarja. AA. Havas: Namestnik Horthy je poslal predsedniku ministrskega sveta pismo, v katerem ga prosi, naj se ne vrši o priliki 20letnice prevzema regentstva, ki bo 1. marca t. l. nobena svečanost. V zvezi s tem je predsednik vlade pozval prebivalstvo, naj z ozirom na težke čase molijo ta dan v cerkvah.

Bagdad, 20. febr. t. Reuter. Predsednik vlade, general Nuri Said, je odstopil. Sedaj sestavlja novo vlado bivši predsednik vlade Rašid Ali Gailani in bo nova vlada najbrž še nocoj sestavljena.

Maginotovo črto. Hkrati so bili organizirani ekepedijski zbori iz Kanade, Avstralije in Nove Zelandije in se zbiralo tako na zapadni kakor na vzhodni fronti. Nemška vojska pa se od 1. septembra lanskega leta ni prav nič povečala. Ob začetku vojne je bilo angleško-francosko letalstvo absolutno slabše od nemškega, danes pa je pomnoženo in strokovno na višini tako, da je nemškemu gotovo enakovreden. Piloti pa, ki so težko vprašanje, prihajajo iz dominijonov. Sploh se lahko reče, da se vojne sile zaveznikov stalno povečujejo, dočim ostane nemška armada na isti ravni. Glede letalstva pa velja, da bo tisti v pramoči, ki bo imel več ljudskega materiala, več evrovin, ki so potrebne za izdelovanje aparatov, in več nafte.

Na morju je nemška trgovina blokirana, mornarica zaveznikov pa se mora boriti proti nemskim podmornicam, ki jih Nemčija na daravnost preasetljiv način nadomešča, tako da se ji izgube do zdaj še ne poznajo. Toda gospodarske težave bo čutila čedalje bolj tista država, ki je blokirana, ne pa tiste, ki jo blokirajo. Kar bodo Sovjeti Nemčiji pošiljali, bo ostalo vedno pod množino in kakovostjo tistega materiala, ki ga boeta zaveznika dobivala po morju. Kar se tiče finančne strani vprašanja, pravita zaveznika, kakor tudi nevtralni tisti, nima Nemčija tiste možnosti plačevanja, ki jih imata zaveznika. S časom se bodo težave Nemcev v tem oziru le povečale.

V nekem belgijskem dnevniku je profesor na lovanski univerzi Bauthuin prišel v svoji razpravi do zaključka, da čas kljub velikim naporom Nemčije na vsak način dela proti njej. Seveda ne moremo še nikakor vedeti, v koliki meri. V Nemčiji pač mislijo, da imajo časa dovolj, da lahko izsilijo odločitev na bojišču. Kljub temu pa menimo, da si Nemčija ne more dovoliti dolgotrajne vojne.

Gospodarstvo

Gospodarska vojna v razmahu

Ljubljana, 20. februarja.

Italijanski gospodarski položaj

Londonski »Economist« prinaša zanimiv članek o italijanskem gospodarstvu, iz katerega se vidi velik optimizem italijanske gospodarske politike. Predvsem je zanimivo ugotoviti, da so tečaj delnic italijanskih industrijskih podjetij v vojnih mesecih znatno poskočili. Indeks tečajev za 30 najvažnejših delnic italijanske industrije je narasel že v lanskem letu od sreda leta do decembra od 645 na 866. Najbolj so narasli tečaji delnic tekstilnih podjetij: od 510 na 713, delnice rudarskih podjetij od 312 na 389, avtomobilske industrije od 244 na 400, električnih podjetij od 284 na 336, industrije hranil od 425 na 601 itd.

Toda ta pojav se da razlagati s tem, da so se pač zaslužki industrije povečali, v plačilni bilanci pa je kljub izpadu donosa tujeskega prometa nastopilo izboljšanje tečaja lire. Drugi vzrok pravijo, da je dvigu tečajev delnic iskati vzrok v begu od lire v stvarne vrednote.

Za povedigo železarske industrije.

Italijanska železarska in jeklarska industrija je povezana v organizaciji Finsider (Società finanziaria siderurgica). Družba je bila lastnica starih največjih italijanskih težkih industrij in nekaj rudnikov. V kratkem bo zvišala glavnico od 900 na 1800 milij. lir. Produktivni naer teh podjetij do leta 1937. je znašala proizvodnja samo 710.000 ton, 1.560.000 (510.000) ton surovega železa, 1.700.000 (915.000) ton jekla, 185.000 (81.000) ton jeklenih cevi, 250.000 (215.000) ton cementa, 500.000 (150.000) ton lignita in 2100 (1225) milij. kilovatnih ur električnega toka. Samo ta koncentracija tri četrtine vse italijanske proizvodnje železa in jekla.

Ker je Italija mnogo jekla izdelovala iz starega železa, namerava v bodoče zaradi težav pri preskrbi s starim železom proizvajati vse jeklo samo iz domačega železa in domačih rud. Na ta način bi Italija postala neodvisna od inozemstva, narobe, postala bi važen izvoznik predmetov iz železa in jekla. Že sedaj je Italija prodajala 15% proizvodnje železa in jekla v inozemstvo, sedaj pa namerava ta odstotek povečati na 30%.

Nemci o pomenu podmorniške in minske vojne

Iz razprave nekega nemškega mornariškega strokovnjaka posnemamo: Anglija skuša bagatelizirati svoje izgube na morju s tem, da jih izračunava vedno z ozirom na vso tonažo britskega imperija. Toda upoštevati je treba, da obsega skupna tonaža tudi ogromno število malih ladij, ki služijo lahko samo za obalno plovo. Če se hoče dobiti prava slika, se mora vzeti samo oni del tonaže, s katerim mora oskrbovati matične otoke z dovozi iz prekomorskih držav. Kajti posamezni deli britanskega imperija se niti ne morejo niti ne morejo odreči onega dela britanske tonaže, ki jim je potreben kot minimum za lastne potrebe.

Zaradi tega je treba angleške izgube tonaže izračunavati samo v primeri z onim delom angleške tonaže, ki služi matičnim otokom za njene življenjske važne prekomorske dovoze. Pri tem računamo znašajo angleške izgube 7%. Pri tem niso vračunane samo poškodovane ladje, ki za nekaj časa ne bodo prišle v poštev za oskrbovanje britskih otokov. Ker se morajo prevozi izvrševati v konvojskem sistemu, pomeni to veliko izgubo na času in ne dopušča popolnega izkoriščanja ladijske tonaže. Nemci smatrajo, da je s tem uspešnost prevoza padla za 25%.

Poleg tega je del angleške tonaže po mnenju nemškega strokovnjaka vezan za popolnoma vojaške svrhe, potem je treba upoštevati, da je morala del svoje tonaže odstopiti Angliji Franciji, ker ima slednja za svoje potrebe premajhno mornarico. In končno se tudi nevturalne ladje vedno bolj izogibajo angleških voda in si ne upajo pluti v Anglijo in narobe. To pa veliko pomeni, saj je v mirnih časih ena tretjina vseh ladij, ki je prišla, oziroma odšla iz angleških pristanišč, bila pod nevturalno zastavo, v Franciji pa celo dve tretjini.

Angleško mnenja o gospodarski vojni

Znani angleški gospodarski pisatelj R. W. B. Clarke pravi, da se je prvih 5 mesecev vojne razvijalo tako kot ni nihče pričakoval. Ni bilo letalskih napadov v masah na mesta v zapadni Evropi, ni bilo požarov prebiti franto. Samo na morju je bila aktivnost velika, ki pa je pokazala zavezniško premoč na morju v veliko večji meri kot je bila v prejšnji vojni. Zato je bil najvažnejši dogodek gospodarska vojna zaveznikov proti Nemčiji.

Premoč zavezniške gospodarske moči je bila jasna že v začetku. Večja je bila industrijska proizvodnja, višji življenjski standard, možnosti nabave hrane in surovin v vsega sveta in možnost, da se to takoj plača, vse to bo gotovo imelo odločilen vpliv na konec vojne.

Zavezniška strategija je v tem, da vodijo zavezniški gospodarsko vojno proti Nemčiji, dokler ne zberejo ogromne vojne sile. Gospodarska vojna ima tudi namen preprečiti gospodarsko okrepitev Nemčije. Na drugi strani pa Nemci s podmorniško in minko vojno poskušajo gospodarsko oslabeti Anglijo.

Danes je že prezgodaj govoriti o posledicah gospodarske vojne. Glavna svrha gospodarske vojne je, da se prepreči Nemčiji nabava surovin. Izkušnje iz preteklih svetovne vojne pa so pokazale, da ima blokada odločilen vpliv šele tedaj, ko sovražnik porabi količine prej nagradenega vojnega materiala. Zato se tudi danes še ne more govoriti in pričakovati nekih velikih posledic gospodarske vojne.

Zavezniška tihotapska kontrola se je začela s prvim dnem vojne. V začetku je delo kontrole šlo težko, toda rezultati so zadovoljivi. Sedaj pa je že presekano preskrbovanje Nemčije iz prekomorskih držav, tako da ji ostanejo le še uvoz iz Rusije, jugovzhodne Evrope, nevturalnih držav na zapadu in severu ter sintetičnega blaga.

Lahko se predpostavja, da bo Nemčija z energičnim razvojem sintetične proizvodnje in nakupi blaga iz sosednjih držav nadoknadila izgube v nafti in železnih rud. Vendar se lahko reče, da ni velikih izgub za to; čim se začne dejanska borba, Nemčija ne bo mogla odtegniti večjega števila delavstva iz vojnih vrst. Iz inozemstva sedaj Nem-

ci ne more dobiti več bakra, nikla, cina, tungstena, molibdena, vanadija, volne, bombaža, kavačuka, palminega olja, jute in kobre. S temi proizvodi je ne morejo oskrbeti sosedne države. Kovine, ki bi jih dobila na sintetični način, ne dajo zadovoljivih rezultatov.

Odkar se je začela vojna, je Nemčija velik del svoje energije porabila za okrepitev svoje sintetične proizvodnje, poleg tega pa je z največjimi naporii delala na povečanju svojega izvoza. Na drugi strani pa so zavezniški mogli uvoziti, kar so hoteli in zaradi konvojskega sistema ni bilo prekinitev v njih dovozih. Izgube ladij se tako nadoknadijo z gradnjo novih ladij.

Rezultat gospodarske vojne je imel slabe posledice. Nemčija se mora na vse mogoče načine truditi, da si nekako nabavi surovine, njene rezerve v nobenem primeru niso toliko znatne, da bi moglo za dolgo časa zadovoljiti njene potrebe.

Gospodarska vojna ne pomeni samo zavezniško ofenzivo po tihotapski kontroli, kakor tudi ne naporov, katere vlada Nemčija, da bi potopila čim več zavezniških ladij in da proizjva čim več sintetičnega blaga, ampak tudi še proizvodnjo streliva, razdelitev hrane in financiranje vojne. Drža-

Celjski proračun za 1940—1941

Celje, 20. febr. 1940.

Vodilna misel pri sestavi proračuna celjske mestne občine za leto 1940-41 je bila skrajno varčevanje in težnja, izhajati brez novih obremenitev in zvišanj prispevkov.

Radi naraščajočih draginje je mestni svet zvišal v seji 24. nov. 1939 minimalne mezde delavcem ter uvedel izredne draginske doklade za delavce od urne mezde 25 do 50 par, uradništva pa v odstotkih po višini plače in to šibkejšim 15 odst. do največ 5 odst. To obremenjuje mestno občino za 382.558 din. na mestna podjetja pa odpade 87.270 din. Vključ uvebdi te izredne draginske doklade ni bilo treba iskati novih virov dohodkov. Mestna občina je v minulosti jeseni prišla z urejevanjem Vodnikove ulice ter odkupila od zakoncev Gradl del hiše in vrta radi regulacije. Za izvedbo modernizacije te ulice do leta predložiti proračun vsoto 300.000 din. Razen modernizacije Vodnikove ulice je v gradbeni stroki določena ureditev hodnika v Gaberjih, za kar je vstavljenih v proračunu 150.000 din. — Mestna klavčna s hladilnimi napravami je za povečano mesto pretesna ter je tudi v predloženem proračunu nameravana delna modernizacija v znesku din 105.000. — Regulacijski naer mesta Celja je v izdelavi ter bo treba pristopiti k sistematični izgradnji mestnih ulic in mestne kanalizacije. Dočim so sedaj navedeni izdatki bili v rednem proračunu, določa izredni proračun še: Ker je mestni svet sklenil opustiti bolnišniški pokopališče, je nujno treba rešiti vprašanje razširitve mestnega pokopališča v Cretu. V zvezi z gradnjo sodne palače na Glaziji bo morala mestna občina dokupiti del stavbišča. Urediti bo treba tudi namdestno športno igrišče za SK Celje in Sokola, ki imata dosejaj v zakupu Glazijo za leto priznalo 10 din, četudi bo mestno občino stala preureditev teh športnih prostorov 180.000 din. Zelo pereč je postal socialni problem, podpiranje ubožnih in socialno šibkejših slojev nalaga mestni občini tedaj večja bremena. Nujno je potrebno uvesti akcijo za cenejša stanovanja z gradnjo večje delavske kolonije, k čemur bo treba pritegniti k sodelovanju tudi industrijo in trgovino. Občina je v ta namen že kupila primerna stavbišča ter vstavila v izredni proračun 300.000 din. Pod silo razmer se je pridružila še potreba po zaščiti mesta, za kar je za boril določena vsota skoraj 3 in pol milijona dinarjev. Vsi našeti problemi se bodo morali postopoma rešiti in bo treba misliti na najete večjega posojila, ki bi sicer povečalo anuitetno službo, razdelila pa se bodo bremena na daljšo dobo.

Izdatki predloženega proračunskega osnutka za leto 1940-41 se gibljejo približno v višini tekočega proračuna. V kolikor pa so večji, so nastale potrebe, kakor izredna draginska doklada, višja postavka ljudske prosvete, za dograditev meščanske šole, večja aktivnost v gradbeni stroki in podpiranje ubožnih in socialno šibkejših slojev. Višja določaja je dana skladu za regulacijo mesta, ker bo regulacijski naer mesta končan v predloženem proračunskem letu. — Novo breme je nastalo za mestno občino z uredbo obvezne telesne vzgoje naroda.

Izdatki in dohodki novega proračuna so določeni v iznosu 19.613.473 din ter so za 921.400 din višji od prejšnjega leta in to zaradi navedenih potreb.

Dohodki so prilično isti kakor v minulemu letu ter je pričakovati zaradi višje osnove državnih neposrednih davkov večji donos občinskih doklad. Občinske davčine ostanejo neizpremenjene, razen pavšalnega davka na žganje, rum in konjak, ki je po doseženem sporazumu s merodajnimi činiteљи zvišan za 10.000 din ter je pričakovati tudi večji donos užitnine na sveže meso vseh vrst in svežo slanino, ki se bo po novem proračunu pobirala po 1.25 din. Znaten izpad dohodkov je pri trošarinah zaradi nove uredbe finančnega ministra; donos trošarine na vino je nižji za 180.000 din. Pri raznih dohodkih je višja postavka na neizterjanih dokladah in na dokladah iz prejšnjih let.

Izredni proračun

ima prejemkov in izdatkov 4.8 milij. din ter je v tej vsoti najvišja pozicija za potrebo obrambne službe v že uvodno omenjeni vsoti. V izredni proračun pa so vstavljene tudi one že uvodoma omenjene potrebe, ki so nujne, vendar jih pa ni bilo mogoče zaradi užitne rednega proračuna vstaviti, da se ne bi povečalo že itak zelo obutno javno breme. Ako bo gospodarski razvoj ostal normalen, bo mestna občina lahko gospodarila po sprejetem proračunu kljub temu, da rastejo potrebe od dneva do dneva.

Naposled je treba omeniti, da se dela na regulaciji Savinje nemoteno ter je 5. etapa v ključku in je skoraj pričakovati oddajo del za 6. etapa. Regulacija nalaga občini sicer občutno breme, na drugi strani pa deloma doprinese k omenjenju brezposelnosti.

Tudi letos ni mestna občina opustila nišesar, da ne bi opozorila banske uprave in kraljevske vlade na potrebno dogotovitev regulacije Savinje v mestnem delu ter s to združeno preložitve železnice, s čimer odpadejo že dobljeni železniški mostovi. V ta namen se bo najelo posojilo 20 milijonov dinarjev. Anuitetna služba za del tega posojila, ki odpade na mestno občino, bo manjša kakor pa sedanj letni prispevek, kar razbremeni občino.

va, ki bo najboljša rešila te probleme, bo dobila vojno.

Črte zavezniškega gospodarskega napora so jasne. Predvsem je treba okrepiti proizvodnjo streliva in mirnodobno industrijo izpremeniti v vojno industrijo. Treba je koordinirati preskrbo hrane in surovin. Mobilizirati je treba finančna sredstva.

Ko se je vojna začela, so bili Nemci v vseh teh stvareh pred zavezniški. Totalitarno gospodarstvo pomeni vojno. Nemci so načrtno pretvarjali mirnodobno gospodarski sistem v vojni sistem. Še preden se je vojna začela, so že Nemci reorganizirali svoje gospodarstvo.

Anglija in Francija sta šele po objavi vojne začeli energično delati na reorganizaciji svojega gospodarstva in sta v prvih mesecih napravili velike korake v tej smeri.

Proizvodnja letal se je v 18 mesecih pred vojno počela, sedanja proizvodnja se je podvojila v primeri z ono v začetku vojne. Takoj po objavi vojne so pogodbe za preskrbo vojske in mornarice določale izdavek 2 milij. funtov dnevno. V prvih 3 mesecih vojne so Angličani porabili za vojsko štirikrat toliko kot vse leto 1938. V kratkem času se bo proizvodnja streliva počela, v primeri s proizvodnjo leta 1938.

Nemogče je izvesti primerjavo z nemškimi izdatki, ker niso znani.

Kar se tiče organizacije za preskrbo s strelivom, so bili Nemci v začetku vojne v boljšem položaju kot Angličani in Francozi. Zavezniški so šele z začetkom vojne začeli z delom na proizvodnji streliva, in pravijo, da ne bo dolgo časa, ko bodo zavezniški v mnogo boljšem položaju.

Borze

Dne 20. februarja.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 4.582.740, na belgrajska 6.3 milij. din. Prometa v elektih je bilo na belgrajski borzi 300.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaji:

Lodon 1 funt	174.00—177.80
Pariz 100 frankov	98.75—101.05
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Amsterdam 100 gold	2349.70—2387.70
Bruselj 100 belg	744.50—756.50

Ljubljana — Svobodno tržišče:

Lodon 1 funt	215.68—218.88
Pariz 100 frankov	122.04—124.84
Newyork 100 dolarjev	5180.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1228.18—1238.18
Amsterdam 100 gold	2902.08—2940.08
Bruselj 100 belg	919.50—931.50

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka	14.70—14.90
--------------------------	-------------

Zagreb — Zasebni kliring:

Solon 100 drahem	29.65—30.35
----------------------------	-------------

Belgrad — Zasebni kliring:

Solon 100 drahem	29.90—30.60
----------------------------	-------------

Curih, Belgrad 10, Pariz 9.965, London 1762. Newyork 446, Bruselj 75.05, Milan 22.52, Amsterdam 236.85, Berlin 178.75, Stockholm 106.20, Oslo 101.33, Kopenhagen 86.125, Sofija 5.30 (ponudba), Budimpešta 79.5 (ponudba), Atene 3.30 (ponudba), Bukarešta 3.35 (ponudba), Helsingfors 7.50 (ponudba), Buenos Aires 104.25.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 425—428

v Zagrebu 427—428

v Belgradu 428—429

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 98—99, agrarji 50—52, vojna škoda promptna 425—428, begl. obv. 76.50—78.50, dalm. agrarji 70.50—72, 8% Bler. pos. 97 denar. 7% Bler. pos. 89.50 denar, 7% pos. DHB 100 denar, 7% stab. pos. 96 denar. — Delnice: Narodna Banka 7450—7550, Trboveljska 243—245.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 98 denar, agrarji 50 denar, vojna škoda promptna 427—428, begl. obv. 77—78 (77.50), dalm. agrarji 70—70.50 (71.50), 4% sev. agrarji 50 denar, 6% šumske obv. 67 denar, 8% Bler. pos. 97.50 denar, 7% Bler. pos. 89.50 denar, 7% pos. DHB 100 denar, 7% stab. pos. 95 denar. — Delnice: Nar. banka 7600 denar, PAB 200—205 (204), Trboveljska 244—245 (245), Gutmann 60 blago, Sladk. tov. Osijek 170—175 (175), Isis 30 blago.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 98.50—99.50 (98), vojna škoda promptna 428—429 (428.50), begl. obv. 76.50—77, dalm. agrarji 70.75—71.25 (71), 6% šumske obv. 68—70, 8% Bler. pos. 97 denar, 7% Bler. pos. 89.50 denar, 7% stab. pos. 97.50 denar. — Delnice: Narodna banka 7700 denar, PAB 200 denar (200).

Žitni trg

Novi Sad, Korza. bač. 129—130, bač. pariteta Indija 127—128, bač. pariteta Vršac 128—129. — Tendencja za koruzo čvrsta, za ostalo stalna. Promet srednji.

Gene živine in kmetijskih pridelkov

V okraju Gornji grad dne 19. februarja 1940. Voli: I. vrste 5—6, II. vrste 405, III. vrste 3—4, telice: I. vrste 5, II. vrste 4—5, III. vrste 3.50, krave: I. vrste 4—5, II. vrste 3—4, III. vrste 2.50, teleta: I. vrste 5—5.50, II. vrste 4—5, prašiči: šepharji 12.50, pršutarji 11 din kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste 12, II. vrste 10, III. vrste 8, svinjina 14, slanina 18, svinjska mast 22, čisti med 16—20 surove kože: goveje 12, telečje 14, avinske 9 din kg. — Pšenica 250, ječmen 220, rž 230, oves 200, koruza 190, fižol 600, krompir 120, seno 80, slama 40, moka: pšenična 300—375, koruzna 200, ajdova 350 din 100 kg. — Drva 50 din kub. m, jake 125 din komad, mleko 2 din liter, surovo maslo 20 din kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4.50, finejše sortirano 5 din liter.

Gene kmetijskim pridelkom

V Višnji gori dne 16. februarja 1940. Govedina 10—12, telatna 14—16, svinjina 14—16, slanina 17—18, svinjska mast 24, bela pšenična moka 4, črna pšenična moka 3.50, koruzna moka 2.50, ajdova moka 5, fižol 7, krompir 2, surovo maslo 36 din kg. Mleko 1.50 din liter, jake 1.25—1.50 din komad; bukovca drva 80 din kub. meter.

V Trbovljah dne 15. februarja 1940. Bela pšenična moka št. 0 3.75, črna pšenična moka št. 6 3.25, govedina 12, telatna 14—20, svinjina 12—18, ovčje meso 8, svinjska mast 22, sveža slanina 18—19, fižol 5—7, krompir 1.75 din kg. Mleko 2.50 din liter, jake 2 din komad.

ŠPORT

Naši vrli graničarji tekmujejo

Mojstrana, 20. febr.

V Mojstrani so graničarske tekme, ki jih vodi sam komandant polkovnik Miloš Ožegović, naš znani sportni delavec. Včeraj so bile tekme na 18 km za posameznike. Tekmovalec se pododseki Ljubljana, Celje, Delnice in sicer je tekmovalo 18 vojakov-graničarjev. Srečne razmere so bile odlične. Odkok in cilj sta bila na travniku v Mlačici. Proga je potekala pod Možaklo na Mlake, na Dovoje in nato mimo ekakalnice na cilj. Na cilj so dospeli vsi brez najmanjšega defekta. 1. Nikolič Branko (46. četa, Bohinj) 1:33:18. 2. Avandjelović Drago (45. četa, Mojstrana) 1:33:29. 3. Ristič Peter (46. četa, Bohinj) 1:35:01. 4. Lagojevič Milislav (45. četa, Mojstrana) 1:35:41. 5. Aleksič (45. četa, Mojstrana) 1:35:51. Pripomniti moramo, da vojak tekmujejo s popolno vojaško opremo, ki tehta 10 kg.

Danes je bila stafeta na 4 krat 12 in pol kilometra, skupno 50 km. Startalo so štiri etape, v vsaki stafeti po 4 vojak. Tudi danes so bile srečne razmere odlične. Številke stafetam je določil žreb. Najboljši čas je dosegla stafeta ljubljanskega odseka izven konkurence 5:16:34. V tej stafeti je dosegel najboljši čas dneva kaplar 47. čete Gorenja vas, Sunjevarič, 1:14:38. Drugi je bil Aleksič (45. četa, Mojstrana) 1:17:32. Njegova stafeta, to je ljubljanski pododsek, pa je bila tretja po vrsti in je dosegla čas 5:23:35. Tretji Labus, poročnik iz delniške etape, je dosegel čas 1:18:27, ničkova stafeta pa druga po vrsti, 5:23:08. Četrti Nikolič iz ljubljanske izvenkonkurenčne etape (46. četa Bohinj) je dosegel čas 1:18:40. Kot zadnja s časom 5:55:40 je prišla na cilj stafeta celjskega pododseka; vodil jo je narednik Bošić Dušan.

Jutri se bodo tekme nadaljevale v smuku in slalomu v Kranjski gori; popitrišnjem pa bo patrolni tek na 30 km.

Zimskošportne prireditve tekočega tedna

24. do 25. febr. Medklubska tekma v klasični kombinaciji. — HPD »Skradski vrh« v Skradu.

25. febr. Podvezno prvenstvo MZSP v izvedbi SPD Celje. — Patrolni tek za juniorje in seniorje (medklubske) za pokal SK Zelenčarija, Maribor. — Medklubske sankaške tekme pri Sv. Ani, SK Sv. Ana nad Trbižem.

25. do 26. Državno prvenstvo v alpski kombinaciji za dekleta na Lipanci-Pokljuka v izvedbi JZSZ.

ZFO

Uspehi smučarskih tekem Krekovega okrožja

Krekovo fantovsko okrožje je preteklo nedeljo izvedlo svoje prvo smučsko prvenstvo in to v alpskih disciplinah. Dopoldne se je vršil smuk, katerega proga je potekala preko Mrtonove planine, popoldne je bil pa na pobočju Stena izveden slalom. Terišči smuka kakor slalomu sta bili zelo posrečeno izbrani. Tako ni smuk vseboval nikake terenske nevarnosti in je bil za začetnike kakor nalašč, dasi je zaradi močne strmine stavil na tekmovalce velike zahteve. Pobočje Stena je pa zaradi ugodne lege in različnih terenskih oblik naravnost idealno za priredbe tekmovalj v slalomu. K tekmovalcu je pristopilo 52 fantov, članov okoliških FO. Vodstvo tekmovalj je delovalo brezhibno, kar spriči discipliniranih tekmovalcev ni bila nobena težkoča. Prireditvi je v imenu smučarskega vodstva ZFO prisostvoval br. Sešelj. Zvečer so bili v Društvenem domu, ob veselim fantovskem razpoloženju, razglašeni uspehi in razdeljena darila. Doseženi so bili sledeči uspehi:

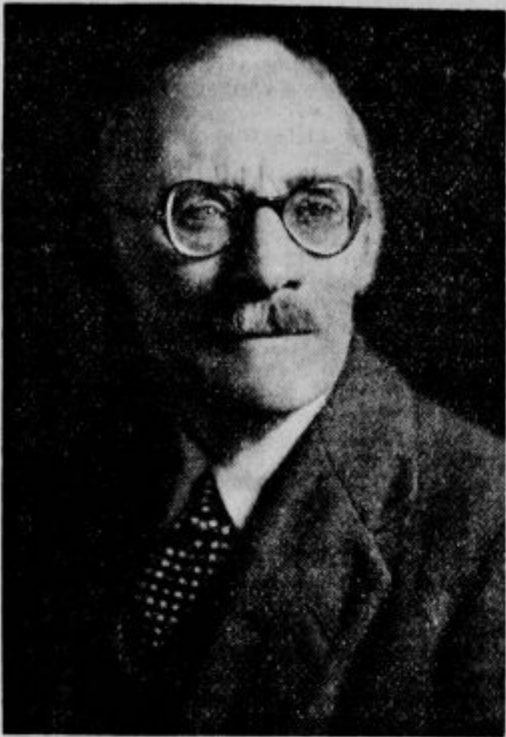
V Skofji Loki so se v nedeljo, 18. t. m. vršile ob veliki udeležbi 1. tekme Krekovega fantovskega okrožja v alpski kombinaciji. 52 tekmovalcev se je borilo za prva mesta. Progi sta bili odlični, zato so bili doseženi dobri rezultati. V konkurenci je tekmovalo šest odsekov. Člani: 1. Marjan Masterl, FO Škofja Loka, ki si je 80.7 točkami pridelal prehodno darilo KO, 2. Jesenko Slavko, FO Škofja Loka 103.9 točk, 3. Hafner Ivan, FO Škofja Loka, 108.5 točk, 4. Planina Franc FO Škofja Loka 130.8 točk, 5. Hostnik Anton, FO Škofja Loka 131.7 točk. Mladci: 1. Andrej Fojkar, FO Škofja Loka, ki si je s 190 točkami pridobil krasno nalivno pero gošpoda ban. svet. Planine, 2. Seljak Marjan, FO Ziri 203.6 točk, 3. Kopač Janez FO Ziri 220 točk. Izven konkurence: člani: Kavčič Filip 82.9 točk, 2. Smitek Janez 87.2 točk; mladci: 1. Resman 244.2, vsi od FO Kropa.

Smučarske tekme FO na Bledu

Bled, 18. febr. FO na Bledu je priredil na Rētnem pri Bledu smučske tekme v teku, skokih, smuku in slalomu za mlade in naraščajo. Tekmovanje je izpadlo v najlepšem redu in tudi rezultati so zelo dobri. Najboljši mladec in najboljši naraščajnik sta dobila pokal, ostali, ki so dosegli boljše rezultate, pa druga darila. Izid: Mladci: 1. Zupan Jože 126 to

Človek v boju z najvišjim vrhom sveta

Zanimivo predavanje g. Hugh Rutledgea

Hugh Rutledge

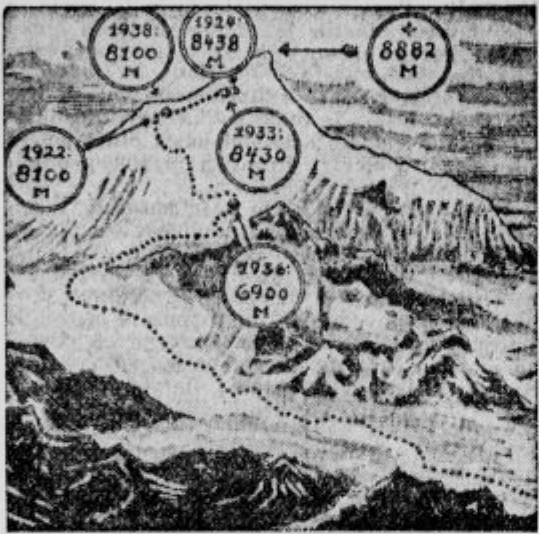
V ponedeljek ob 8 zvečer je predaval v frančiškanski dvorani o vzponih na najvišjo goro sveta na Mount Everest znameniti raziskovalec Himalaje g. **Hugh Rutledge**. Prav hvaležni smo predavatelju, kakor tudi **Angleškemu društvu** v Ljubljani, da so skrbeli za slovenski prevod v resnici nad vse zanimivega predavanja. Tudi če ne bi bil vstop prost, bi bila frančiškanska dvorana prav gotovo polno zasedena, tako pa je bila polna do zadnjega kotička. Pred začetkom predavanja sta pozdravila predavatelja v imenu Slovenskega planinskega društva predsednik g. dr. Josip Pretnar in g. dr. Arnošt Brilej in mu v spomin izročila dva albuma »Iz naših gor«. Predsednik Angleškega društva, pod čigar okriljem se je predavanje vršilo, g. dr. **Ferdinand Marajon**, je nato v slovenščini pozdravil predavatelja v angleščini ter hkrati izrekel predavatelju že pred svetovno vojno prišel v Indijo kot upravni uradnik. Posebno znan pa je postal po svojih dveh ekspedicijah na Mount Everest, ki jih je vodil l. 1933 in 1936. G. Hugh Rutledge je o teh ekspedicijah izdal tudi dve knjigi, dobil pa je za ta junška podviga tudi najvišje priznanje, saj je bil imenovan za člana Kraljevega geografskega društva v Londonu. G. dr. Marajon je nato predavatelja v angleščini ter hkrati izrekel zahvalo British Councilu, ki je organiziral predavalno potovanje g. Rutledgea in omogočil predavanje tudi v Ljubljani. — Dr. Z. Švigelj je nato v slovenščini očrtal poslušalcem glavne misli predavanja in objasnil najrazličnejše težkoče, s katerimi se mora boriti planinska ekspedicija v tako izrednih višinah.

Končno je povzel besedo predavatelj g. Rutledge, krepak in malo osivel mož, čigar kretnje in govornica so jasno izdajale človeka, ki so ga izoblikovale gore z napori in strahotami. V začetku je

takoj poudaril, da obžaluje, da ne more govoriti v našem jeziku, nakar je orisal vse priprave, potrebne za ekspedicijo, ki hoče napasti Mount Everest. Težave, ki jih mora prestati taka ekspedicija, so vse drugačne kot smo jih navajali v naših Alpah. Mount Everest je najvišji vrh 2100 km dolge gorske verige, ki loči Indijo od Tibetske visoke planote. Mount Everest sam pa stoji v Himalaji tako, da je dostopen le skozi neodvisno državo Nepal na jugu, ali pa skozi Tibet na severu. Do l. 1921 ni nobena od teh držav dovolila prehoda angleškim ekspedicijam in Nepal ga tudi danes še ne da, kljub temu, da je v prijateljskih stikih z britansko Indijo. Zaradi tega ostane pot skozi Sikki, drugo neodvisno indijsko državo in nato naprej skozi Tibet odkoder je M. Everest dostopen s severne strani.

Dolgotrajne priprave

Predavanje je spremljalo veliko število skiptičnih slik, ki so bile ne samo fotografsko prav dobre, ampak tudi nad vse zanimive in poučne. Posamezna pojasnila predavatelja k slikam je sproti tolmačil v slovenščini g. dr. Švigelj. Naskok na M. Everest zahteva dolgih priprav, saj mora odpotovati ekspedicija z vso svojo opremo že iz Darjellinga, ki leži že 2000 m nad morjem v himalajskem pogorju. Do tega mesta vodi še železnica in tu se tudi ekspedicija poslovi od civilizacije. Kljub temu, da meri pot do M. Everesta še polni 485 km. Ker v Tibetu ni mogoče dobiti zadostne hrane je treba organizirati celo karavano, ki mora prenesti okrog 30 ton tovora do vznožja M. Everesta. Za to karavano uporabijo tovarne živali osle in yake. Samo yakovi je nad 300 in vsak od njih nosi 80 kg težak tovor. Če mu naložijo več, odvrže tovor. Je pa še bolj počasen kakor naše

Smer prodiranja ekspedicije čez Rongboški ledenik na Mont Everest.

govedo in napravi kvečjemu 3 km na uro. Karavano spremlja tudi sto nosačev in ker skoraj ni potov, trajajo potovanja do vznožja M. Everesta 4–6 tednov. Ekspedicija krene vedno v začetku marca na pot in mora biti konec aprila na vznožju zakaj le v maju in v prvi polovici junija je mogoče tvegati naskok na vrh M. Everesta. V sredi junija zapihajo že nad Himalajo monsum, ki prinese s seboj

strašne snežne viharje, ki ne prenehajo do jeseni. Zato v poletju ni mogoče misliti na vspon.

Zanimiva pot

Pot samo do vznožja M. Everesta so najbolj nazorno prikazale zanimive folkloristične slike iz Tibeta. V začetku gre pot sicer še v nižini, večji del pota pa se vleče po Tibetski planoti v višini okrog 4000 m. Nad vse lepi so bili samostani in trdnjave v Tibetu, narodopisec pa je lahko občudoval zanimive noše in tibetske redovnice, ki ima-

4800 m je v zraku samo še polovico kisika, kot ga je pri morski višini, v višini 6000 m ga je samo še eno tretjino itd. Pomanjkanje kisika pa kvarno vpliva na organizem. Pomanjkanje kisika v zraku povzroča tudi dihanje z odprtimi usti, kar zopet odpira dohod mrzlemu zraku v pljuča s posledico kroničnih katarjev. Najhujša posledica je ta, da se začne pojavljati zaradi hitrega dihanja z odprtimi usti nepogajljiva žeja. Zaeno s tem se začne zaradi mraza, naporov, utrujenosti in živčne napetosti pojavljati propad človeškega organizma, ki pripelje tako daleč, da so hribolazci po končani turi, ko so se zopet vrnili v osnovno taborišče, izgubili po 7 do 14 kg svoje teže. Največ, kar je v teh višinah mogoče napraviti na uro, je 80 m visinske razlike, dočim se smatra v Alpah za normalno po 300 m visinske razlike na uro. Za vsak korak, ki ga napravi hribolazec, je treba 8 do 10 dihljajev. Vsako najmanjše delo se izraža kot napor, človeška energija v teh višinah pojema, človek postane tem manj pazljiv, čim bolj se bliža

jo ostržene lase, zaradi mraza pa na glavo poveznjene repe od yaka. Nekako 14 km severno od M. Everesta, ob isteku Rongbok ledenika, postavi ekspedicija svoje osnovno taborišče. Od tod prodira po ledeniku Rongbok proti samemu masivu Everesta. Osnovno taborišče leži v višini 5040 metrov. Drugo taborišče postavijo v višini 6000 m, tretje pri 6450 m, četrto pa v višini 6900 metrov. Do te višine je vodila pot skozi mogočne ledeniške serake, od sonca razjedene ledene kakor velike hiše visoke zobate stolpe na ledeniku. Tu pa se dvigne ledena stena 400 do 600 metrov visoko, ki so jo raziskovalci imenovali North Col. To je treba prečkati v enem vzponu. Da morejo nosači čez, le v to steno sekajo skoraj polnih 14 dni v led položene stopnice, ki jih še zavarujejo z vrvmi in klini. Ko je to delo opravljeno, se izbrani nosači s člani ekspedicije povzpnejo na greben North Cola v višini 7900 metrov, na ozkem izpostavljenem grebenu kjer skoraj neprestano divjajo hudi viharji, postavijo peto taborišče.

Boj z višino

V tej višini se že pokažejo kvarni vplivi, pomanjkanje kisika na človeški organizem. V višini

vrhu, kar postane zanj usodno. Dasi so imeli člani ekspedicije s seboj fotografske aparate, so zaradi pomanjkanja energije ali pazljivosti prav malo fotografirali. Vendar so bile tiste slike, ki nam jih je predavatelj pokazal o zadnjih 100 m vzpona na vrh prav izvrstne in poučne.

Dirka na vrh

Dočim je ekspedicija šla do taborišča št. 7 (7900 m) počasi, je od tega taborišča dalje načelo, da je treba čim prej doseči vrh, predno se pojavijo pri ljudeh tisti kvarni vplivi propada življenjskih sil, ki smo jih opisali. Ekspedicija je dosegla z nekaterimi člani še taborišče št. 6. v višini 8220 m, od koder se je vršil poslednji naskok na vrh in trije člani ekspedicije so dosegli višino 8445 m. Naprej pa se dosedaj še ni nikomur pasrečilo priti. Skladi vrhnjih nekaj 100 m so tako nameščeni, da padajo proti dolini, zaradi česar ima noga zelo malo opore, osobito če je zapadel rahel sneg. Predavatelj je izrazil mnenje, da bo človek gotovo prišel na vrh Everesta, kadar mu bodo tudi okoliščine, to je vreme in snežne razmere pomagale.

Ni treba posebej poudarjati, da je predavanje zelo burno priznanje hvaležnega občinstva.

Srečanje Venere z Jupitrom

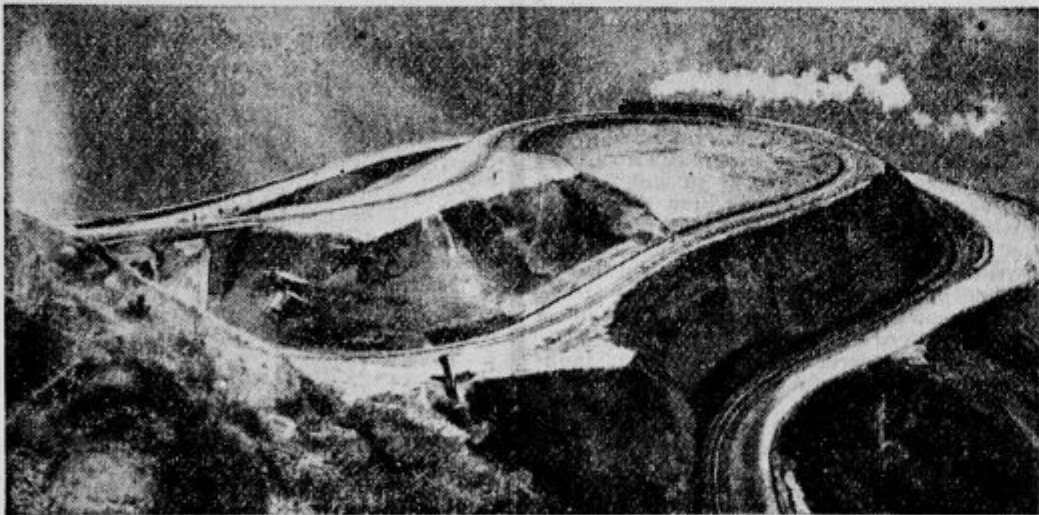
Devet planetov — kakor vemo — kroži okrog Sonca: Merkur, Venera, Zemlja, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun in Pluton. Naša Zemlja ima torej osem bratov, ki vsi nosijo imena starorimskih, poganskih bogov. V čudoviti harmoniji utripa ves sončni sestav. Slednjemu članu je božja roka točno začrtala pot po vsejmu svetu, dala mu primerno maso in ravno pravišno hitrost. Kakor kresnice okrog luči se lovijo planeti okrog Sonca ter se svetijo in grejejo v njegovih žarkih. Soncu najbližji so obenem najmanjši in najhitrejši. Tako imenovani veliki planeti — Jupiter, Saturn in Uran se premikajo le trdnino in počasi po svojih daljnih eliptičnih poteh. Čudovit in nepozaben pogled bi se nudil človeku, ki bi se mogel povzpeti z Zemlje in gledati na neugnani ples devetletih planetov in njihovih devetindvajsetih lun! Se celo na Zemlji zasleduje človek njihove lege in poti. Uran je že predaleč, nič več ga ne doseže človeško oko. Tem lepši pa so drugi, ki so prav te mesece zbrani na večernem nebu — Mars, Jupiter, Saturn in Venera. Raznovrstna hitrost, velikost, razdalja od Sonca in rahel nagib njihovih poti — omogočajo različne lege planetov. Včasih

— le redko — se približajo drug drugemu, takrat pravimo, da so v konjunkciji. Tako, izredno lepo sliko bomo videli danes na večernem nebu, če nam bo naklonjeno vreme. Na zapadnem nebu se bosta srečali najsvetlejši zvezdi, planeta Jupiter in Venera. Kako mogočno žari Venera, naša večernica! V razkošni svetlobi prekaša mogočnega Jupiterja, ki je več kot tisočkrat večji od nje — a tudi sedemkrat bolj oddaljen od Sonca. Več kot mesec dni mu je sledila, prav danes ga je dohitela jutri ga bo že pustila za seboj in hitela še naprej, da bo že 6. marca ujela Saturna. Se več takih srečanj nam bo pokazalo letošnje nebo, vendar bo med vsemi današnje srečanje najlepše in največkratnejše. Naj zato nihče ne zamudi te izredne prilike! Naj si danes vsakdo utrga bornih pet minut in jih posveti nedosežnim lepotam božjega stvarstva!

Slika nam predstavlja, kako se je Venera te dni približala Jupiterju in kako se od njega spet oddaljuje.

Levo, navzgor nad Jupiterjem in Venero moremo zvečer opaziti na nebu še Saturna in rdečkastega Marsa.

— c. —

Himalajska železnica, ki pelje do Darjellinga

Bogusław Kuczyński:

20

Beg iz Varšave

Kakšna žalost! Cesta je bila napol prazna. Mimo njega je šel velik tovorni avtomobil, ki ga je vodilo par konj. Ljudje v njem so se veselo smejali. Kmetje so bežali na kolesih, dekleta in fantje pa so hodili peš. Nato so privozili veliki vojaški avtomobili s topovi in zavozili eden na desno, drugi na levo v gozd. Tedaj se je zdanilo.

Izza grmovja je stopila starejša, siromašna ženska in z njo dve punčki in fant. Majhen pišek je skočil prd njo in zalajal v Stachowiaka.

»Tiho, Bobik!« je zaklicala starejša punčka in se nasmešnila prisilec. Morda je imela dvanajst let. Mati je zavila na levo na stranpot. Otroci so šli za njo. Letali so po trati, da jih je morala mati klicati in čakati. Bili so izmučeni, saj so hodili vso noč. Tako so prišli nekaj kilometrov ob cesti. Morda so mislili, da jih bo stranpot pripeljala na varnejše mesto. Tedaj so se ustavili, sedli in se tiho pomenkovali. Ženska je kazala na nasprotno stran, preko ceste v gozd. Posedeli so še nekaj časa in jo nato mahnilo preko zoranega polja nazaj. To mesto je bilo nevarno. Na levi od ceste je bil grič, na katerem so postavili strojne puške, v sredi ceste, na desno takoj za gozdom pa železniška proga. Tja so vozili vojaški avtomobili. Zdelo se je, da se ženska ne zaveda nevarnosti, da ne ve ne o progi, ne o topovih. Šla je čez cesto proti gozdu. Stachowiak se je okrenil za njimi. Stopal je boječe. Ni vedel, kaj hoče ta ženska. Bal se je, da bodo njega smatrali za zločinca. Pes je stopal pred njim z ranjeno šapo, ovito v cunjce. Pogovor se je začel s tem, da je ženska vprašala, kje bi bil primeren kraj, da preživi ta dan.

»Vso noč smo hodili,« je rekla »in otroci so že izmučeni.«

Stachowiak je samo z roko pokazal proti gozdu. Pomislil je, da je treba priti za progo in se od nje oddaljiti vsaj za dva ali tri kilometre. Nikakor pa ne sme ostati tukaj.

»Samo smo,« se je pritoževala ženska. »Mož je že pred leti umrl, sorodnikov nimamo, mesto pa je zgorelo.«

Ona in otroci so imeli na hrbtu cule. Videti je bilo, da je ta ženska, ki ni bila še niti stara, v svojem življenju že večkrat bežala pred vojsko.

»Hoteli bi priti vsaj v Brest,« je rekla »in potem dalje.«

Dalje? Kam? Ženska je imela ruski akcent. Videti je bilo, da hoče iti tja, odkoder je pred leti bežala.

Nastopil je zopet lep dan. Stopili so v majhen gozd. Na trati je raslo vresje. Na tleh je bil poljski orel, ob strani Censtohovska Marija. S temi letaki so sovražniki pozivali Poljake, da vržejo vladno in prosijo za mir. So namreč obkroženi in se nimajo več časa braniti.

Žalost. Ti letaki v gozdu, sončni dan in ta osamljena, brezdomna družina, ki ima še daljen, daljen cilj, morda kje na Kavkazu.

»Od tam smo namreč, in bi vedno radi šli nazaj, toda niso dovolili. Sedaj pa nas bodo pustili,« je rekla ženska. »Vzeli smo vse, kar smo mogli nesti s seboj, ostalo pa smo prodali. Ne vrnemo se več nazaj.«

Tam za Kavkazom je ostala njena sestra, njena mati in brat.

»Tvoja babica je tam,« se je obrnila žena k svoji punčki. »Ne jokaj.«

Šli so za Stachowiakom skozi gozd, čez meje in loke in se skrili v grmovje. Dalje je bilo polje, dve kočini na njem, nekoliko dreves in skedenj. Domačinke so kopale jame ne daleč od teh koč, nosile slame v jame, vreče in hrano.

Stachowiak je naletel na dolg jarek in se skril vanj. Ženska je ovila svoje otroke s plaščem in jim odrezala slanine in kruha.

»Da bi imela še vsaj kaj gorkega,« je prosila.

»Odkod naj vzamem,« je reklo starejše dekle, ki ji je bilo ime Leokadija. Edino ona ni hotela iti s Poljske na Kavkaz. Tu se je rodila in tu je hodila v šolo. Poleg tega se ji je tudi že vzbujalo deklško hrepenenje. Na Stachowiaka je gledala z zamišljenimi očmi. Bila je lepota vzhodne rase in zgodaj dozorela. Ni pa še veliko razumela.

»Vrnimo se, mama!« je rekla. Sonce je že začelo greti.

Stachowiak je vstal.

»Jaz grem dalje,« je rekel. »Morda dobimo kje toplega mleka, ali vsaj vroče vode, da napravimo čaj.«

Ni pa takoj šel, kajti šest letal je priletelo od zahoda. Dolgo so krožila nad njimi, Srebrna in lepa, a strašna v svojem brenjenju. Ženska in otroci so stiskali glave k tlom in se zakrivali s plašči.

»Kako me je strah! Kako me je strah!« je stokala ženska.

Trava se je parila v soncu in pesek je žgal. Ženska je premagala in začela pripovedovati svojim otrokom o lepotah Kavkaza, odkoder je prišla po vojni na Poljsko.

»Tam so visoke gore, sovražnik ne more čez nje, kajti letalo ne more tako visoko. Pa tudi zakaj naj bi priletela letala, ko pa ni nikjer železnice, ne mesta, ne ceste in vlada povsod mirno življenje.«

S tega je nastala lepa bajka, slikana vse lepše, kakor si je mislila, in je govorila o materi, ki hrepeni za hčerko, njihovo mamico, za svojimi vnukami. Govorila je o sestri, ki jim je vedno pisala »Pridite, pridite!«

Ženska se je nasmešnila Stachowiaku čez glave otrok. Stachowiak je razumel, da je tudi

njej hudo. Ko se je nebo umirilo, je nadaljevala bajko: »Kakor angela nam je Bog poslal vas na pot.«

Otroci so pogledali nanj. Stachowiak jih je pogledal in pomislil, da mu bo hudo, pustiti jih zopet same.

»Dobila bom delo in bomo zopet živeli kot se spodobi,« je rekla ženska.

»Jaz ostanem tu!« se je tiho odločila Leokadija.

Letala so se vrnila. Stachowiak je govoril, da bi čez dan hodila po stranpoti, ne pa po cesti in ob železniški progi. Domačinke so prihajale iz jarkov, kjer so pripravljale zaklonišča.

»Imate mleka?« je vprašal Stachowiak in se obrnil proti jarkom, da bi ga slišale ženske.

»Nimamo,« je odgovorila domačinka. »Tudi tople vode nimamo. Kurili bomo šele zvečer.«

Ni jih hotel motiti Stachowiak se je spominjal, s kako naglico in navdušenjem je pripravil zaklonišče v svoji hiši. Tudi on bi ne želel, da bi ga tedaj kdo motil v delu. Pogledal je nazaj, kjer je pustil ono ubogo družino in ga je bilo sram, da ni dobil ničesar ter bodo zastoj čakali nanj bedni otroci.

»Ne vrnem se k njim!« je rekel sam pri sebi. »Če se vrnem, pomeni to, nositi otroke vsak dan po nekaj kilometrov, da bi se končno v dveh dneh vsi skupaj našli v okupiranem kraju.« Toda premagala ga je dremavica, utrujenost in glad.

»V vas moram stopiti,« je pomislil.

V hipu je bil zopet sam. Okrenil se je še okrog dveh koč in počakal napad letal v veži ene izmed njih. Mlado dekle je stalo med vrati. Balo se je iti ven, kajti letala so krožila neprestano po vsej okolici, balo pa se je prav tako tudi biti v hiši. Tu je tudi še tuji človek in ljudje lahko zvedo, da je bila sama s tujim človekom v sobi.

Droblne novice

Koledar

Sreda, 21. februarja: Feliks (Srečko), škof; Irena, devica.

Cetrtek, 22. februarja: Sv. Petra stol v Ant. Marjeta K.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl g. Rudolf Zarli, ravnatelj pomožnih uradov deželne vlade v pok. Pogreb bo danes ob 3 popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti na pokopališču sv. Križu. — V Spodnji Šiški je mirno v Gospodu zaspala g. Marija Schrott roj. Gašperlin, vdova po poslovodji drž. železnice. Pogreb bo v četrtek ob 2 popoldne. Naj jima sveti večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

† Prof. Emil Lilek

V ponedeljek zvečer je v Celju umrl zaslužni narodni in kulturni delavec, znanstvenik in književnik, vladni svetnik v pokoju gospod profesor Emilijan Lilek. Doživel je visoko starost 88 let.

Rajni se je rodil v Gornji Voličini pri Sv. Lenartu v Slov. goricih. Gimnazijo je končal v Mariboru, nato pa študiral filozofijo v Gradcu. Služboval je najprej na učiteljski in višji realki v Dunajskem Novem mestu, nakar se je spet vpisal na graško univerzo, kjer je opravil izpit še za francoščino in nemščino. Leta 1882. je poučeval na Mahrovih šoli v Ljubljani, leta 1883. pa je bil imenovan za profesorja v Sarajevu. Služboval je tudi v Dolnji Tuzli, v Zadru, nakar je bil premeščen v Celje, kjer je ostal do upokojitve. Ob prevratu ga je Narodna vlada v Ljubljani imenovala za začasnega voditelja celjske gimnazije. Ko je bil pozneje imenovan stalni ravnatelj, je prof. Lilek ostal na zavodu kot profesor do svoje upokojitve leta 1924.

Pokojni profesor Lilek je bil eden izmed naših najodličnejših pedagogov. Z največjo verno se je posvečal vprašanjem iz naše zgodovine in je svoje izsledke od časa do časa objavil v raznih revijah in časopisih. Napisal je lepo število znanstvenih člankov, pa tudi več šolskih knjig in drugih publikacij. Bil je trden in zaveden Slovenec in je zaradi svojega prepričanja v bivši Avstriji veliko pretrpel in bil zapostavljen. V Celju je ustanovil ljudsko univerzo in bil njen predsednik do svoje smrti. Zaradi velikih zaslug, ki si jih je pridobil za našo Koroško, ga je Klub koroških Slovencev imenoval za svojega častnega člana.

Pogreb bo v sredo ob 3 popoldne. Zaslužnemu in zavednemu Slovincu bomo ohranili najlepši epom. Naj mu sveti večna luč!

Osebnosti

— Poročila sta se v frančiškanski cerkvi v Mariboru g. Rudolf Kobolt, učitelj v Prevaljah, in gđ. Mara Merhar, sodna uradnica na okrajnem sodišču v Prevaljah, Bilo srečno!

— Vsi, ki mnogo vedo in stalno sede in trpe zaradi tega prava pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 33.

— Rektor Univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani, g. prelat dr. M. Slavič, je odpotoval v Beograd, da se udeleži pogreba pok. predsednika vlade g. Ljube Davidoviča. Poslal je tudi krasen venec na krsto pokojnika.

— Korošci! Umrl je v Celju naš častni član g. vladni svetnik Emilijan Lilek. Pogreb bo danes, 21. februarja, ob 15. Prosimo vse rojake, da se v čim večjem številu udeležijo pogreba neznanega pokojnika. Za ljubljanske in gorenjske udeležence odhod iz Ljubljane ob 7.50, Klub koroških Slovencev.

— Statistika kranjske dekanije za leto 1939. »Gorenjci« priobčijo zanimivo statistiko kranjske dekanije za leto 1939. Iz te posnemamo, da je štela kranjska dekanija leta 1939 41.767 prebivalcev. Župniji leta dekanija 24. V vseh teh župnijah je bilo leta 1939 rojenih doma 956, drugod rojenih 112, skupaj 1068 ali 25,5 na tisoč prebivalcev. Umrlj jih je doma 496, od drugod je bilo pripeljanih 19 mrtvih, skupaj jih je umrlo 515 ali 12,3 na tisoč prebivalcev. Oklicanih je bilo 573, doma poročenih 352, drugod poročenih 28, skupaj 380 ali 9 na tisoč prebivalcev. Sv. obhajil je bilo razdeljenih 547.007 ali 13 na osebo.

Minimalne plače veljajo tudi za odvetniške in notarske nameščence

Nekateri odvetniški in notarski nameščenci si niso na jasnem, ali velja tudi zanje odredba o minimalnih mezdah za trgovsko in ostalo višje pomožno osebje na ozemlju dravske banovine, ki je izšla v »Službenem listu« kr. banske uprave dravske banovine dne 31. januarja 1940. V čl. 1. namreč ni povedano izrecno, da veljajo odločbe te odredbe tudi za odvetniške in notarske pisarne.

Ne more biti pa nobenega dvoma, da veljajo določila te odredbe tudi za odvetniške in notarske nameščence, kakor tudi za nameščence raznih drugih podjetij in pisarn, ki jih odredba izrecno ne našteva. Čl. 1. namreč pravi: »Določbe te odredbe veljajo za vsa industrijska, obrtna, trgovska, prometna, rudarska, gozdna, bančna, zavarovalna in tem podobna podjetja, kakor tudi za gradbene in elektrotehnične obrate. Za pomožno osebje državnih podjetij, kakor tudi za pomožno osebje podjetij samoupravnih teles, čigar službeno razmerje je urejeno s statutom, ne veljajo določbe te odredbe.«

Iz citata torej vidimo, da odredba ne našteva vseh podjetij, za katere veljajo določbe o minimalnih mezdah, ker pravi čl. 1. in tem podobna podjetja. Nasprotno pa drugi odstavek čl. 1. točno našteva, za katere podjetja določila odredbe o minimalnih mezdah ne veljajo. Med temi odvetniške in notarske pisarne niso omenjene. Če samo iz tega sledi, da je hotela banska uprava določiti minimalno mezdno vsem zasebnim nameščencem v Sloveniji, in sicer vsemu trgovskemu in ostalemu

— V počastitev spomina svojega pokojnega brata Miroslava Rusa, gostilničarja v Loškem potoku, je daroval g. inž. Jože Rus iz Ljubljane 500 din za obdaritev revnih otrok šole v Loškem potoku. Upraviteljstvo se mu tem potokom najiskrenejše zahvaljuje.

— Iz Legije koroških borecev. V nedeljo 18. t. m. je bil v Slovenjem Gradcu občni zbor krajevne organizacije Legije koroških borecev, katerega se je članstvo polnoštevilno udeležilo. Poročila odbornikov je občni zbor soglasno odobril. Nato je poročal o delu glavnega odbora LKB delegat iz Ljubljane. Pri volitvah uprave je bil z manjšimi izjemami izvoljen soglasno stari odbor s predsednikom dr. Poharjem ter tajnikom tov. Krpačem na čelu. Pri slučajnostih so posamezni člani poudarjali važnost nadaljnjega dela za doseg ciljev, ki si jih je stavila v svoj program Legija koroških borecev.

— Sadjarji in vrtnarji novomeškega okraja so organizirani v 16 podružnicah sadjarskega in vrtnarskega društva. Ti sadjarji so sklenili, da se od časa do časa seestanejo v Novem mestu in da tam zborujejo ter določajo enotne smernice svojega dela v prid pospeševanju sadjarstva in vrtnarstva na Dolenjskem. Zborovanje sadjarjev in vrtnarjev novomeškega okraja bo v nedeljo 3. marca ob 8.30 v risalnici ljudske šole v Novem mestu. Na to zborovanje so povabljeni v prvi vrsti kmetovalci vseh novomeških občin kakor tudi vsi ljubitelji sadjarstva in vrtnarstva. Poleg pospeševalnih smernic, ki jih bodo podali zastopniki oblasti in centralna organizacija sadjarjev o sadjarstvu in vrtnarstvu, se bodo obravnavale na tem zborovanju še sledeča vprašanja: 1. zatiranje boleznih in škodljivcev na sadnem drevju (sol. nadzornik Fr. Zukovec); 2. mehanično in biološko zatiranje škodljivcev (sodnik Ferdo Meršol); 3. pospeševanje sadjarstva in vrtnarstva na Dolenjskem (Anton Flego). Po teh predavanjih se bo razvila razprava o raznih predlogih delegatov vseh podružnic novomeškega okraja in posameznikov in sprejeli se bodo sklepi za občni zbor SVD. Vabimo vse sadjarje in vrtnarje ter ljubitelje teh važnih kmetijskih panog, da se zborovanja udeležijo v čim večjem številu!

— Zadržni tečaj v Ormožu je bil od 13. do vključno 15. t. m. Priredil je za Okrajni kmetijski odbor v Ptuj ob sodelovanju Zadržne zveze v Ljubljani. Tečaj se je vršil v telovadnici meščanske šole ter se ga je udeleževalo do 60 tečajnikov, po večini kmetijskih fantov in mož, precej pa tudi inteligentov, zlasti učiteljev. Na tečaju so predavali gospodje: dr. Basaj o stroju in delovanju raznih vrst zadrug, dr. Čelnerin o zadržnem pravu, revizor Tyrš o zadržnem knjigovodstvu ter Radanovič in Munda o blagovnih združenjih. Tečaj je v vsakem oziru najboljši uspel ter je opravljeno upanje, da bo prinesel večjo delavnost v zadržništvo ormoškega okraja. — V Ptuj je že lani priredil Okrajni kmetijski odbor enak tečaj za pljuški del okraja. — Tečajniki se tem potom Okrajnemu kmetijskemu odboru, Zadržni zvezi, predavateljem in vsem, ki so k tečaju pripomogli, najlepše zahvaljujejo za njihove žrtve in trud.

— Moj molitvenik. Molitveniki se že razpošiljajo. Naročniki, ki jih še niso prejeli, jih bodo prejeli ta ali prihodnji teden. Naklada je razprodana, zato ponovnih naročil ne moremo upoštevati. Posameznim naročnikom iz Ljubljane, Celja in Maribora molitvenikov ne bomo pošiljali, ker jih lahko dobe: v Ljubljani in trgovini Njeman, v Mariboru v Cirilovi knjigarni, v Celju pa v Mohorjevi knjigarni. V omenjenih knjigarnah dobe molitvenik tudi nenaročniki, katerim ga toplotno priporočamo. V molitveniku je neljubla tiskovna pomota, namreč datum sv. Marka, ki je 25. aprila, ne 24. marca. Ponovno se zahvaljujemo vsem gospodom duhovnikom in ostalim naročnikom za tako hitro nakazilo denarja in prosimo, da nam oprostite, če se je razpošiljanje malo zakasnilo. Gospodje, ki so blizu Ljubljane, ali se slučajno mude v Ljubljani, naj se mimogrede ogleda na Rakovniku in naročene molitvenike zase dvignejo. — Gregor Janez, kaplan, Rajhenburg.

— Pri zahvali Ide Kek roj. Potokar, soproge uradnika velesejma, je pomotoma izostalo ime žalujoče rodbine Medvedšek.

— Po nesreči mu je prestrelil nogo. V gostilni pri Kapiu v Zg. Brniku se je večeraj pripetila huda nesreča. Nekaj gost je bil precej vinjen in je iz razposajenosti pometil s puško na Ropotarjevega Andreja, 20-letnega sina posestnika iz Sp. Brnika. Ponesreči se je puška sprožila in Ropotar je obležal v krvi na tleh. Poklicani zdravnik je ugotovil, da ima prestreljeno desno stegno. Ropotarja so odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

— Obsojen zaradi uboja iz malomarnosti. Pri pekovskem mojstru Deržiču v Trzinu zaposleni pomočnik Martin Zupan je bil ponoči ob 6. na 7. januarja precej vinjen. Okoli 1.30 zjutraj je prišel v Lončarjevo gostilno, kjer je nadlegoval v kuhinji kuharico in natakario. Tudi drugim ni dal miru. Gostilničar ga je spravil iz kuhinje. Nočni

višjemu pomožnemu osebju, kakor je to rečeno v naslovu odredbe. Ali spadajo odvetniški in notarski nameščenci med višje pomožno osebje? O tem ne more biti nobenega dvoma. Delo odvetnikov in notarjev sicer ne spada pod obrtni zakon (§ 1. ob. z.), toda odredbe obrtnega zakona se uporabljajo tudi za ono osebje, ki je zaposleno pri odvetnikih in notarjih (§ 433. ob. z.). Odvetniške in notarske nameščence je torej smatrati za višje pomožno osebje v smislu obrtnega zakona. Ko torej odredba o minimalnih mezdah uporablja izraz »višje pomožno osebje«, to je izraz, ki ga uporablja edino le obrtni zakon, je nedvomno, da so tudi v odredbi o minimalnih mezdah mišljeni vsi tisti nameščenci, ki jih obrtni zakon prišteva med »višje pomožno osebje«.

Tudi sicer ni videti pravega razloga, zakaj naj bi določila odredbe o minimalnih mezdah za trgovsko in ostalo višje pomožno osebje ne veljala tudi za odvetniške in notarske nameščence. Njihova zaposlitev, kakor tudi njihov socialni položaj, je popolnoma podobna zaposlitvi in življenju ostalih zasebnih nameščencev v Sloveniji. Prav nobenega razloga ni, da bi se ena kategorija zasebnih nameščencev izkazovala iz obsega veljavne odredbe o minimalnih mezdah. Odvetniški in notarski uradniki imajo torej polno pravico zahtevati plačo, ki jo določa odredba o minimalnih mezdah, ki pravi, da znaša minimalna plača za pomožno osebje 1000 din na mesec.

Smersu R.

žuvaj Rok Kraji, ki je brez roke, toda še močan, je nadležneža nato spravil od tam skozi vrata na dvorišče. Kralj se je nato postavil pri lesenih stopnicah, ki vodijo v vinsko klet. Zupan se je vrnil in se zaletel v Kralja s tako silo, da ga je podrl in je ta zletel po stopnicah ter tako nesrečno padel na beonska tla pred kletjo, da si je prebil na levi strani lobanjo, dobil je zelo močan pretres možganov in je zaradi tega in izkrvavitve v možganih pozneje podlegel poškodbam, ko so ga hoteli prepeljati v ljubljansko bolnišnico. Državni tožilec je Martina Zupana obtožil zločina uboja. Zupan je zanikal krivdo pred malim senatom in se izgovarjal na popolno pijanost. Senat je včeraj Zupana obsodil le na 10 mesecev zapora, ker je Kralja usmrtil iz malomarnosti in ni ravnal do ločno. Državni tožilec je prijavil revizijo proti sodbi.

Po državi

• 87 požarov v sedmih tednih v Zagrebu. Te dni je izbruhnil na Zrinjevcu v Zagrebu požar, ki je povzročil nad milijon dinarjev škodo. To je v Zagrebu že 87. požar v letošnjem letu. Povprečno imajo v Zagrebu na leto okrog 200 požarov, letos bo pa, kakor kaže, ta številka mnogo višja.

• Požar v cerkvi v Sinju. V ponedeljek zjutraj med 2. in 3. uro je nastal ogenj v cerkvi Gospe Sinjske v Sinju. Ogenj se je pojavil v prostoru pri zakristiji, kjer je bilo precej voska, voščenih sveč, olja in petroleja. Ogenj je takoj zajel zakristijo in bližnje prostore. Gasilci so hitro prihiteli in ogenj pogasili. V nevarnosti je bil čudodelni kip Gospe Sinjske, pa so ga pravočasno spravili na varno. Uničena je zakristija in dragoceni svetniki, ki so bili v njej. Škoda je precejšnja.

• Italijanska ribiška ladja se potopila. V nedeljo zvečer se je na jugovzhodni strani otoka Visa potopila italijanska motorna ribiška ladja »Ponello«. Divjala je huda burja in snežni metež. Ladja je zadel ob skalo otoka Veliki Paržan in se v kratkem času potopila. Posadka, ki je štela deset ljudi, se je rešila na otoci. Ker pa so veliki morski valovi preplavalji otoci, je bila velika nevarnost, da bodo valovi odnesli brodolomce. Slučajno so jih opazili ribiči iz Brgulca in jim prihiteli na pomoč ter vse rešili.

• Angliži preiskujejo naše parnike. V nedeljo zvečer je priplul v splitsko pristanišče parnik »Beograd«, last »Jadranske plovilce«, o katerem smo poročali, da so ga pred dnevi ustavili Angliži in odvabili na Malto. Mornarji so pripovedovali, da je parnik peljal iz Pireja v Split razno blago. Okrog dveh ponoči ga je blizu Krfa ustavila angleška vojna ladja. Angleška ladja je najprej dajala svetlobne znake, ki jih pa poveljnik »Beograda« ni zapazil. Naenkrat pa je počel strel iz topa. »Beograd« se je takoj ustavil. Na parnik je prišlo pet angleških mornarjev s častnikom, ki so ukazali poveljniku, da pelje na Malto. Na Malto je ostal parnik štiri dni, ker pa na njem ni bilo sumljivega blaga, so ga izpustili. Na Malto je bila v tem času cela vrsta italijanskih parnikov, ki so čakali na pregled. Zadnje dni so Angliži odvabili na Malto tudi naš parnik »Hercegovina«, ki je še vedno tam. Parnik »Beograd« je v ponedeljek spet odplul proti Grčiji.

• Štiri smrtni žrtve plaz na planini Goruža. Šele te dni so v Peči zvedeli za hudo nesrečo, ki se je pripetila 14. februarja na planini Goruži. Ogromni snežni plaz je zasul barako, v kateri so bili dva delavca, žena in dveletni otrok. Tretji delavec je bil, ko je zagrmel plaz, blizu barake. Zračni pritisk ga je vrigel ob drevo in je obležal z zlomljeno desno nogo. Ko se je zavedel, ni bilo barake nobenega sledu. Poskušal se je rešiti iz snega, pa se je zaradi hudih bolečin spet onesvestil. Tri dni in tri noči je ležal brez pomoči v snegu. Volkovi so se mu včasih približali na trideset korakov. Gotovo bi ga volkovi raztrgali, če ne bi četrti dan slučajno prišel njegov oče, ki ga je našel že vsega premrlega. S pomočjo gozdnih delavcev je ponesrečenega sina spravil v dolino in nato v bolnišnico v Peči. Več delavcev se je odpravilo, da izkopljejo iz snega trupla ponesrečenih. Sneg je na mestu, kjer je stala baraka, 30 m visok.

• Smrtna nesreča kragujevskega industrijca. Preteklo soboto popoldne je šel industrijec Matej Luković z dvema delavcema po železniški progi. Nenadoma pa je za njim privozila lokomotiva, ki ga je zgrabila in tako poškodovala, da je kmalu nato v bolnišnici, kamor so ga prepeljali, umrl. Oba delavca sta v zadnjem hipu zapazila lokomotivo in še pravočasno skočila s tira.

• Stavka v Splitu. V ponedeljek zjutraj so začeli stavkati delavci tovarne »Salonite« in »Adria-Portland«, ker vodstvo prve tovarne ni hotelo sprejeti nazaj na delo 23 delavcev, katerim je odpovedalo.

• Berač zmrznil pred občinsko hišo. V Glini so v ponedeljek zjutraj našli pred občinsko hišo zmrznjenega 55-letnega berača Janka Ivančiča. Prišel je prosit pomoči, pa je na pragu zaspal in zmrznil.

• Ustavljen avtobusni promet v Bosni in Dalmaciji. Ker je zapadel nov sneg, so ukinjene skoro vse avtobusne linije v Dalmaciji in Hrvatski in v zapadnem delu Bosne in Hercegovine. Na vseh cestah proti Kninu, Livnu, Imotsku, Tomislavgradu in Metkoviću leži visok sneg in je ves promet ustavljen. Avtobus, ki je v nedeljo popoldne odpeljal iz Splita čez Sinj in Knin, je običajl v snegu. Potniki so se komaj prizgajali do prve hiše. Vlaki iz Zagreba prihajajo v Split z večurnimi zamudami. Tovorni vlak je običajl v snegu blizu Zrmanja in je moral čakati več ur, da so številni delavci odmetali sneg. V Šibeniku jo v letošnji zimi že petič zapadel sneg.

• Mrzci uničuje ptice. Iz raznih hrvatskih krajev poročajo, da je dolgotrajna in huda zima katastrofalna tudi za živali. Po cestah so našli veliko zmrznjenih ptic: vran, vrabcev in senic. Po dvoriščih so zmrznile mačke, na poljih pa divje mačke. Tudi domača živina silno trpi od mraza. Kmetje morajo po hlevih pokrivati živino s slamo, da ne zmrzne. Poleg tega pa še silno primanjkuje krme za živino, ki je že čisto shujšala. Veliko krav, volov in konj je že poginilo. Strašna zima je katastrofalna tudi za divjačino. Po gozdovih in bližnjih poljih opaziš srnjake in srne, fazane in zajce, kako iščejo hrane. Ker so živali silno lačne, ne beže pred ljudmi. Mnogo divjačine je poginilo. Tudi sadno drevje trpi od mraza, posebno trta. Zato bo letos le malo sadja in vina.

• V kleti je zgorel. Premožni posestnik Gabro Gudič iz Brdovca pri Križevcih je šel

Ljubljana, 21. februarja

Gledališče

Drama. Sreda, 21.: »Na prisojni strani«. Red Sreda. Cetrtek, 22.: »Asmodej«. Premiera. Premierski abonma. Petek, 23.: Zaprti Soba, 24.: »Praznik cvetočih češenj«. Izven, Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. Sreda, 21.: »Jolanta«. »Balet Hrestač«. Premiera. Premierski abonma. Cetrtek, 22.: »Lumpaci Vagabundus«. Red Cetrtek, Petek, 23. ob 15.: »Gorenjski slavček«. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene. Soba, 24.: »Traviata«. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenac in J. Gostiča.

Radio Ljubljana

Sreda, 21. febr.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Slavne koračnice (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Veselo življenje (plošče) — 14 Poročila — 18 Mladin. ura: Arnost Adamič: Jakob Gallus Petelin, zvočna igra (izvajajo člani rad. igralne družine) — 18.40 Zadovoljnost ljudskih slojev v narodu (prof. E. Bojc) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Zgodov. pregled Korduna (D. Samardžija, Zgb) — 19.40 Objave — 19.50 Uvod v prenos — 2. Prenos iz ljublj. opernega gledališča: v I. odmoru: Glasbeno predavanje (rav. V. Ukmar); v II. odmoru: Napovedi in poročila.

Drugi programi

Sreda, 21. februarja: Beograd: 20 Opera — Zagreb: 20 Ljubljana — Bratislava: 21.15 Simfonični koncert — Sofija: 19.50 Opera — Angleske postaje: 20 Simfonični koncert — Beromünster: 20.15 Opera — Budimpešta: 19.30 Wagnerjeva opera »Hohengrin« — Bukarešta: 20 Orkestralni koncert — Francoske postaje: 20.45 Simfonični koncert — Stockholm-Hörby: 21.45 Celso — Trst-Milan: 21.30 Berliozov »Requiem« — Rim-Bari: 20.45 Donizettijeva opera »Odlikovanka« — Florenca: 19.30 Zbor — 20.30 Film — Sottens: 20.20 Orkestralni koncert.

Prireditve in zabave

Krstna izvedba Škerjančeve kantate Prešernovega Sonetnega venca bo v ponedeljek, 26. t. m. ob 20 v veliki dvorani Uniona. Koncert je izredno važen in pomemben, zato priporočamo obisk in se dobe vstopnice v knjigarni GM. Prav tam je tudi na razpolago besedilo Sonetnega venca in kratek glasbeni uvod.

Predavanja

Praktični pouk o cepljenju sadnega drevja. — Sadjarska in vrtnarska podružnica Ljubljana I. priredi drevi ob 7 v kmetijski dvorani I. drž. real. gimnazije (realke) v Vegovi ulici praktični pouk o cepljenju in precepljevanju sadnega drevja, ki ga bo vodil g. nadzornik Josip Strekelj. Podružnica bo preskrbela potrebni material, udeleženci, ki se hočejo praktično vežbati, pa naj prinese s seboj ostre nože. Vstop prost.

Prosvetno društvo Sv. Krištof priredi v četrtek 22. t. m. ob pol 8 prosvetni večer. Predaval bo g. dr. Kržišnik o naši narodni obrambi v zgodovinskem trenutku.

Ljudska univerza, mala dvorana Filharmonije, Kongresni trg. Danes, 21. februarja, bo ob 20 predaval g. dr. M. Škerjanec o snovi: Razvojni pogoji slovenske umetne glasse. Vstop prost.

Prosvetno društvo Trnovo. Na XI. prosvetnem večeru drevi ob 8 bo predaval glavni urednik »Slovenca« g. dr. Janez Ahčin o sodobnih trenjih v Evropi.

Sadjarska podružnica Šiška priredi v sredo, 21. t. m. ob pol osmih zvečer skioptično predavanje v šoli na Gasilski ulici v Spodnji Šiški. Predsednik g. Stupica, šol. upr. v p. nam bo pojasnjeval slike sadnih škodljivcev.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademikark ima drevi ob četrti na osem redni sestanek v frančiškanski kapeli. Vse vladno vabljenje!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20, in mr. Murmayr, Sv. Petra c. 78.

Poizvedovanja

Pes — voljak — približno leto dni star, z ovratnico brez znamke, je že teden dni pri hišni ku-garaže »Stupice«, Slomškova ulica 6.

Preteklo soboto v svojo vinsko klet. V kleti si je na tleh zakuril in začel piti vino. Mogoče se je opil ali pa ga je dim v nizki kleti omamila, da je padel na ogenj. Slučajno je prišel mimo kleti njegov znanec, ki je zapazil, da se kadi iz kleti. Stopil je v klet in tam našel Gudiča, ki je ležal ves opečen na žerjavi. Gudič je še kazal znake življenja in so hitro poklicali zdravnika, ki mu pa ni več mogel pomagati. V strašnih bolečinah je kmalu izdihnil.

• Brezvestna mati. K petdesetletnemu Ahmedu Begiču je pred poldrugim letom prišla dvajsetletna lepa Anka Vučičević z malim sinčkom in je prosila Ahmeda in njegovo ženo Kato, naj vzameta dete na reajo; denar jima bo v redu pošiljala. Od takrat je, kakor rečeno, minulo že poldrugo leto, pa Anka ni poslala niti pare. Anka je sedaj pevačica nekje v Bosni. Ker je Ahmed sam zelo reven, se je sedaj obrnil na nekega časnika in mu pripovedoval: »Vzljubil sem otroka, pa sam nimam kaj jesti, kaj naj dam temu črvičku. Kupim mu malo kruha, da zaleže za par ur. Ko se vrnem domov, mi otrok preiskuje prazne žepe, jaz pa si brišem solze...« Ahmed je prosil: »Napišite tako, mogoče bo to brala Anka, o kateri ne vem, če jo smem imenovati — mater. Pa če bo brala, morda se ji bo smililo njeno lastno dete. Če pa sama tega ne bo brala, bo mogoče bral kdo, ki jo pozna in ji to povedal...«

Anekdota

Hipnotizer je prišel v mesto, da bi tamkaj pokazal svoje umetnosti. Občinstvo je napolnilo veliko dvorano. Umetnik je, na videz brez izbiranja, poklical na oder dečka in ga z raznimi skrivnostnimi gestami hipnotiziral. Nato ga je vprašal:

»Ali ne, ti si sedaj žaba?«
Medij pa je na največje začudenje odgovoril: »Ne, gospod, vi se motite. Žaba bi moral biti moj prijatelj Stefan. Jaz sem tisti, ki bi moral ugrizniti krompir in nato reči: Oh, kako je sladko to jabolko!...«

Ljubljanska proračunska seja

Ljubljana, 20. febr.

Nocoj ob petih se je začela proračunska seja ljubljanskega mestnega sveta, katere se je udeležilo veliko število obč. svetnikov. Navzoči pa so tudi bili šefi mestnih uradov in načelniki oddelkov

Ljubljana v prihodnjem proračunskem letu

Iz govora župana g. dr. Jura Adlešiča

Na današnji seji bomo pretehtali proračunski osnutek za l. 1940-41, ki pomeni program dela v prihodnjem proračunskem letu. Zaradi nestalnih časov je bilo treba ta program presoditi še bolj previdno in temeljito kakor druga leta. Upoštevana je bila zmožljivost našega davkoplačevalca. Če nam Bog pomaga, da nam državni krmariji ohranijo mir, bo ta proračun zanesljivo jamstvo rednemu napredku našega mesta. Proračun je tako premišljen, da bo kluboval tudi neizbežnim posledicam vojne stanja onkraj meja in z njimi splošnim vplivom.

Vestno in natančno je finančni odbor pretehtal vse predloge posameznih odborov za proračun. Zato izrekam finančnemu in vsem drugim odborom za to ogromno delo, ter vsem njihovim marljivim sodelavcem iz vrst uradništva najtoplejšo zahvalo!

Izredni časi so zahtevali tudi izredne naloge. Tako smo pri mestnem poglavarstvu ustanovili poseben zaščitni urad, ki naj varuje interese vseh slojev. Po uredbah o raznih panogah zaščitite smo dobili tako ogromne naloge, da jih mestna občina sama ne more zmagati niti od daleč. V uredbah predpisana materialna zaščita je izvedljiva samo s podporo in financiranjem države, naloge mesta pa je v prvi vrsti, da izvede vso potrebno organizacijo prebivalstva in s tem ustvari podlago za praktično izvedbo zaščite. Vse je pripravljeno za zavarovanje vodovoda, elektrarne in plinarne tako, da Ljubljana lahko mirno čaka na vse, kar pride. Pri tem pa moram poudariti, da smo napravili tudi za prvo potrebo materialne zaščite vse — brez novih posojil in tudi brez povziranja doklad.

Izredni dogodki pa so po vsej Evropi povzročili tudi naraščanje cen in dražjino. Naravna posledica dražjine je pa vprašanje zvišanja plač uslužbenecem. Decembra meseca je pa naglo skakanje cen pojenjalo, kakor so se tudi po svetu cene precej ustale. Pri nas so statistiki izračunali, da je indeks cen narasel za 12 odstotkov, indeks življenjskih stroškov pa nekako za 15 odstotkov.

Temu zvišanju cen in življenjskih stroškov so se z večino prilagodili tudi delojemalci raznih strokov ter se zadovoljili z zvišanjem mezd in plač tudi za toliko odstotkov, kolikor kaže 15% povisek indeksa življenjskih stroškov. Ljubljanski mestni uslužbenci so nam tudi predložili predlog za zvišanje plač in sicer za vsakega uslužbenca 800 dinarjev mesečne dražjinske doklade, podvojitev sedanje rodbinske doklade za otroke na 300 din ter še novo rodbinsko doklado za žene po 300 din na mesec. Če bi hoteli in mogli te zahteve mestnega uslužbenstva izpolniti, bi samo za to zvišanje plač potrebovali okrog 15 milijonov din. Ker nas sedaj mestno uslužbenstvo velja 29 milijonov din, pomenijo te zahteve povisek plač za okrog 50%, kar pa nikakor ni upravičeno po prej ugotovljenem 15% zvišanju indeksa življenjskih stroškov. Takega zvišanja plač mestnim uslužbencem pa ne bi dovolilo niti finančno ministrstvo, še manj pa naš davkoplačevalec, kajti za tako povišanje plač bi morali zvišati doklade na 150%.

Da smo upravičene želje mestnega uslužbenstva radi upoštevali, smo že dokazali z vpeljavo eksistenčnega minima — po 900 din mesečne plače samcem, po 1000 din samcem in 1200 din poročenim, ki ga na magistratu pred nami niso poznali.

Razumevanje za potrebe mestnega uslužbenstva pa smo pokazali tudi z zadnjim velikim razpisom, ko smo uvedli redno napredovanje, ki ga na magistratu prej tudi niso poznali. O tem razpisu smo sicer slišali tudi kritiko od uslužbenec, ki niso napredovali. Po večini jim nismo mogli ustrediti, ker so zahtevali ugodnosti, ki jim po pragmatiki ne gredo. Med njimi so bili namreč taki, ki smo jih od prejšnjih uprav že prevzeli na položajih, kakršnih jim po njihovi šolski izobrazbi ne dovoljuje zakon. Prosilci s samo ljudsko šolo so namreč prosili za uradniška mesta, za katera pragmatika predpisuje malo ali veliko maturo. Za temi je bila spet vrsta takih, ki imajo le po nekaj razredov srednje šole in so hoteli, da jim damo pravice maturantov. Vsi ti bi se morali zavedati, da je pragmatika zakon, ki so oni in tudi mi prisegli nanj. Zato bo pri vseh razpisih na magistratu pragmatika ostala zakon in nikdar ne bomo sodelili prejšnje uprave, ki je samo gotovim uradnikom priznavala izjemne prednosti. Sedaj je na magistratu pravica samo nanje, korektnost, inicijativnost — skratka: zakon in delo!

Ze pred božičem, ko so mestni uslužbenci dobili božičnik, sem tukaj povedal, da pripravljamo tudi povišanje plač nižjim uslužbencem, pri čemer bomo predvsem upoštevali družine z več otroki, kakršno povišanje pripravljamo tudi banovina in država. Upoštevali namreč moramo, da je mestno poglavarstvo politična uprava I. stopnje in se zato mora ozirati tudi na druge državne urade. Premijki ljubljanskih mestnih uslužbenecov so pa še vedno precej višji od prejemkov državnega uslužbenstva in tudi zato pred državo nikakor ne moremo uresničiti splošnega zvišanja plač.

Pojavile so se tudi posamezne kritike zaradi onih postavk proračuna, ki predvidevajo podpore. Ti kritiki menda vedo, da raznih postavk o podporah nismo uvedli šele mi, pač pa smo take postavke našli tudi v vseh prejšnjih proračunih. Sicer so pa te postavke tudi upravičene po zakonu o mestih ter občinam s tem zakonom naročene in se zato tudi zakonita naloga mestne občine ljubljanske. Tako n. pr. § 88, točka 3 zakona o ljubljanski mestni upravi podpiranje in oskrbo dohodnih zavodov in ustanov ter podpiranje vseh socialnih nalog.

Pri tem opozarjam na točko 6 tega paragrafa, ki izrecno in dobesedno naroča sodelovanje mestne občine pri širjenju prosvete, ustanavljanje knjižnic in čitalnic, strokovnih in gospodinskih tečajev, podpiranje prosvetnih društev, prirejanje prosvetnih predavanj in tudi — gradnjo prosvetnih domov!

Zato so povsem zakonite, upravičene in utemeljene podpore, ki smo jih predvideli za ta namen. Kajti Ljubljana kot glavno mesto in kulturno središče vseh Slovencev mora na gospodarskem, socialnem in kulturnem polju napredovati in tekmovali z drugimi središči kulturnih narodov. Toda podpore so letos znatno manjše kakor prejšnja leta ter jih bomo plačali z gotovino, ki je vedno nadomestljiva.

Tako smo na predpise in davkoplačevalca oprti proračun uravnovesili in z njim ustvarili zanesljive pogoje za napredek občine v mirnih ča-

ter ravnanju mestnih podjetij. Ljubljanski župan dr. Juro Adlešič je začel sejo, ugotovil sklepčnost in po uvodnih formalnostih izrazil sledeče misli k proračunu za novo poslovno dobo:

sih, obenem je pa ta proračun tako trden in varen, da se nam ni treba bati presenečenj. Zato imamo v programu koristna in lepa dela ter pričujem, s periferijo, s tem prelepim robom naše občine, ki nas s svojimi domačijami, njivami in travniki veže z našo kmečko domovino. Še bolj bomo letos podprli naše občane — poljedelce s pospeševanjem kmetijstva ter z nadaljevanjem akcije za sanacijo predmestja.

V zeleni naši okolici bomo dokončali sprehalne poti po Rožniku in Šišenskem vrhu tja do Mosteca, kjer pripravljamo gozdno šolo za slabotne in bolehe mestne otroke. Dokončana bodo dela na Gradu s slikovitimi šancami, ki jih dopolnimo še z nasadi, cvetjem in drevedri.

Živahno ljubljansko mladino bomo po osrečili z velikimi otroškimi igrišči v Tivoliju, kjer dobimo pravi otroški paradiz, na drugih straneh Ljubljane pa dobe otroci več takih in večjih igrišč, kakršno smo jim že dali v Mostah.

Doli pri zatvornici v Ljubljani pod staro cukrarno bomo nadaljevali z II. etapo gradbenih del in napravili vrhni del zatvornice, v III. etapi pa strojni del. Kakor veste, plačamo za regulacijo Ljubljane tretjino stroškov.

Ekspoze finančnega poročevalca

Za tem je podal referat finančnega odbora k osnutku proračuna za l. 1940-41 svetnik g. dr. Azman. Za uvod svojemu referatu je poročevalec poudarjal, da je sedanji občinski svet imel prvo proračunsko sejo 11. marca 1936 in da je prevladoval tedaj prepričanje, da je imenovani mestni svet le prehodnega značaja. Danes ekaraj isti mesec obravnava že peti proračun in upajmo, da bo prihodnji proračun obravnaval že izvoljeni občinski svet. Kljub temu, da so bili v občinski svet svetniki imenovani, so vendar vedno v vseh volitvah odločitvah postopali tako, kakor da bi bili voljeni. Imenovani občinski svetniki niso bili navezani na ta mesta in so zato imeli vedno pred očmi le koristi Ljubljane. Prvi proračun za l. 1936-37 je bil sanacijski proračun ter ga je bilo treba povišati za 12 in pol milijonov samo zato, da so se spravile v red mestne finance. Proračuni so redno rasli in je sedanji proračun že za 20 milijonov višji od proračuna l. 1936-37. Povišanje so zahtevale rastoče potrebe, kar najbolj zgovorno dokazuje dejstvo, da

Po mestu bomo spet obnovili in utrdili več cest ter kamniti tlak zalili z asfaltom. Urejena in tlakovana bo pa naposled tudi Tyrševa cesta, če dobimo pri Drž. hipotekarni banki kredit, ki ga nam je ministrstvo že dovolilo iz fonda za tlakovanje ali tako imenovanega »kaldrmanskega fonda«, da s tem velikim delom ljubljanski davkoplačevalec ne bo posebej obremenjen.

Naposled je v proračunu že zadnji znesek za zgradbo mostiča čez Grubarjev prekop kraj Streliške ulice, ki mestno središče po najkrajši poti zveže z Golovcem, kamor smo že uredili lepo pot, da Ljubljancem odpremo nova zdrava sprehajališča.

Meščanska imovina pripravlja Dom rentnikov. Tam na Viču je pa tudi že kupljen svet za novo delavsko stanovanjsko kolonijo. Na Bokalcih pričnemo zidati I. etapo velikega in prijaznega Doma onemoglih.

Vsemu prebivalstvu našega mesta, zlasti pa našim gospodinjam, prav tako pa tudi našim obrtnikom živilske stroke ter trgovcem, branjevkam in pridelovalcem zelenjave, enako pa tudi našim in okoliškim poljedelcem in sadjarjem bodo prinesle ugodnosti in koristi velike, sodobne in prekrasne nove tržnice, ki je tudi za začetek njih del že pripravljena anuiteta za posojilo. Z božjo pomočjo naj bo ohranjen mir in že letos pričnemo z zidanjem teh res potrebnih tržnic.

Kar velja za tržnice, velja za vse naše delo, ki smo ga jasno začrtali v proračunu, zato pa za zaključek ponavljam:

Bog naj nam ohrani mir ter z njim obvaruje napredek Ljubljane in blaginjo vseh slojev njenega prebivalstva!

Govor g. župana je občinski svet sprejel z dolgotrajnim odobravanjem.

je bil prvotni osnutek sedaj predloženega proračuna za 30 milijonov višji. Zlasti zahtevajo velike davke prosveta, socialno skrbstvo in gradbeni odbor. Administrativni izdatki so se od lani na leto povišali za 4.465.000 din. To pa zaradi tega, ker je v tem upoštevana tudi dvamilijonska postavka za zaščito. Redni izdatki pa so se povišali le za dva milijona 465.000 dinarjev. Težka postavka za proračun so uslužbenci. Proračun določa 29.300.000 din osebnih izdatkov. Od tega odpade nad 21 milijonov za upravno osebje, 8 milijonov pa na uslužbence mestnih podjetij. Če ta izdatek primerjamo s celotnim proračunom, vidimo, da osebni izdatki znašajo 22 odstotkov, dočim pri banovini 23 odstotkov, pri državi pa še precej več. V podjetjih so osebni izdatki primerni, ponekod celo pod normalo. V celoti znašajo 15 odstotkov proračunov podjetij. Pri cestni železnici, ki ima izredno veliko število uslužbenec, pa zahtevajo osebni izdatki polovico vsega proračuna.

Seja ob času poročila še traja.

MARIBOR

Iz življenja absolventov kmetijskih šol

V nedeljo so v Mariboru zborovali absolventi kmetijskih šol, ki so organizirani v mariborski Podružnici Zveze absolventov kmetijskih šol Slovenije. Udeležba na zboru je pokazala, da se absolventi za delo svoje organizacije zanimajo, ker se pač dobro zavedajo, da se bodo mogli za svoje interese uspešno boriti le ako bodo združeni v močni skupnosti.

Zborovanje je vodil predsednik g. Velker. Delo, ki ga je podružnica opravila v preteklem letu, je najbolj razvidno iz tajniškega poročila, ki ga je podal T. Doberšek. Podružnični odbor je imel 8 rednih sej. Organizirala je dva širša sestanka, na katerih so absolventi razpravljali o svojih stanovskih vprašanjih, več predavanj pa je bilop osvečenih izpolnilni njihove strokovne izobrazbe. Skupaj z ostalimi štajerskimi podružnicami je organizirala tabor pri Mariji Snežni v Slovenskih goricah dne 6. avgusta preteklega leta.

Zanimivo je vedeti, kje in kako so zaposleni naši kmečki fantje, ki so dokončali kmetijsko šolo in ki so se po končani šoli vključili v mariborsko podružnico njihove stanovske organizacije. Od sedemdesetih članov je ostalo na domu le 28 članov, vsi ostali so po raznih kmetijskih službah. Ti podatki so vsekakor zanimivi, ker je iz njih pač videti, da so razmere na naših kmetijah take, da tudi ti isti sinovi kmečkih staršev, ki imajo strokovno kmečko izobrazbo iz kakršnih koli razlogov po večini ne morejo ostati doma na posestvu, marveč jih življenje zanese v razne službe. Ta pojav je značilen zlasti za absolvente nižjih kmetijskih šol, ki so pač po uradno naznačenem vzgojnem cilju namenjene predvsem onim, ki nameravajo po končani šoli ostati na domačem posestvu.

Za spoznavanje delovne usmeritve absolventov so pomembni naslednji podatki: Od 70 podružničnih članov je 10 drevničarjev in 5 trsničarjev. Velike lastne drevnecne imata 2 člana. Pri sadjarstvu društvu sodelujejo kot člani vsi podružnični udje, odbornikov pa je pri sadjarstvu društvu kar 25 članov. V vinarskem društvu deluje 40 članov, 10 od teh kot odborniki. V živinorejskih in selekcijskih združenjih sodeluje 12 članov, v prosvetnih organizacijah 32 članov. V kmečki zvezi in drugih stanovskih organizacijah pa se udeležuje 40 članov. Ti podatki pričajo, da so absolventi kmetijskih šol važen faktor v društvenem delovanju našega podeželja, kar bi bilo treba vsekakor upoštevati in temu primerno usmeriti pozornost merodajnih faktorjev.

Na obnem zboru podružnice je bil tudi določen program podružničnega odbora v bodočem letu. Zlasti bo podružnica prirejala pogoste članske sestanke, okoli Velike noči pa bo v Mariboru priredila večji stanovski-strokovni tečaj, ki bo predvidoma trajal dva dni.

Pri volitvah je bil za predsednika ponovno izvoljen posestnik Ivan Velker iz Maribora, podpredsednik je Anton Markovič, tajnik in blagajnik Tit Doberšek, tajnikov namestnik pa je Feliks Vogrin. Odborniki so: Leopold Stamberger, Rudolf Rine, I. Frangež, I. Bukovnik, Železnik in Anderlič.

Na jutrišnjem prosvetnem večeru ob osmih zvečer v dvorani Zdravne gospodarske banke bo predaval univ. prof. dr. Lambert Erlich o veri in čarovništvu pri primitivnih narodih. Predavatelj je znan strokovnjak na področju primerjalnega verskosti in etnologije, ter bo pokazal mnogo zanimivih skiptičnih slik.

m Križeva pot Luke Orešnika. Svoj čas smo obširno poročali o usodi Luke Orešnika, ki je rodom iz Slovenj Gradca, ki je prepotoval še obilo sveta. Lepo eksistenco si je bil že ustvaril na Kitajskem, odkoder so ga razmere pregnale na Finsko, odkoder je moral zaradi vojne zbežati. S svojim avtomobilom in z vso družino je prišel v Maribor, kjer je moral znova pričeti trd boj za vsakdanji kruh, ki ga je iskal najprej v Mariboru, nato v Ljubljani in Belgradu, odkoder se je razočaran vrnil v Maribor, kjer se sedaj bori za ustanovitev nove eksistence, da bi mogel sebe in svoje pošteno preživeti.

m Ljudske in meščanske šole zaprte. Zaradi pomanjkanja goriva je bila šolska oblast prisiljena za teden dni zapreti vse mariborske mestne ljudske šole in I. in II. dežlo meščanske šole ter II. deško meščansko šolo. I. deška meščanska šola ni zaprta. Če ne bo kuriva, bo pouk prekinjen še naslednji teden.

m V četrtki premiera. V Narodnem gledališču bo v četrtki premiera Schillerjeve drame »Kovarsvo in ljubezen« v režiji g. Malca. Premiera velja za red B.

m Smrt kosi. Umrle so: 78-letna vdova po upok. žel. Marija Domiter iz Rapotčeve ulice 4; Helena Potočnik, 73-letna zasebnica v Smetanovi ulici 54; Marija Mesarec, 31-letna žena tkalca, in Ana Polička, 89-letna zasebnica v Usnjarski ul. 21. Naj v miru počivajo! Sorodnikom naše sožalje!

m Orožnov smuk. V nedeljo, dne 25. febr. se bo na Pohorju v prireditvi SPD vršil letos že osmi Orožnov smuk preko Pohorskega grebena v dolžini 50 km. Doslej je to proro prevozilo v teh tekmovaljih že 231 smučarjev, med njimi mnogo dam. V soboto zvečer ob 18 bo iz Grajskega trga vozil za udeležence poseben avtobus do Mariborske koče. Prijave za to vožnjo sprejema Putnik. Vsi smučarji, ki se bodo udeležili tega tekmovalja, prejmejo poseben spominski znak.

m Prošnja fotomaterjem. Športni klub Maribor prosi vse fotomaterje, ki so pri nedeljskem smučarskem tekmovalju fotografirali, da prepušijo proti odškodnini nekaj slik za razstavo.

m V zaboji so ga hoteli spraviti čez mejo. Orožniki v Crni pri Prevaljah so odkrili zanimiv trik, s katerim je hotel neki Pungrac Merkač spraviti čez mejo Otona Hrobatha, ki je pred časom prišel ilegalno iz Nemčije na obisk k svojim staršem v Jugoslavijo. Merkač je Hrobatha skril v zaboj in ga naložil na voz in ga na njem skušal mimo rožnikov skrivaj spraviti v bližino meje, odkoder bi lažje stopil na nemška tla. Orožniki pa so te Merkačeve načrte zvedeli že pravočasno. Začeli so ga takoj zasledovati. Končno so Merkača dohiteli ter njega in njegov živ tovor aretirali.

m Ljubljana mu je kazen zvišala. Meseca decembra lanskega leta je bil od malega senata okrožnega sodišča v Mariboru obsojen na 6 mesecev strogega zapora 39-letni delavec Franc Kozar iz Stratovec pri Rudencih po čl. 3 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Proti prenizki sodbi se je pritožil državni pravdnik na apelacijsko sodišče, ki je sedaj kazen zvišalo na 1 leto robije.

m Dijaki razbili izloboženo okno. Neki dijaki so povzročili trgovcu Šepcu na Grajskem trgu 1500 dinarjev škode. Razbili so mu namreč precej veliko izloboženo okno.

m Zaradi uboja trije pred sodniki. Včeraj so pred malim senatom stali trije obtoženci, ki jih je paznik pripeljal iz zaporov. So to mladi fantje od 21 do 22 let Zalar in Jo-

SCHICHTOV RADION
pere temeljito

S kuhanjem perila v raztopini Schichtovega Radiona odpravite prav vse, tudi najtrdozvrtnije neznago. Perilo bo zunaj in znotraj popolnoma čisto in snežnobelo.

RADION BELINA!

Schichtov Radion pere sam!

žef Prelog iz Žerovincev ter Franc Novak iz Mihalovcev. Vsi trije so 19. novembra lanskega leta pri posestniku Novaku v Mihalovcih obrezovali repo, pri tem pa seveda tudi pili in se šalili. Proti polnoči je fantom zavrela kri in so se med seboj sprijeli. Počil je tudi strel, ki ga je iz samokresa oddal Zalar. Krogla je prebila srce Avgustu Hedžetu, ki se je zgrudil mrtev. Vsi trije obtoženci se zagovarjajo s silobranom. Zalar je bil obsojen na 3 leta in 1 mesec strogega zapora, Prelog pa na 3 mesece zapora, dočim je bil Novak oproščen.

Gledališče

Sreda, 21. februarja: Zaprtio.
Četrtek, 22. februarja ob 20: »Kovarsvo in ljubezen«. Premiera. Red B.

Celjske novice

c »Konto X« na celjskem odru. V petek, dne 23. februarja, uprizarjo Narodno gledališče iz Maribora v celjskem Mestnem gledališču veseloigro »Konto X«. Predstava je za abonma. Neabonenti naj si preskrbe vstopnice v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

c Dekliški krožek ima drevo ob pol 8 v Domu svoj redni sestanek. Prav tako ima važen sestanek Fantovski odsek ob 8 istotam.

c Rezervni častniki imajo v petek, 23. febr. ob pol 7 zvečer v Oficirskem domu obvezno predavanje za rezervne častnike.

c Slinavka in parkijevka na Ostrožnem je prenehala, zaradi česar so živalski in svinjski sejmi v Celju zopet dovoljeni. Tudi sredpostni sejem v Celju se bo vršil.

c Avto »Opel«, štirisedežni, kompletno spalnico in motorno kolo lahko dobite, če kupite tri srečke efektne loterije poštinih nameščenecv v Celju. Srečka stane samo 5 din. Morda pa se vam sreča nasmehe in zadenete kak drug lep dobiček izmed 17 glavnih in 200 ostalih dobitkov. Zrebanje je pred durmi. Oglejte si razne dobitke v celjskih trgovinah.

c Podvezno prvenstvo v alpski kombinaciji pri Celjski koči. Zimskošportni odsek Savinjske podružnice SPD priredi 25. febr. podvezno prvenstvo v alpski kombinaciji za prvenstvo Mariborske zimskošportne podzveze v Mariboru. Proga je dolga 2 km z višinsko razliko 300 m. Tekmovanje v smuku se bo pričelo ob 9 dopoldne, v slalomu pa ob pol 2 popoldne.

c Rezervni častniki so zborovali v Celju. Združenje rezervnih častnikov, pododbor v Celju, je imel v Narodnem domu svojo redno letno skupščino. Poleg članstva sta se zborovanja udeležila poveljnik mesta in 39. peh. polka polkovnik gosp. Defar Liberal ter podpolkovnik g. Krasnik kot zastopnik vojaškega okrožja. Število članstva celjskega pododбора je v enem letu naraslo od 92 na 175. Pododbor je lani ustanovil lastno narodno obrambno in propagandno sekcijo in bo uvedel akcijo na deželi, ki naj paralizira škodljive vplive propagande tujcev in izvestnih domačinov. Tajnik je poročal, da bo prispela kmalu prva pošiljka uniform za rezervne častnike. Dobili jih bodo predvsem mlajši ubožni rezervni častniki. V soboto se je pričel v Celju tečaj za one rezervne častnike, ki bodo polagali izpit za višjo stopnjo. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanj agilitni odbor s predsednikom dr. Vrečkom na čelu, na novo izvoljeni pa so v odbor g. prof. Mirko Bitenc, Zdravko Kalan, Adolf Sadar, Juro Lesjak in Gregorij iz Litije. Na področju pododбора se bodo ustanovile po pooblastilu skupščine sekcije pododбора. V kratkem bo pododbor odprl v Celju svojo lastno pisarno. Ob zaključku skupščine je spregovoril poveljnik 39. peh. polka polkovnik g. Defar in izrazil željo, da bi pododbor še naprej žel tako lepe uspehe, obenem pa je povabil vse člane v krog aktivnih častnikov, ki vedno z veseljem pozdravijo v svojem krogu rezervne častnike in prijatelje naše vojske.

c Oglejte si razne glavne dobitke efektne loterije poštinih nameščenecv v Celju pri tt. Gams, Schramm in Lečnik Zrebanje 3. marca. Glavni dobiček avto znamke »Opel«, katerega si lahko ogledate na pošti v Celju. Srečke prodajajo vse pošte, pismonoše in trafike.

c Novi grobovi. V celjski bolnišnici je umrl 53 letni Graf Viktor iz Štor, na Spodnji Hudinji pa Terzan Marjan, sin mizarskega pomočnika. Naj v miru počivata!

c Huda nesreča je zadela 26 letnega Seliča Franca iz Rečice pri Laškem. Selič je padel tako nesrečno, da si je zlomil hrbtenico in desno nogo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico. Njegovo stanje je resno.

c Nesreča pri smučanju. Pri smučanju si je zlomil levo roko 12 letni sin delavca Zohar Fridrik iz Nove vasi pri Celju, desno nogo pa 17 letni mizarski vajenec Vozel Jože iz Loke pri Trbovljah; pri padcu na ledu si je zlomil levo roko v ramenu sin posestnika Gajšek Franc iz Pročinске vasi.

LORETTA YOUNG, RICHARD
GREENE, GEORG SANDERS
Rino Matica Telefon 21 24
Ob 16, 19, in 21. uri

ŠTIRJE OSVETNIKI

Zivljenjski roman visokega častnika Indij-ke, brigade, ki je bil od vojnega sodišča po nedolžnem obsojen in katerega so upropastile spletakarje nevidnega, a močnega sovražnika

Maršal Mannerheim in njegova hči

Ena od katoliških hčera finskega maršala Mannerheima živi v Parizu. Ime ji je Zofija. Poleti jo je maršal obiskal. Dva tedna je prebil v skromnem stanovanju svoje hčere v Passyju. Skupaj sta s hčerjo hodila na sprehode in bila večkrat pri katoliški službi božji. Iz Pariza se je maršal odpravil v Lausanne, kjer je bil v ustih operiran. Mannerheim je že tedaj govoril, da bo v Evropi vojna, ni pa mislil, da bo Finska napadena. Ko se je zvedelo, da je bila sklenjena prijateljska zveza med Nemčijo in Rusijo, je dejal smeje se: »To je dobro, da imam spet zobe v redu. Zda bom mogel vsaj spet sam poveljevati svojim četam.«

Odkar je izbruhnila finsko-ruska vojna, ni njegova hči Zofija dobila nobenih osebnih vesti od njega.

Prvo sv. obhajilo kanadskih petorčic

Petorčice kanadske družine Dionne bodo letos, kakor piše londonski list, prejele prvo sv. obhajilo. Nedavno jih je obiskal plembeški škof (Ontario) msgr. dr. Neilligan, in je tudi poskrbel za pripravo na sv. obhajilo. Petorčice so mislile, da je ta škof kak višji policijski uradnik, ker je prišel k njim v uniformi, saj škof služi kot vojaški škof v kanadski armadi.

Katolištvo Valoncev

Narodnostna dvodelnost Belgije in iz tega izhajajoča problematika večkrat potisne druga vprašanja v ozadje. Saj je svetu malo znano, da so med Valonce in Flandrijo tudi v verskem pogledu marsikaki razločki, ker izkazuje statistika za obe pokrajini pretežno katoliško večino.

Medtem ko je v Flandriji vprav jako živahno katolištvo, je Valonska bistveno drugačne vrste. Valonce je človek zdrave pameti, je zmeren, ima čiste račune in je moralno urejen. Toda on živi bolj v praktičnem tostranstvu kot v predstavah v onstranstvu. Večkrat nekam okleva glede na verske resnice, pa tudi če si jih osvoji, jim ne gre do dna, ampak ostane rajši ob robu, da le ne bi bil preveč vznemirljen. Njegovo krščanstvo je površno.

Da se je mnogo Valoncev obrnilo k marksističnem strankam, je prav tako posledica njih preohlapne krščanske vere. Seveda ima pri njih svoj pomen tudi silen razvoj industrije. V splošnem je valonski kmet ostal bolj krščanski in ni naklonjen marksizmu. Najbolj brezverski valonski kraji Belgije so v pokrajinah Lüttich in Henne-gau. V provinci Lüttich je 300.000 aktivnih kristjanov, 520.000 duš pa je brezverskih ali pa so se Cerkvii poosem odtujile. Glede na mestno prebivalstvo je treba majhna mesta razlikovati od velikih mest. V majhnih podeželskih mestih je 30-70% aktivnih katoličanov, v velikih valonskih mestih pa komaj 25%. Na deželi je v provincih Luksemburg in Namur do 90% ljudi, ki opravljajo

svojo vsakoletno velikonočno dolžnost.

Navzlic vsej svoji treznosti in hladnokrvnosti pa Valonce le ni cerkvi sovražen. Zmeraj, čeprav je marksistični delavec v valonskih industrijskih mestih in čeprav se je že odtujil veri, vsebuje nekakšno spoštovanje sprčo vere in njenih služabnikov. Če se Valonce preseli v novo stanovanje, tedaj skoraj vedno pribije na steno najprej križ ali kako versko podobo. In čeprav je valonsko časopisje polno zagrizenih člankov zoper cerkev, vendar na Valonskem ni niti enega tako zvanega »duhovnožrca«, kakor jih je v Franciji toliko (mangeur de curés). Celo tisti Valonce, ki so versko brezbržni, ne kažejo mržnje sprčo »črne suknje« duhovnika, ali pa so z duhovnikom celo prijazni. — Nikakršne verske sekte ali razkoli si Valonce niso mogle pridobiti. Protestantske verske družbe, ki so se posebno po svetovni vojni živahno vrgle na Valonce, niso Cerkvii dejansko odtujile nobene duše. Isto velja o špiritizmu, ki je zmeraj manj pomemben.

V poslednjih časih so pa vidni nekakšni zasnutki, ki kanijo izboljšati versko življenje dežele. Tozadevno čakajo mladino posebne naloge. Medtem ko je število takih učencev, ki ne obiskujejo verouka v višjih šolah, jako veliko, pa je takih v osnovnih šolah le 10%, in to celo v marksističnih pokrajinah. Precej šolarjev pa hodi v katoliške samostanske šole. Tudi katoliška delavska mladina jako živahno deluje na to, da bi Valonska vstala iz verskega mrtvila.

Otroški kotichek

ZAČARANI GOZD

(9) Ko se je poln občudovanja nagledal male Ančke, se je med visokimi rastlinami po prstih plazil, da bi veliko novico sporočil kralju in ostalim palčkom. To bodo debelo gledali...!

(10) Kralj je sedel pred svojimi vrati in kadil pipico. Krona mu je stala postrani na glavi. Bil je globoko zamišljen, ker kralj ima vedno vse polno stvari, o katerih mora globoko premišljevati. Potem pa je v daljavi zagledal Rdečelička in za hip pozabil svoje skrbi.

† Dr. Alojzij Pollak

Včeraj popoldne je umrl v Ljubljani na domu pri svojih starših po daljši težki bolezni v cvetu svojih 29 let g. dr. Alojzij Pollak, tajnik škofijskega ordinariata in škof. kaplan v Ljubljani. V lanskem juniju je dokončal svoje študije v Rimu in bil v avgustu imenovan v omenjeno službo pri ordinariatu. V novembru je nenadoma zbolel in po trimesečni hudi bolezni umrl. — Rodil se je v Ljubljani dne 15. septembra 1911. Gimnazijo je študiral v Kalksburgu pri Dunaju. bogoslovne študije v Inomostu in bil tam dne 29. marca 1936 posvečen v duhovnika. Tri leta je nato študiral cerkveno pravo v Rimu. V prvi službi je bil komaj tri mesece. Po svojem blagem in prikupnem značaju je bil priljubljen povsod, kjer so ga poznali. Bog pa ga je ljubil najbolj, zato ga je vzel k sebi. Naj v Njem počiva! Težko preskušani družini, naše globoko sožalje! — Pogreb bo jutri, v četrtek, ob 16 izpred hiše žalosti na Svetega Petra cesti 68.

Žalna seja za Ljubo Davidovičem na univerzi

V torek, dne 20. februarja t. l., se je univerzitetni senat polnoštevilno zbral k žalni seji za pokojnim ministrom Ljubo Davidovičem. Rektor univerze prof. dr. Matija Slavič se je v toplih besedah spominjal velikih zaslug, ki jih ima pokojni minister Davidovič za ustanovitev ljubljanske univerze. Poudarjal je zlasti, kako pravilno je veliki pokojnik dojel pomen univerze za slovenski narod in s kakšno požrtvovalnostjo, odločnostjo in ljubeznijo je vodil borbo za ustanovitev najvišje slovenske prosvetne ustanove. Vsa univerza mu dolguje nemisljivo zahvalo za njegova nesebična prizadevanja. Zato je senat soglasno sklenil, da da tej svoji hvaležnosti vidno znamenje na univerzi sami.

— Pri saprtju, motoji v prebavi, vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

I Današnje duhovniško zborovanje bo v posvetovalnici KTD v Jugoslovanski tiskarni in ne v Rokodelskem domu, kot je bilo prvotno javljeno.

I Zdravniška zbornica v Ljubljani vabi vse zdravnike, da se udeležijo pogreba pokojnega dr. Leopolda Majdiča, sanitetnega polkovnika v pok. Pogreb bo danes ob 3 popoldne iz hiše žalosti Erjavčeva ulica 4.

I Rezervne sanitetne in apotekarske oficirje in vojne uradnike sanitetne ter apotekarske stroke, ki stanujejo v Ljubljani, opozarjamo na obvezna predavanja iz predmeta: Vojna sanitetna in apotekarska služba. Predavanja se bodo vršila ob eredah in to 21. in 28. februarja ter 6. marca 1940 vselej ob 18.15 v dvorani Združenja jugoslovanskih inženirjev in arhitektov, »Zvezda«, Kongresni trg. S seboj vzemite oficirsko legitimacijo in osminko pole papirja, katero izpolnite z vašim imenom ter vojaškim činom. Pododbor Ljubljana.

I Na Kurešček pelje avtobus v četrtek, 22. t. m. in v nedeljo ob 8 izpred Mestnega doma. — Telefon 36-98.

I Tekstilni ostanki vseh različnih vrst za oblike in perilo, se dobijo po starih cenah v Goščarjevi trgovini za Ljubljano, Sr. Petra nasip št. 29, Ljubljana. Najboljši rožasti krepdešini v

ostankih po 10 din meter. Pohitite, dokler traja zaloga!

I Družinski oče, ki je že dolgo časa brez posla in je bil poleg tega še dva meseca hudo bolan, prosi za kakršnokoli zaposlitev. Je vaje vseh pisarniških poslov, trgovsko izobražen, govori in piše poleg slovenščine tudi srbohrvaščino in nemščino. Ker je brez vseh sredstev, ga prav toplo priporočamo. Naslov pove uredništvo »Slovenec«.

I Cigav je pisalni stroj? Uprava ljubljanske policije je zaplenila prenosne pisalne stroj znamke »Torpedo«. Stroj nima tovarniške številke in je bil prav gotovo nekje ukraden. Kdor ga pogrša, naj se javi upravi ljubljanske policije. Prav tako je bila zaplenjena rdeča dinamov-svetilka od kolesa.

Roparski napad na železničarja

Ljubno na Gor., 20. februarja.

Dva neznana zločinci sta danes ob zgodnjih jutranjih urah napadla 40 letnega železniškega kurjača Franceta Kristana, ko je z Ljubnega, kjer ima skromno domačijo, odhajal na otoško postajo, da bi se s prvim delavskim vlakom ob 4.57 odpeljal v službo na Jesenice. Kristan je nosil s seboj nahrbtnik, v katerem je imel mnogo jajc in razna živila, da bi jih prodal Jesenicčanom. Napadalec sta ga potolkla na tla tako, da je bil ves v krvi. S težavo se je privlekel do postaje, kjer se je javil postajenačelniku. Ta je o napadu obvestil orožnike in poklical zdravniško pomoč. Kristan, čuteč se še pri moči, je zapustil postajo in krenil proti domu. V bližini okrovališča pri Posavcu mu je nanagloma postalo tako slabo, da se je onesvestil in padel v sneg. Zapazili so ga potniki in delavci, ki so prihajali k prvemu ljubljanskemu vlakcu. Dvignili so ga in spravili k Posavcu. Kristan je dobil več poškodb. Orožniki so takoj uvedli poizvedbe za obema napadalcema, ki sta morala dobro poznati navade in razmere napadenega Kristana.

Jesenice

Smrtna nesreča premikača. Opasna in nevarna je služba premikača, posebno v zimskem času, ko ni korak tako zanesljiv. Snežena in poledenela tla so pogosto vzrok nesreč pri železniški službi. V ponedeljek pred polnočjo je bil na jeseniški postaji v službi pri premikanju tovornega vlaka Maks Smolej, doma iz Kranjske gore, samski, rojen leta 1902. Med premikanjem je hotel skočiti k zavori, pri tem mu je spodrsnilo ter je padel pod kolesje vlaka. Bil je takoj mrtev. Kolesje mu je strlo prsni koš in odrezalo noge.

Kino Krekov dom predvaja v petek ob 8 zvečer in v soboto ob 4 popoldne film »Verdic«. V soboto zvečer pa predvaja film »Ljubavne noči velikega kneza«, življenje ruskih beguncev, po krvavi revoluciji v pariškem podzemlju. Za do-datek izvrsten film.

Kranj

Občni zbor krajevne mladinske JRZ bo drevi ob 8 v prostorih JRZ v hotelu »Jelen«.

Prepovedana knjiga

Bern, 20. februarja. Švicarski zvezni svet je prepovedal Rauschningovo knjigo »Gespräche mit Hitler« in sicer ne le v nemškem, ampak tudi v francoskem prevodu (Hitler m'a dit, ki je doživela 113 izdaj). Rauschning je bil, kakor znano, zadnji predsednik senata v Gdansk. Svet utemeljuje prepoved s tem, da želi Švica dobrih odnosov z Nemčijo.

KINO SLOGA tel. 27-30

Ko odbije polnoč!

Odlično francosko filmsko delo napetih pustolovščin in velike ljubezni

V glavni vlogi: MARIE BELLE, PIERRE RENOIR, THOMY BOURDELE

Režija: LEO JOANNON

Glasba: JEAN WIENER

BENJAMIN GIGLI najsлавnejši tenorist sveta, v najnovšem pevske filmu napete vsebine

KINO UNION, tel. 22-21

Melodija noči

Ob 16, 19, in 21. uri

Poje arije iz oper »Atrčanka«, »Romeo in Julia«, »Lohengrin« in lepe napolitanske pesmi

Jakob K. Heeri

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja.

Tedaj je planil Konradin Flugi v plamtečem navdušenju h govorniku in ga objel: »O, Fortunat, kar me duši, si povedal!«

»Lorsa je pa nadaljeval: »In vi, plemenite mladenke, se nam pridružite, kadar se bomo posvetovali o bodočnosti, da boste s svojo prisotnostjo množile veselje do dela in nas s svojim odobravanjem podpirale. Stara navada je, da se engadinska mladina posebno pozimi zbira zdaj v St. Moritzu, zdaj v Maduleinu ali Zuozu, zdaj v Samadenu ali Pontresini. To delajmo v bodoče pogostejše in se ne vdajajmo potem samo plemeniti zabavi, temveč se resno pogovarjajmo in posvetujmo, kaj bi Engadinu koristilo. Vabite poštene mladenice in mladenke iz vseh vasi, naj se nam pridružijo! Ti, dragi Konradin, ki te je poljubila muza, bodi naš pevec, in skupno s teboj hočemo, ko napoči čas, ustanoviti pri zdravilnem vrelcu v St. Moritzu zbirališče, kjer bo našlo mnogo trpečih ljudi veselje, tolažbo in okrepčilo! Ti pa, preudarni Saratz, ki imaš oko za trdo resničnost, nam zidaj ceste, in ti, pametni Lucij Planta, ki imaš dar umetelne govora, se pripravljaj na zborne dvorane, da se boš z odvažno besedo boril za prosep Engadina! Tako bodi torej sklep: naša Gioventù, Zveza mladine je ustanovljena!«

Zgoli veselje in navdušenje je objelo vse in lica mladeničev in deklet so žarela.

Ko je pa sedaj Lorsa vprašal, katere mladenice in dekleta po vaseh, naj bi se povabili v Zvezo engadinske mladine, in ni hotel nihče, prav besedo na dan, je z mirno odločnostjo pristopila Cilgija in dejala: »Priporočam vam Marka Paltrama iz Maduleina, puskarja v Pontresini!«

Zganili so se, nihče ni pričakoval tega imena, in Lucij Planta je vprašal oprezno: »Ali je na dovolj dobrem glasu?«

Zdaj je zastavil Konradin Flugi za Marka Paltrama svojo besedo in hvalil njegovo junaško neustrašenost, ki jo je pokazal pri reševanju Tirolca, in Lorsa je dejal: »Ali potrebujemo še več ko besedo naše prijateljice Cilgije?«

Tako so odločili, da bodo povabili Marka Paltrama v Zvezo engadinske mladine.

Zdaj so si sledili predlogi in imena, mladi svet je rajal in se

igral ter se navduševal za Mladinsko zvezo do sončnega zahoda, ki je razsul snop zlata po dolini in jezeru in St. Moritzu in prižgal morje iskrih se luči po gorah.

Prijazen večer, potem sta stali obe prijateljici pri oknu svoje skupne spalnice in gledali v spokojno visokogorno noč in na jezero, v katerem so se zrcalile zvezde.

»Oče, je pripovedovala Menja, »bi ne bil nič ugovarjal, ako bi bil Lovrenc Gruber izbral mene namesto vasi za svojo sina. Toliko dá na svojega trgovskega prijatelja — hvala Bogu, da se Gruber zame ni nič zmenil.«

Tedaj je Cilgija malo prijateljico smejoč se poljubila. »Ne, ljuba Menja, ti ostani zvesta le svojemu Konradinu!«

»Saj ne morem drugače!« je odvrnila Menja in se smehljaje in zaupljivo ozrla navzgor k Cilgiji. »In vprašati sem te mislila še večkrat, ali imaš ti kakega mladeniča rada?«

»Tiho, tiho, Menja!« je odvrnila Cilgija burno, in »tega še sama ne vem!« je dodala med smehom.

»Lorsa?« je vprašala Menda šepetaje.

»Lorsa? — Ne!« je odvrnila Cilgija sanjavo. »Pojdiva k počitku, Menja, in moliva, da bi Bog blagoslovil Zvezo engadinske mladine.«

6

Župnik in Cilgija sta stopala čez Forclo Surlej, visoko nad engadinskimi v soncu se kopajočimi jezeri, nad zadnjimi od viharjev razkralinimi, od plazov na pol zamorjenimi borovci v brezljadni samoti.

»Ali se ne zdi tudi tebi, Cilgija, da je tvoje vziranje po hribih neka prav čudna muka.« je vprašal dobrodušni gospod, ki je sopihal pod nahrbtnikom in pod težo lastne obilnosti ter si brisal pot s čela. »Tu ni pred teboj hodila gotovo še nobena ženska!«

»Potem me veseli, stric, da sem jaz prva!« je radostno zaklicala. Strumno je stopala, da bi lažje hodila, z nekoliko izodrecanim krilom po pobočju čez plošče razmetanega skalovja, med katerim je škrlatno žarel in valovil sleč.

»Morje sleča, celo morje!« je zavriskala in si zatikala sijajno krasoto za prsi in na klobuk in med cvete sleča jeklenomodre, globokoumne čaše enciana.

In zopet jo je premošlo vzhajenje: »Planike! Poglej, stric, zvezda pri zvezdi. — Cvetlica pogumnih! Od veselja prevzeta in željno ko

otrok je trgala najlepše cvete, za tolar velike, in jih zatikala k drugim.

Radost in napor sta ji bila nadahnila lica z živo rdečico, njene oči so sijale, prsi plale in kakor bite iz pravljice je bila videti sredi bogastva cvetlične krasote, ki se je bila z njo obdala.

»Bakantinja življenja!« je privrelo občudovanje iz župnikovih ust.

Ona je pa stopila na vzvišeno, z mahom prerasto skalo in se ozrla okoli sebe.

»Stric, štiri jezera kakor svetle čaše luči, kakor pomlad vsa dolina. Po njej razsejane kakor kupci belega kremenca vasi in iz splojnih hišnih streh se sukija dim in se razblinja v čistem zraku! Nalostopne gore tam onkraj dvigajo blaženo svoje bele krone, sanja lepote se razpenja nad pokrajino, stric, stric, in midva sva edina, ki jo uživava in pijeval! In mnogo stotisočkrat že je izšla ogromna roža, žarela po ves dolgi dan in človeka ni bilo, ki bi jo gledal! Ali ni to strašno, stric?«

»O, ti ženski Rousseau!« se je ponorčeval župnik. »Pojdi in reci, da so gore lepe. Tod in ondi ti ne bo nihče verjel razen nekaj sanjarjev. Mar meniš, da hitijo ljudje zaman z bledimi obrazi in z molitvijo na ustnicah čez prelaze?«

»Pozimi že,« je odvrnila Cilgija, »res pa je le, da prižene veliko domotožje Engadinca iz najbolj oddaljenih krajev, iz Londona, Petrograda ali Egipta nazadnje zopet v njihove gore.«

»Engadinca,« je odgovoril župnik hladno, »se udeležuje z mladimi nog javnega življenja svoje vasi, svojega okolja, in njegovo srce se navadi, da hoče pri upravi domovine svetovati in pomagati. Kadar stopi potem privrkat v svoje visoke svetle doline v globino mesta, zdi se mu, kakor bi se moral nebesni svod brez močnejših slopov zrušiti. Vendar se brž navadi na široko nebo, na mestni truš, samo nikoli na to, da je njegov glas v javnih zadevah mrtev, nikoli na zvito prevaro, na podobe revščine, ki jo najde tam doli, in kadar naleti v tujini na ljudi, ki ne znajo ne brati ne pisati, se zamisli na skrinjo v domači hiši, v kateri leži postila in kronike, zamisli se na očeta, ki jemlje ob dolgih zimskih večerih dečka na kolena in ga uči knjige brati in razumeti, in domovina, kjer je sleherni preponosen, da bi bil nepositen, kjer ni ne beračev ne revežev, mu zasije od lepote, rad bi še enkrat dihal njen zdravni zrak — to je engadinsko domotožje, gotovo pa ne hrepenjenje po zimskih gorah.«

»In vendar je nebesko lep, božji svet,« je trmoglavila Cilgija.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda i dan: šentitovanijski oglas i dan. Dobelo tiskane naslovne besede se računajo dvojnó. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonaka, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. - Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Pomočnica gospodinji
išče službo k boljši družini. Lubše Avguščina, župnišče, Trbovlje II. (a)

Prodajalka
mešane stroke prosi namestitev. Nastop takoj. - Naslov v upravi »Slov.« Stev. 2096. (a)

Starejša kuharica
z večletnimi spricvali, vajena vseh del, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2248. (a)

Kuharica
stara 24 let, želi službo pri boljši družini. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Ljubim otroke« št. 2125. (a)

Natakar
resen, vojašine prost, želi mesto v hotelu ali restavraciji. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2243. (a)

Kupimo

Vagon najboljšega sena
kupim. Parna žaga Rog, Podstenica, p. Dolenjske Toplice. (k)

Pisalno mizo
Wertheim blagajno in knjižno omaro kupi ABC Ljubljana, Medvedova 8, poleg kolodvora Siska. k

Lutovo peč
ali večjo litoželezno, že rabljeno, kupim. Rotar Anton, Kozarje 135, ob Tržaški cesti. (k)

Akumulatorne plošče
rabljene, 17 cm širine, za stabilno akumulat. baterijo, v dobrem stanju - kupim. Ponuditi na naslov: Slav. Pozlep, z. p. Bizovac via Osijek. (k)

Bukovih cepanic
sečnje 1939/40 kupimo ca. 800 klafter. Dobava avgust 1940 do konca 1941. Dobava franko vagon. - Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »800 cepanic« 318. (b)

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek,
Ljubljana, Beethovna ulica 14
javlja izid žrebanja z dne 20. februarja
V. razreda 39 kola:

60.000 din št. 6163,
50.000 din št. 74796,
30.000 din št. 35000, 80074, 96151,
20.000 din št. 64424,
16.000 din št. 35476,
12.000 din št. 20984, 51287, 54052, 85803,
10.000 din št. 14369, 93796, 97096, 99932,
8.000 din št. 6006, 10648, 18343, 48662, 54980,
58904, 66184, 68525, 69469, 70679,
81900, 89151.
6.000 din št. 8559, 21007, 21273, 33181, 38357,
51615, 51809, 63509, 77166, 79086,
88890, 91547,
5.000 din št. 4498, 5572, 8276, 9761, 13914,
33809, 40789, 53864, 60564, 72519,
91250, 93448, 97884,
4.000 din št. 3441, 3772, 6786, 12709, 15612,
17530, 19886, 20785, 23488, 26460,
30795, 36438, 38756, 39080, 39379,
39468, 41045, 43128, 45588, 47847,
54217, 65158, 68442, 74719, 77523,
81913, 92068, 93900, 95172, 98842.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število lotbitkov po 1000 din.
Ker so bili dobitki javljeni telefonično, eventualna pomota ni izključena.
Srečke so še na razpolago.
Prihodnje žrebanje bo v sredo, 21. l. m.

Vnajem

ODDAJO:
Trgovski ali pisar. lokal oddam. Vprašati pri hliniku v Pražakovi 12. (n)

ISČEJO:
Opremljeno hišo
s tremi do štirimi sobami s pritlikinami in vrtom. v bližini cerkve, vzamem v najem za vse poletne mesece v katerem koli kraju na Gorenjskem. - Ponudbe staviti upravi »Slovenca« pod »Gorenjske« št. 2224. (n)

Denar

Knjižico
Hranilnice in posojilnice v Ribnici na Dol., okrog 30.000 din, kupimo za takojšnjo gotovino. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Knjižico
Hranilnice kmečkih občin Ljubljana, nom. ca. 75 tisoč din, prodamo po zelo ugodni ceni ali zamenjamo za drugo vlogo. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Razno

Kdo popravi posnemačnik
»Domo«, oziroma kje je zastopstvo teh strojev? Ponudbe upravi »Slov.« pod »Domo« 2337. (e)

Gumbnice, gumbce, plise, monograme, entel, ažur
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Frančiškanska ulica
Vezenje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Mineralno olje težko dobivate? Pomagajte si sami!
Obnavljajte porabljeno motorno olje!
„REGENTOL“
aparati regeneriranja (obnavljanje) porabljenega olja
vam nudi ogromne prihranke.
NE FILTRIRANJE — AMPAK REGENERIRANJE!
ZA USPEH JAMČIMO!
Zahtevajte ponudbe, prospekte ali demonstriranje.
Samoprodaja: DEZIDER EISLER, Beograd
Vojv. Gligora, br. 15 Tel. 419-49

Natečaj

Komanda vojnega zrakoplovstva bo sprejela dne 1. aprila 1940
večje število gojencev v Zrakoplovno podčastniško šolo v Novem Sadu

Ti gojenci bodo po dovršeni šoli uslužbeni kot zrakoplovni podčastniki v vojnem zrakoplovstvu.
Kandidatje morajo izpolnjevati sledeče pogoje:
1. Biti morajo podaniki kraljevine Jugoslavije, kar dokažejo z domovnico.
2. Ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let, kar se dokaže s krstnim listom, če pa tega nimajo, pa s potrdilom iz popisne knjige ali pismenimi dokumenti, ki jih potrdi pristojna oblast.
3. Imeti morajo vsaj 4 razrede ljudske šole z najmanj dobrim uspehom in po možnosti učenje kake obrti (mehaniške, ključavničarske, električne, mizarske itd.).
4. Šolska izobrazba se dokaže s spricvalom, obrtna pa, kolikor je ima, s potrdilom o času, ki ga je prebil v obrti (pomočniški list, kalfensko pismo), potrjeno po pristojni oblasti.
5. Biti morajo dobrega obnašanja, ne smejo biti sodno kaznovani ali pod sodbo, kar se dokaže z občinskimi ali policijskimi potrdilom, v katerem mora biti tudi izrecno naglašeno, da so narodno popolnoma zavedni in sigurni, t. j., da ne izražajo načel proti ureditvi državne uprave.
6. Imeti morajo dovoljenje staršev ali varuhov, potrjeno po pristojni oblasti, da lahko vstopijo v šolo, in se zavežati, da bodo po dovršeni šoli preslužili v vojnem zrakoplovstvu kot podčastniki trikrat toliko časa, kot je trajalo njihovo šolanje v Zrakoplovni podčastniški šoli, da jih lahko uporabijo za vse službe v zrakoplovstvu, za letalsko pa le, če je fizično sposoben in izrazi željo po tem.
Prošnje za ta natečaj se delajo, t. j. se pošljejo na naslov:
Komandantu Vazduhoplovne podoficirske šole. Novi Sad - Aerodrom.
Rok za pošiljanje prošenj je do 15. marca 1940, in vse tiste prošnje, ki bodo prišle na gornji naslov po tem datumu, se ne bodo upoštevale in bodo vrnjene. Zato je treba prošnje napraviti takoj zaradi kratkega roka in da se v primeru kake nepopolnosti lahko vrnejo zaradi dopolnitve.
Vse podrobnosti in navodila za ta natečaj, kako se je treba po njem ravnavati, se lahko vidijo v originalnih natečajih z vsemi navodili, ki so bili dostavljeni, in se nahajajo pri vseh vojnih okrožjih, okrajnih glavarstvih in občinah.
Poleg tega se natečajniki lahko dobe brezplačno od komandanta zrakoplovne podčastniške šole v Novem Sadu - Aerodrom in Komande vojnega zrakoplovstva v Zemunu, če se pošlje naslovljena kuverta in priloži znamka za 1.50 din. Opozorja se posebno, da prošilec napiše na kuverti svoj točen naslov. Prav tako se natečajniki lahko dobe osebno v Komandi vojnega zrakoplovstva v Zemunu in v Komandi podčastniške šole v Novem Sadu - Aerodrom.
Opomba: Kandidatje se opozarjajo na to, da so zrakoplovni podčastniki zelo dobro nagraceni: poleg plače imajo brezplačno stanovanje, hrano, obleko in posebne dodatke za posebne službe.
Prav tako se opozarjajo, da gojenci z dovršeno Zrakoplovno podčastniško šolo lahko postanejo s časom nižji vojni-tehnični činovniki zrakoplovno tehnične stroke, katerih razredi ustrezajo činom častnikov: lahko pa postanejo iz podčastnikov-pilotov tudi častniki, če izpolnijo tudi ostale pogoje Zakona o ustroju vojske in mornarice.

Pisarna Vojnozrakoplovne štaba, Zemun,
V. Dž. br. 2528, 15. februarja 1940.

VODNE TURBINE

VENECIJANKE • MLINI • DVIGALA • STROJ
STROJNO PODJETJE ING. BORŠTNAR, LJUBLJANA
JERNEJEVA C. 19

»SLOVENE«, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

ZAHVALA. Za obilne dokaze sočustvovanja ob izgubi našega nepozabnega soproga, sina, brata, svaka in strica, gospoda
Rudolfa Dougana
izrekamo vsem najiskrenejšo zahvalo, posebno pa preč. duhovščini, zdravniku za lajšanje trpljenja, pevcem, pokloniteljem venčev in cvetja, ter vsem, ki so pokojnika tako mnogoštevilno spremili na njegovi zadnji poti.
V težki uri nam je bilo sočustvovanje v veliko tolažbo.
Ljubljana, dne 21. februarja 1940.
Žalujejo rodbine: Dougan, Klopčar.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, javljamo tužno vest, da nas je naša ljubljena mamica in stara mamica
Margareta Vertnik
danes ob 13, po prejemu sv. zakramentov, v 92. letu starosti, za vedno zapustila.
Pogreb bo v četrtek, dne 22. februarja 1940 ob 15 izpred hiše žalosti na nadzupnijsko pokopališče v Sl. Konjicah.
Sv. maša zadušnica bo v petek ob 8 zjutraj v nadzupnijski cerkvi v Slov. Konjicah.
Slov. Konjice, dne 20. februarja 1940.
Žalujejo ostali

Zahvala
Ob bridki izgubi naše iskreno ljubljene, nepozabne sestre, svakinje, sestrične, tete in stare tete, gospodične
Franjice Pogačnik
učiteljice v pokoju
izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so ji lajšali trpljenje v njeni bolezni in jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo preč. gg. p. Angeliku in p. Klemenu za tolažilne besede, s katerim sta ji lajšala težke ure; g. primariju dr. Ivanu Mariniču, č. sestram in njeni učenki Ivani za vzorno skrb in požrtvovalnost. Nadalje č. duhovščini za častno spremstvo na njeni zadnji poti, posebno pa preč. g. Jaku Kalanu za lepe in ganljive poslovilne besede, kakor tudi neštetim darovalcem venčev in mnogege cvetja.
Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 22. februarja ob četrti na 8 v uršulinski cerkvi v Ljubljani in na Dobravi pri Podnartu.
V Ljubljani, dne 21. februarja 1940.
Žalujejo bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

Umrl je moj ljubljeni sopro, gospod
EMILIJAN LILEK
vladni svetnik
Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v sredo 21. l. m. ob 15. uri izpred hiše žalosti, Strossmayerjeva ulica št. 1, na okoliško pokopališče v Celju.
Prosim tihega sožalja.
Celje, dne 19. februarja 1940.
Žalujoča soproga

Mali oglasi

Vajenci

Natakarski vajenec
17 let star, ki se je že dve leti učil, želi ukončati. — Ponudbe na: Reich Anton, čevljar — Pragersko. (v)

Službodobe

Sobarica
Iz zna likati in sivati — se sprejme na deželo k boljši dami. — Graščina Dornava, p. Moškanjel.

Dobro kuharico

Iz bi tudi vodila gospodinjstvo in pospravljala, sprejmemo takoj za uradniško menzo. — Pismene ponudbe na Rudnik Mežica. (b)

Zensko trgovsko moč

Izvežbano, išče Zadrugni dom v Lučah. — Pogoji: samostojno vodstvo trgovine in trgovskih knjig. Mora biti krščanska in za podoželsko ljudstvo. — Plača in nastop po dogovoru. Ponudbe poslati na Jožef Mollčnik, načelnik Kmet. zadruga, Luče ob Savinji. (b)

Čitajte »Slovenca«

Posvetva

Enonadstropna hiša
še ne končana, naprodaj. Smarska cesta, poleg šole Ljubljana-Moste. (p)

Hiša

z veliko delavnico, pravno za vsako obrt, z veliko stavbno parcelo, prodam v Ljubljani. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Center« 2383. (p)

Auto-motor

Majhen avtomobil
v dobrem stanju kupim. Navesti najnižjo ceno. — Ponudbe na: Pahor, Gospodarska cesta 3. (t)

Pohištvo

Spalnica
pleskano, kuhinjo, otroško posteljo, prodam. — Komenskega ulica 34. (l)

Brivnica in spalnica

poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2330. (l)

Stanovanja

ISCEJO:

Dvosobno stanovanje
s kopalnico iščem v šempetškem okraju. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takoj ali maj« 2306. (c)

Objave

Podpisana izjavljam, da so vse govorice o g. Žnidar Franciški iz Gradca, neresnične ter jih prekleujem in obžalujem. Marija Pregelj, posestnica in trgovka, Litija. (o)

Zahvala

Za iskrene izraze sočutja ob bridki izgubi naše mame, gospe

Ide Škof roj. Wanek

se vsem najtopeje zahvaljujemo.

Zahvaljujemo se vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, prav posebno pa onim, ki so jo počastili s cvetjem ali na kateri koli drugi način.

Sveta maša zadušnica se bo brala v stolnici v četrtek, dne 22. februarja 1940 ob 7 zjutraj.

V Ljubljani, dne 20. februarja 1940.

Zalujoči ostali

Klub koroških Slovencev v Ljubljani

naznanja vsem svojim članom in koroškim rojakom, da je nenadoma umrl v Celju njegov častni član in dobrotnik, gospod

Emilijan Lilek

vladni svetnik

Pogreb bo v sredo, dne 21. februarja ob 15.

Zasluznemu pokojniku ohranimo trajen in časten spomin.

Osrednji odbor

Zahvala

Za številne izraze sožalja ob prerani smrti našega ljubljeneža moža, atka, sina, brata, svaka in nečuka, gospoda

Miroslava Rusa

gostilničarja

se prav pristočno zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo gg. zdravnikom, čč. gospodom župniku Janku Barletu za tolažilne obiske, domačemu župniku Josipu Pravharju in kaplanu Leopoldu Puharju, darovalcem krasnih vencev, pevkam in pevcom, ter mnogobrojnemu prijateljem in ostalim rojakom, ki so se poslovlili od blagega pokojnika in ga spremili na zadnji poti.

Loški potok, Ljubljana, dne 19. februarja 1940.

Zalujoča rodbina Rusova

Izdihnil je svojo blago dušo naš najboljši oče, ded, gospod

Rudolf Zarli

svetnik, direktor pomožnih uradov dež. vlade v p.

Pogreb blagopokojnika bo v sredo, dne 21. februarja 1940 ob 3. uri popoldne izpred mrliske veže Zavetišča Sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 19. februarja 1940.

Zalujoči družini:

dr. Dorčič — prof. Mašera.

K Bogu je šel danes po plačilo — v začetku svojih duhovniških let in svojega poklica

prečastiti gospod

dr. Alojzij Pollak

tajnik škof. ordinariata in škof. kaplan v Ljubljani

Pokopali ga bomo v četrtek, 22. februarja na pokopališču pri Sv. Križu

Jezus, dobri Pastir, bodi mu večno plačilo!

V Ljubljani, dne 20. februarja 1940.

Škofijski ordinariat v Ljubljani

Potrli od težke žalosti, a vdani v nerazumljive sklepe božje Previdnosti, naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je danes popoldne ob 15.30, večkrat pokrepčan s tolažili sv. vere, zapustil sredi svojih mladih let naš srčno ljubljani in nepozabni sin in brat

dr. Alojzij Pollak

tajnik škofijskega ordinariata in škof. kaplan

Njegov pogreb bo v četrtek, dne 22. februarja 1940 ob 16 izpred hiše žalosti, Sv. Petra cesta 68, na pokopališče k Sv. Križu, kjer bo truplo položeno v rodbinsko grobnico.

Prosimo molitve za njegovo dušo in našo tolažbo.

V Ljubljani, dne 20. februarja 1940.

Karl Pollak, oče; Luigia roj. Fogar, mati; Marija por. Kobi, Rina por. dr. Smid, Anica Pollak, sestre; Carletto in Tone, brata, ter ostalo sorodstvo.

Umrli nam je naša ljubljena mama, sestra, teta, svakinja, gospa

Marija Schrott

roj. Gašperlin

vdova po poslovodji drž. žel. v pokoju

previdena s tolažili svete vere.

Pokojnico bomo spremili na njeni zadnji poti v četrtek, dne 22. februarja 1940 ob 2 popoldne izpred hiše žalosti, Kavškova ulica 16 (Spodnja Šiška), na pokopališče k Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi sv. Frančiška v torek, dne 27. februarja 1940 ob pol 7 zjutraj.

Ljubljana, dne 20. februarja 1940.

Zalujoči:

Marija, hčerka; dr. Janez, sin — in ostalo sorodstvo

Ljubljanska proračunska seja

Ljubljana, 20. febr.

Nocoj ob petih se je začela proračunska seja ljubljanskega mestnega sveta, katere se je udeležilo veliko število obč. svetnikov. Navzoči pa so tudi bili vsi mestni uradov in načelniki oddelkov

Ljubljana v prihodnjem proračunskem letu

Iz govora župana g. dr. Jura Adlešiča

Na današnji seji bomo pretehtali proračunski osnutek za l. 1940-41, ki pomeni program dela v prihodnjem proračunskem letu. Zaradi nestalnih časov je bilo treba ta program presoditi še bolj previdno in temeljito kakor druga leta. Upoštevana je bila zmogljivost našega davkoplačevalca. Če nam Bog pomaga, da nam državni krmariji ohranijo mir, bo ta proračun zanesljivo jamstvo rednemu napredku našega mesta. Proračun je tako premišljen, da bo kluboval tudi neizbežnim posledicam vojnega stanja onkraj meja in z njimi splošnim vplivom.

Vestno in natančno je finančni odbor pretehtal vse predloge posameznih odborov za proračun. Zato izrekam finančnemu in vsem drugim odborom za to ogromno delo, ter vsem njihovim marljivim sodelavcem iz vrst uradnih najtoplejšo zahvalilo!

Izredni časi so zahtevali tudi izredne naloge. Tako smo pri mestnem poglavarstvu ustanovili poseben zaščitni urad, ki naj varuje interese vseh slojev. Po uredbah o raznih panogah zaščitite smo dobili tako ogromne naloge, da jih mestna občina sama ne more zmagoiti niti od daleč. V uredbah predpisana materialna zaščita je izvedljiva samo s podporo in financiranjem države, naložba mesta pa je v prvi vrsti, da izvede vso potrebno organizacijo prebivalstva in s tem ustvari podlago za praktično izvedbo zaščite. Vse je pripravljeno za zavarovanje vodovoda, elektrarne in plinarne tako, da Ljubljana lahko mirno čaka na vse, kar pride. Pri tem pa moram poudariti, da smo napravili tudi za prvo potrebo materialne zaščite vse — brez novih posojil in tudi brez povziranja doklad.

Izredni dogodki pa so po vsej Evropi povzročili tudi naraščanje cen in draginjo. Naravna posledica draginje je pa vprašanje zvišanja plač uslužbencem. Decembra meseca je pa naglo skakanje cen poenotilo, kakor so se tudi po svetu cene precej ustalile. Pri nas so statistiki izračunali, da je indeks cen narasel za 12 odstotkov, indeks življenjskih stroškov pa nekako za 15 odstotkov.

Temu zvišanju cen in življenjskih stroškov so se z večino prilagodili tudi delojemalci raznih strok ter se zadovoljili z zvišanjem mezd in plač tudi za toliko odstotkov, kolikor kaže 15% povšek indeksa življenjskih stroškov. Ljubljanski mestni uslužbenci so nam tudi predložili predlog za zvišanje plač in sicer za vsakega uslužbenca 800 dinarjev mesečne draginske doklade, podvojitve sedanje rodbinske doklade za otroke na 300 din ter še novo rodbinsko doklado za žene po 300 din na mesec. Če bi hoteli in mogli te zahteve mestnega uslužbenstva izpolniti, bi samo za to zvišanje plač potrebovali okrog 15 milijonov din. Ker nas sedaj mestno uslužbenstvo velja 29 milijonov din, pomenijo te zahteve povšek plač za okrog 50%, kar pa nikakor ni upravičeno po prej omenjenem 15% zvišanju indeksa življenjskih stroškov. Takega povišanja plač mestnim uslužbencem pa ne bi dovolilo niti finančno ministrstvo, še manj pa naš davkoplačevalec, kajti za tako povišanje plač bi morali zvišati doklade na 150%.

Da smo upravičene želje mestnega uslužbenstva radi upoštevali, smo že dokazali z vpeljavo eksistenčnega minimuma — po 900 din mesečne plače samcem, po 1000 din samcem in 1200 din poročenim, ki ga na magistratu pred nami niso poznali.

Razumevanje za potrebe mestnega uslužbenstva pa smo pokazali tudi z zadnjim velikim razpisom, ko smo uvedli redno napredovanje, ki ga na magistratu prej tudi niso poznali. O tem razpisu smo sicer slišali tudi kritiko od uslužbencev, ki niso napredovali. Po večini jim nismo mogli ustreči, ker so zahtevali ugodnosti, ki jim po pragmatiki ne gredo. Med njimi so bili namreč taki, ki smo jih od prejšnjih uprav že prevzeli na položajih, kakršnih jim po njihovi šolski izobrazbi ne dovoljuje zakon. Prosilci s samo ljudsko šolo so namreč prosili za uradniška mesta, za katera pragmatika predpisuje malo ali veliko maturo. Za temi je bila spet vrsta takih, ki imajo le po nekaj razredov srednje šole in so hoteli, da jim damo pravice maturantov. Vsi ti bi se morali zavedati, da je pragmatika zakon, ki so oni in tudi mi prisegli njeni. Zato bo pri vseh razpisih na magistratu pragmatika ostala zakon in nikdar ne bomo sledili prejšnje uprave, ki je samo gotovim uradnikom priznavala izjemne prednosti. Sedaj je na magistratu protekcija samo nanje, korektnost, iniciativnost — skratka: zakon in delo!

Že pred božičem, ko so mestni uslužbenci dobili božičnico, sem tukaj povedal, da pripravljamo tudi povišanje plač nižjim uslužbencem, pri čemer bomo predvsem upoštevali družine z več otroki, kakršno povišanje pripravlja tudi banovina in država. Upoštevali namreč moramo, da je mestno poglavarstvo politična uprava. L stopnje in se zato mora ozirati tudi na druge državne urade. Prejemki ljubljanskih mestnih uslužbencev so pa še vedno precej višji od prejemkov državnega uslužbenstva in tudi zato pred državo nikakor ne moremo uresničiti splošnega zvišanja plač.

Pojavile so se tudi posamezne kritike zaradi onih postavk proračuna, ki predvidevajo podpore. Ti kritiki menda vedo, da raznih postavk o podporah nismo uvedli šele mi, pač pa smo take postavke našli tudi v vseh prejšnjih proračunih. Sicer so pa te postavke tudi upravičene po zakonu o mestih ter občinam s tem zakonom naročene in so zato tudi zakonita naloga mestne občine ljubljanske. Tako n. pr. § 88, točka 3 zakona o mestih naroča mestnim upravam podpiranje in oskrbo dobrotelčnih zavodov in ustanov ter podpiranje vseh socialnih nalog.

Pri tem opozarjam na točko 6 tega paragrafa, ki izrecno in dobesedno naroča sodelovanje mestne občine pri širjenju prosvete, ustanavljanje knjižnic in čitalnic, strokovnih in gospodinskih tečajev, podpiranje prosvetnih društev, prirejanje prosvetnih predavanj in tudi — gradnjo prosvetnih domov!

Zato so povsem zakonite, upravičene in utemeljene podpore, ki smo jih predvideli za ta namen. Kajti Ljubljana kot glavno mesto in kulturno središče vseh Slovencev mora na gospodarskem, socialnem in kulturnem polju napredovati in tekmovali z drugimi središči kulturnih narodov. Toda podpore so letos znatno manjše kakor prejšnja leta ter jih bomo plačali z gotovino, ki je vedno nadomestljiva.

Tako smo na predpise in davkoplačevalca oprti proračun uravnovesili in z njim ustvarili za neseljive pogoje za napredek občine v mirnih ča-

ter ravnatelj mestnih podjetij. Ljubljanski župan dr. Juro Adlešič je začel sejo, ugotovil sklepčnost in po uvodnih formalnostih izrazil sledeče misli k proračunu za novo poslovno leto:

sh, obenem je pa ta proračun tako trden in varen, da se nam ni treba bati presenečenj. Zato imamo v programu koristna in lepa dela ter pričujem s periferijo, s tem prelepim robom naše občine, ki nas s svojimi domačijami, njivami in travniki veže z našo kmečko domovino. Še bolj bomo letos podprli naše občane — poljedelce s pospeševanjem kmetijstva ter z nadaljevanjem akcije za sanacijo predmestja.

V zeleni naši okolici bomo dokončali sprehajalne poti po Rožniku in Šišenskem vrhu (ta do Mosteca, kjer pripravljamo gozdno šolo za slabotne in bolehe mestne otroke. Dokončana bodo dela na Gradu s slikovitimi šancami, ki jih dopolnimo še z nasadi, cvetjem in dvoredi.

Živahno ljubljansko mladino bomo po osrečili z velikimi otroškimi igrišči v Tivoliju, kjer dobimo pravi otroški paradiz, na drugih straneh Ljubljane pa dobe otroci več takih in večjih igrišč, kakršno smo jim že dali v Mostah.

Doli pri zatvornici v Ljubljani pod staro cukrarno bomo nadaljevali z II. etapo gradbenih del in napravili vrhni del zatvornice, v III. etapi pa strojni del. Kakor veste, plačamo za regulacijo Ljubljane tretjino stroškov.

Ekspoze finančnega poročevalca

Za tem je podal referat finančnega odbora k osnutku proračuna za l. 1940-41 svetnik g. dr. Ažman. Za uvod svojemu referatu je poročevalec poudarjal, da je sedanji občinski svet imel prvo proračunsko sejo 11. marca 1936 in da je prevladoval tedaj prepričanje, da je imenovani mestni svet le prehodnega značaja. Danes skoraj isti mesec obravnava že peti proračun in upajmo, da bo prihodnji proračun obravnaval že izvoljeni občinski svet. Kljub temu, da so bili v občinski svet svetniki imenovani, so vendar vedno v vseh svojih odločitvah postopali tako, kakor da bi bili voljeni. Imenovani občinski svetniki niso bili navezani na ta mesta in so zato imeli vedno pred očmi le koristi Ljubljane. Prvi proračun za l. 1936-37 je bil sanacijski proračun ter ga je bilo treba povišati za 12 in pol milijonov samo zato, da so se spravile v red mestne finance. Proračuni so redno rasli in je sedanji proračun že za 20 milijonov višji od proračuna l. 1936-37. Povišanje so zahtevale rastoče potrebe, kar najboljšo zgovorno dokazuje dejstvo, da je bil prvotni osnutek sedaj predloženega proračuna za 30 milijonov višji. Zlasti zahtevajo velike davne povišanje, socialno skrbstvo in gradbeni odbor.

Administrativni izdatki so se od lani na letos povišali za 4.465.000 din. To pa zaradi tega, ker je v tem upoštevana tudi dvamilijonska postavka za zaščito. Redni izdatki pa so se povišali le za dva milijona 465.000 dinarjev. Težka postavka za proračun so uslužbenci. Proračun določa 29.300.000 din osebnih izdatkov. Od tega odpade nad 21 milijonov za upravno osebje, 8 milijonov pa na uslužbence mestnih podjetij. Če ta izdatke primerjamo s celotnim proračunom, vidimo, da osebni izdatki znašajo 22 odstotkov, dočim pri banovini 23 odstotkov, pri državi pa še precej več. V podjetjih so osebni izdatki primerni, ponekod celo pod normalo. V celoti znašajo 15 odstotkov proračunskih podjetij. Pri cestni železnici, ki ima izredno veliko število uslužbencev, pa zahtevajo osebni izdatki polovico vsega proračuna.

Osebnih izdatki redno naraščajo, kar naj bo opomin, da je treba v bodoče opreznost postopati v personalni politiki. Znano je, da uradništvo toži zaradi obilnega dela. Mogoče se bi dale še izpeljati kakšne reorganizacije, ki bi prihranile nove osebne izdatke. Vsako leto znašajo osebni izdatki poldrug milijon dinarjev več. Od 15.550.000 din v letu 1936-37 so narasli na 20 milj. din in v sedanjem osnutku. Če pogledamo, kako je ta višek nastal, vidimo, da je nova mestna uprava prevzela mnoge uslužbence, ki so bili do sedaj plačani iz bednostnega sklada. Nadalje je prevedla mnoge iz pogodbениh uradnikov v pragmatične. Uredila je končno napredovanje. Tako da je uradništvo mestne občine z zadnjim napredovanjem tako rekoč že na tekočem. Učinek vsega tega so večji izdatki. Kljub temu velja, da je velika večina mestnih uslužbencev boljše plačana, kakor državni uslužbenci. Če ne velja to za vse kategorije, velja pa prav gotovo za nižje kategorije, torej za tiste, kjer je največ uslužbencev.

Število uslužbencev

Mestna občina ima sedaj 555 pragmatičnih uradnikov, 245 pogodbenih uradnikov, 85 služiteljev, delavcev itd. in 221 upokojenec. Vsega skupaj plačuje občina 1104 uslužbenec v svoji administraciji in v mestnih podjetjih. Velika večina od teh je seveda v mestni upravi, v podjetjih pa je vsega skupaj zaposlenih 92 pragmatičnih uradnikov, 29 pogodbenih uradnikov, 2 služitelja. Upokojenec na račun podjetij je 28. Vsem tem pa moramo prišteti še 200 uslužbencev pri ljubljanski cestni železnici. Statistika nam pove, da se je število uslužbencev v zadnjih letih močno povečalo. V času od 1. aprila 1935 do 1. februarja 1940 je bilo v mestno službo sprejetih 334 novih uslužbencev. To veliko število novih moči je utemeljeno zlasti s tem, da je občina morala prevzeti uslužbence inkorporiranih okoliških občin.

Mestni dolgovi

Izredno važna postavka za ljubljansko mestno gospodarstvo so mestni dolgovi, ki so se za časa sedanje občinske uprave znižali za 13 milj. din, kljub temu, da je sedanja občinska uprava v tem času sama najela za 28.400.000 din novih posojil. Ta nova posojila se dele tako, da odpade na mestna podjetja 10.200.000 din, 18.200.000 din pa na mestno upravo. Vse anuitele se sedaj plačujejo sproti in v zadnjem letu so znašala odplačila dolgov skupno 21.535.000 din. Od tega odpade 10 in pol milj. din na odpis kapitala, 11 milj. din pa na odplačilo obresti. Ta številka je izredno velika, saj znaša skoraj prav toliko, kolikor celotni osebni izdatki. Nove dolgove, ki jih je uprava napravila, moramo smatrati kot plodonosno investicijo, saj je šel ves denar za nakup nepremičnin in za graditev najvažnejših prosvetnih in socialnih institucij. Poleg tega pa je pri nakupih dodela mestna uprava še 8 milj. din gotovine. Važno za dolgove je dejstvo, da je bila obrestna mera nekaterim znižana

Po mestu bomo spet obnovili in utrčili več cest ter kamniti tlak zalili z asfaltom. Urejena in tlakovana bo pa naposled tudi Tyrševa cesta, če dobimo pri Drž. hipotekarni banki kredit, ki ga nam je ministrstvo že dovolilo iz fonda za tlakovanje ali tako imenovanega »kaldeminskega fonda«, da s tem velikim delom ljubljanski davkoplačevalec ne bo posebej obremenjen.

Naposled je v proračunu že zadnji znesek za zgradbo mostiča čez Grubarjev prekop kraj Streliške ulice, ki mestno središče po najkrajši poti zveže z Golovcem, kamor smo že uredili lepo pot, da Ljubljancem odpremo nova zdrava sprehajališča.

Meščanska imovina pripravlja Dom rentnikov. Tam na Viču je pa tudi že kupljen svet za novo delavsko stanovanjsko kolonijo. Na Bokalah pričnemo zidati I. etapo velikega in prijaznega Doma onemoglih.

Vsemu prebivalstvu našega mesta, zlasti pa našim gospodinjam, prav tako pa tudi našim obrtnikom živilske stroke ter trgovcem, branjevkam in pridelovalcem zelenjave, enako pa tudi našim okoliškim poljedelcem in sadjarjem bodo prinesle ugodnosti in koristi velike, sodobne in prekrasne nove tržnice, ki je tudi za začetek njih del že pripravljena anuiteta za posojilo. Z božjo pomočjo naj bo ohranjen mir in že letos pričnemo z zidanjem teh res potrebnih tržnic.

Kar velja za tržnice, velja za vse naše delo, ki smo ga jasno začrtali v proračunu, zato pa za zaključek ponavljam:

Bog naj nam ohrani mir ter z njim obvaruje napredek Ljubljane in blaginjo vseh slojev njenega prebivalstva!

Govor g. župana je občinski svet sprejel z dolgotrajnim odobravanjem.

Druge važnejše skupine

Veliko postavko ima gradbena skupina, ki pa se je večala po sili razmer. Če vpoštevamo, da je preračun te skupine že leta 1930 znašal 10 milijonov in da je bil leta 1935-36 znižan na 6 milijonov, potem danes ni nič čudnega, če je narasel na 12 milijonov. Socialna stroka se je v primeri z lanskim letom povečala le za 400.000 din, glede na dobo zadnjih 4 let pa za 3 milijone. Kljub temu pa bi bile socialnemu skrbstvu potrebne še nove večje dotacije. Vse druge skupine nimajo pomembnih sprememb, navidezno je povišana le postavka za podpore, to pa zaradi tega, ker je bila vanjo vnesena tudi vsota dveh milijonov dinarjev za zaščito. Ako to odštejemo, dobimo skoraj milijon dinarjev manj kakor lani.

Povišanje proračuna

V zadnjih 4 letih se je povišal mestni proračun za 25 milijonov din. Če vpoštevamo, da je bilo med tem časom doseženih za 5 milijonov prihrankov, znaša višek le 20 milijonov. Podjetja mestne občine že sama naravno v svojem razvoju zahtevajo večje proračune. Tako se je elektrarni povišal proračun za 1 milijon, plinarni za 2 milijona. Prevzem tramvajske družbe pa je povišal postavko podjetij za 8 milijonov. S tem je tudi utemeljena razlika 11 milijonov din, ko je l. 1936-37 znašal proračun mestnih podjetij 34 milijonov, letos pa 45 milijonov. Podjetja so uravnovešena, specialni proračuni v višini 11 milijonov pa krijejo sami sebe.

Dohodki

Ker se podjetja in specialni proračuni krijejo sami, je treba najti še kritje za 78 milijonov administrativnega proračuna. Na žalost pri nas to kritje ni izpeljano na sodoben način in se moramo držati davčne zakonodaje, zato je najvažnejša postavka v dohodkih trošarina in mitnina, iz katere dobi občina 26 milijonov dohodkov. S tem se seveda podražuje cene, vendar druge občine nima virov. Isto je z vodo, na kateri zasluži občina 10 milijonov din. Upravičena pa je kanalska pristojbina, ki prinaša 3 milijone din. Od podjetij da elektrarna 5 milijonov dobička, klavnica pa 1 milijon. Iz tega pa plača občina tramvaj 2 milijona, tako da ji ostane 4 milijone dinarjev čistega dobička. Dohodek od doklad na državne davke znaša 10 milijonov din. Tako se nabere 58 milijonov din. Ostanek 20 milijonov din pa dobimo od dohodkov iz raznih taks, ki so vse upravičene. Kadar se bo pri nas vodila finančna politika po drugih vidikih, bo marsikateri od teh dohodkov odpadel in se bo zamenjal z bolj pravično in bolj socialno davčino. Bo pa to mogoče seveda šele takrat, kadar nas bo družila zares globoka zavest gospodarske skupnosti.

Referent je zatem obravnaval še pravilnik za izvrševanje proračuna mestne občine. Na predlog finančnega odbora je nato sporočil, da sta bila proti proračunu vložena pravočasno dva ugovora.

Debata

K debati sta se oglašila samo dva govornika in sicer m. sv. inspektor Wester in podžupan dr. Ravnihar.

Inspektor Wester je spregovoril nekaj pripomb h kulturnim postavkam mestnega proračuna. Celokupne postavke v partiji 18, ki nosijo naslov »študijske in subvencije«, znašajo 6.440.000 din. Napram lani je ta vsota navidez poskočila za poldrug milijon. Toda samo navidez, kajti v tej vsoti je zapodena tudi dotacija dveh milijonov fondu za oskrbo in zaščito prebivalstva, zato je postavka za razne kulturne namene dejansko manjša kakor lansko leto.

Pohvalil je podporo 50.000 din Akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani, dalje 10.000 dinarjev za zgodovinsko monografijo Ljubljane, na novo uvedeno podporo Ciril Metodovi družbi v znesku 20.000 din itd. Znižana je letos postavka za nagrade slušateljem ljubljanske univerze za znanstvene spise, ki se tičejo ljubljanskega mesta. Lansko leto je bila dana ta nagrada samo enkrat. Nova je, tudi podpora banovinskemu posvetovalnemu in poklicnemu institutu. V letošnjem proračunu je pavšalna subvencija v znesku 755.000 din odpadla, kar je hvalje vredno, ker so letos vse podpore specializirane, tako da javnost ve, koga podpira mestna občina. — Hvalje vredna je tudi postavka 50.000 din za mestno knjižnico

SCHICHTOV RADION
nere temeljito

S kuhanjem perila v razli topini Schichtovega Radiona odpravite prav vso, tudi najtrdozvrtnost, snago. Perilo bo zunaj in znotraj popolnoma čisto in snežnobelo.

RADION BELINA!

Schicht RADION pere sam!

in čitalnico. Marsikateri meščan niti ne ve, da ima mestna občina svojo knjižnico in čitalnico, ker nista še dostopni širši javnosti. Do tega pa mora priti v najkrajšem času. Knjig ima knjižničarja, težave so le s prostorom. Pri tej priliki govornik omenja, da se kulturnemu oddelku mestne občine stalno krčijo prostori.

— V letošnjem proračunu je tudi postavka 40.000 din za likovne nagrade in nakup umetnin. Letos sta obe postavki limitirani, tako da bodo tudi likovni umetniki lahko tekmovali za nagrado. Literarne nagrade so zvišane od 10.000 na 15.000 din, kar je vsega priznanja vredno. Govornik želi, da bi imelo razsodišče prihodnje leto večjo izbiro pri presojanju, katero delo zasluži nagrado. Letos je razsodišče postopalo povsem korektno, stvarno in nepristransko in je svoje sklepe, ki jih je potrdil tudi g. župan, napravilo soglasno. Nadalje je govornik prosil pojasnila k nekaterim postavkam v proračunu.

Inspektor Wester je govoril nato še o ženski realni gimnaziji, ki je v dveh letih ne bo več. Treba bo najti zaposlitve za vse številne profesorje, ko bo gimnazija prenehala posloovati.

Za mestno bolnišnico v Ljubljani

Govornik se je nato dotaknil podpore državi bolnišnici v znesku 800.000 din. To je zelo lep prispevek, ki pa je utemeljen v zakonu. Izračunal je, da mestna občina prispeva vsak dan 2220 din državi bolnišnici. Če računamo oskrbo enega bolnika dnevno 50 din, bi mestna občina s tem zneskom lahko zdravila 55 svojih občanov, če bi imela seveda mestno bolnišnico. V bodoče bo treba poskrbeti, da dobi Ljubljana svojo lastno mestno bolnišnico, ki bo nekoliko razbremenila mizerijo splošne bolnišnice.

Za njim je povzel besedo podžupan dr. VI. Ravnihar, ki je izjavil, da mu letos ni bila dana prilika, da bi mogel sodelovati pri sestavljanju proračuna. Zato proračuna ne pozna podrobno. Potrudil pa se je in sešel vse osebne izdatke ter prišel do številke 48 milijonov din. Ta številka je v nasprotju s številko, ki jo je navedel poročevalec finančnega odbora. Govornik v tem ne vidi nobene tragedije, kajti vsekakor opravlja mestna občina važno socialno delo, ako zaposluje mlade brezposelne inteligente in delavce. Posebno danes, ko prihajajo iz južnih krajev glasovi, da tam noben Slovenec ne bo več našel mesta, je treba poskrbeti za slovenske ljudi, zlasti za inteligenco. Zato se mu postavka osebnih izdatkov, kljub temu, da je visoka, ne zdi previsoka.

Govornik je nadalje omenil, da bomo leta 1941. praznovali 350 letnico rojstva velikega slovenskega skladatelja Jakoba Petelina Galusa, sodobnika nesmrtnega Palestrine. Zasluge, da sta spravila na dan delo tega slovenskega glasbenega velikana, imata dr. Mantuani in pokojni ribniški dekan Skubic. Ob tej priložnosti bo Glasbena Matica priredila glasbeni festival, za kar je naprosila mestno občino za podporo 20.000 din, od katere je v letošnjem proračunu prva postavka 10.000 din.

V nadaljnjem se je g. podžupan zavzemal za to, da bi mestna občina čimprej ustanovila svoj lastni protituberkulozni dispanzer.

K temu se je oglašil m. sv. dr. Debevec, ki je poudaril, da je vprašanje prevzema sedanega protituberkuloznega dispanzerja od strani mestne občine le vprašanje prostorov.

Nato je govoril še poročevalec finančnega odbora dr. Ažman, ki je med drugim polemiziral z g. podžupanom dr. Ravniharjem glede zaposlovanja mlade brezposelne inteligence in delavstva. Govornik se v tem ne strinja z g. podžupanom, ker stoji na stališču, da mestna občina ni socialna ustanova, ki naj bi zaposlovala mlado razumstvo.

Župan dr. Adlešič je nato dal preračun s pravilnikom vred na glasovanje. Vse skupaj je bilo soglasno sprejeto.

Nato so bili na predlog personalno-pravnega odbora izvoljeni v gradbeni odbor: dr. Stele, dr. Ažman, inž. Hrovat, arh. Valentinčič, dr. Debevec; v upravni odbor mestne plinarne: polk. Andrejka, Bahovec, dr. Ažman, Likar, inž. Lobe, Lasič, inž. Skof; v disciplin. sodišče 1. stopnje pa polk. Andrejka, inž. Masič, za namestnika pa Vider in Vondra.

Župan dr. Adlešič je še prebral resolucijo, ki jo je predlagal m. sv. Vontina. Ta resolucija nanaša vprašanje predvojnih avstro-ogrskih rent, ki jih je po prevratu prevzela naša država. Vse druge države naslednice Avstro-Ogrske so te rente že odkupile in plačujejo obresti, le naša država tega še ni storila. Zato se ministrski svet naproša, da to vprašanje čimprej reši.

Resolucija je bila soglasno sprejeta, na kar je župan dr. Adlešič ob četrti na 9 zaključil proračunsko sejo mestnega sveta.

LORETTA YOUNG, RICHARD GREENE, GEORG SANDERS
Hino Matica Telefon 21-21
Ob 16, 19. in 21. uri

ŠTIRJE OSVETNIKI

Življenjski roman visokega častnika Indij-ke brigade, ki je bil od vojnega sodišča po nedolžnem obsojen in katerega so upropastile spletkarije nevidnega, a močnega sovražnika

Maršal Mannerheim in njegova hči

Ena od katoliških hčera finskega maršala Mannerheima živi v Parizu. Ime ji je Zofija. Poleti jo je maršal obiskal. Dva tedna je prebil v skromnem stanovanju svoje hčere v Passyju. Skupaj sta s hčerjo hodila na sprehode in bila večkrat pri katoliški službi božji. Iz Pariza se je maršal odpravil v Lausanne, kjer je bil v ustih operiran. Mannerheim je že tedaj govoril, da bo v Evropi vojna, ni pa mislil, da bo Finska napadena. Ko se je zvedelo, da je bila sklenjena prijateljska zveza med Nemčijo in Rusijo, je dejal smeje se: »To je dobro, da imam spet zobe v redu. Zdaj bom mogel vsaj spet sam poveljevati svojim četam.«

Odkar je izbruhnila finsko-ruska vojna, ni njegova hči Zofija dobila nobenih osebnih vestí od njega.

Prvo sv. obhajilo kanadskih petorčic

Petorčice kanadske družine Dionne bodo letos, kakor piše londonski list, prejele prvo sv. obhajilo. Nedavno jih je obiskal pembrški škof (Ontario) msgr. dr. Nelligan, in je tudi poskrbel za pripravo na sv. obhajilo. Petorčice so mislile, da je ta škof kak višji policijski uradnik, ker je prišel k njim v uniformi, saj škof služi kot vojaški škof v kanadski armadi.

Katolištvo Valoncev

Narodnostna dvodelnost Belgije in iz tega izhajajoča problematika večkrat potisne druga vprašanja v ozadje. Saj je svetu malo znano, da so med Valonsko in Flandrijo tudi v verskem pogledu marsikaki razločki, ker izkazuje statistika za obe pokrajini pretežno katoliško večino.

Medtem ko je v Flandriji vprav jako živahno katolištvo, je Valonska bistveno drugačne vrste. Valoncev je človek zdrave pameti, je zmeren, ima čiste račune in je moralno urejen. Toda on živi bolj v praktičnem tostranstvu kot v predstavah v onstranstvu. Večkrat nekam okleva glede na verske resnice, pa tudi če si jih osvoji, jim ne gre do dna, ampak ostane rajši ob robu, da le ne bi bil preveč vznemirljen. Njegovo krščanstvo je površno.

Da se je mnogo Valoncev obrnilo k marksističnim strankam, je prav tako posledica njih preohlapne krščanske vere. Seveda ima pri njih svoj pomen tudi silen razvoj industrije. V splošnem je valonski kmet ostal bolj krščanski in ni naklonjen marksizmu. Najbolj brežverski valonski kraji Belgije so v pokrajinah Lüttich in Henne-gau. V provinci Lüttich je 300.000 aktivnih kristjanov, 520.000 duš pa je brezverskih ali pa so se Cerkvi povsem odtujile. Glede na mestno prebivalstvo je treba majhna mesta razlikovati od velikih mest. V majhnih podeželskih mestih je 30-70% aktivnih katoličanov, v velikih valonskih mestih pa komaj 25%. Na deželi je v provincih Luksemburg in Namur do 90% ljudi, ki opravljajo

svojo vsakoletno velikonočno dolžnost.

Navzlic vsej svoji treznosti in hladnokrvnosti pa Valoncev le ni cerkvi sovražan. Zmeraj, čeprav je marksistični delavec v valonskih industrijskih mestih in čeprav se je že odtujil veri, vsebuje nekakšno spoštovanje sprico vere in njenih služabnikov. Če se Valoncev preseli v novo stanovanje, tedaj skoraj vedno pribije na steno najprej križ ali kako versko podobno. In čeprav je valonsko časopisje polno zagriženih člankov zoper cerkev, vendar na Valonskem ni niti enega tako zvanega »duhovnožreca«, kakor jih je v Franciji toliko (mangeur de curés). Celotisti Valoncev, ki so versko brezbržni, ne kažejo mržnje sprico črne suknje duhovnika, ali pa so z duhovnikom celo prijazni. — Nikakršne verske sekte ali razkoli si Valoncev niso mogle pridobiti. Protestantne verske družbe, ki so se posebno po svetovni vojni živahno vrgle na Valoncev, niso Cerkvi dejansko odtujile nobene duše. Isto velja o špiritizmu, ki je zmeraj manj pomemben.

V poslednjih časih so pa vidni nekakšni zasnutki, ki kanijo izboljšati versko življenje dežele. Tozadevno čakajo mladino posebne naloge. Medtem ko je število takih učencev, ki ne obiskujejo verouka v višjih šolah, jako veliko, pa je takih v osnovnih šolah le 10%, in to celo v marksističnih pokrajinah. Precej šolarjev pa hodi v katoliške samostanske šole. Tudi katoliška delavska mladina jako živahno deluje na to, da bi Valonska vstala iz verskega mrtvila.

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(9) Ko se je poln občudovanja nagledal male Ančke, se je med visokimi rastlinami po prstih plazil, da bi veliko novico sporočil kralju in ostalim palčkom. To bo do debelo gledali ...!

(10) Kralj je sedel pred svojimi vrati in kadil pipico. Krona mu je stala postrani na glavi. Bil je globoko zamišljen, ker kralj ima vedno vse polno stvari, o katerih mora globoko premišljevati. Potem pa je v daljavi zagledal Rdečelička in za hip pozabil svoje skrbi.

† Dr. Alojzij Pollak

Včeraj popoldne je umrl v Ljubljani na domu pri svojih starših po daljši teški bolezni v cvetu svojih 29 let g. dr. Alojzij Pollak, tajnik škofijskega ordinariata in škof. kaplan v Ljubljani. V lanskem juniju je dokončal svoje študije v Rimu in bil v avgustu imenovan v omenjeno službo pri ordinariatu. V novembru je nenadoma zbolel in po trimesečni hudi bolezni umrl. — Rodil se je v Ljubljani dne 15. septembra 1911. Gimnazijo je študiral v Kalksburgu pri Dunaju. bogoslovne študije v Inomestu in bil tam dne 29. marca 1936 posvečen v duhovnika. Tri leta je nato študiral cerkveno pravo v Rimu. V prvi službi je bil komaj tri mesece. Po svojem blagem in prikupnem značaju je bil priljubljen povsod, kjer so ga poznali. Bog pa ga je ljubil najbolj, zato ga je vzel k sebi. Naj v Njem počiva! Težko preskušani družini naše globoko sožalje! — Pogreb bo jutri, v četrtek, ob 16 izpred hiše žalosti na Svetega Petra cesti 68.

Žalna seja za Ljubo Davidovičem na univerzi

V torek, dne 20. februarja t. l., se je univerzitetni senat polnoštevilno zbral k žalni seji za pokojnim ministrom Ljubo Davidovičem. Rektor univerze prof. dr. Matija Slavič se je v toplih besedah spominjal velikih zaslug, ki jih ima pokojni minister Davidovič za ustanovitev ljubljanske univerze. Poudarjal je zlasti, kako pravilno je veliki pokojnik dojel pomen univerze za slovenski narod in s kakšno požrtvovalnostjo, odločnostjo in ljubeznijo je vodil borbo za ustanovitev najvišje slovenske prosvetne ustanove. Vsa univerza mu dolguje neminljivo zahvalo za njegova nesebična prizadevanja. Zato je senat soglasno sklenil, da da tej svoji hvaležnosti vidno znamenje na univerzi sami.

— Pri zaprtju, motnji v prebavi, vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

1 Današnje duhovniško zborovanje bo v posvetovalnici KTD v Jugoslovanski tiskarni in ne v Rokodelskem domu, kot je bilo prvotno javljeno.

1 Zdravniška zbornica v Ljubljani vabi vse zdravnike, da se udeležijo pogreba pokojnega dr. Leopolda Majdiča, sanitetnega polkovnika v pok. Pogreb bo danes ob 3 popoldne iz hiše žalosti Erjavčeva ulica 4.

1 Rezervne sanitetne in apotekarske oficirje in vojne uradnike sanitetne ter apotekarske stroke, ki stanujejo v Ljubljani, opozarjamo na obvezna predavanja iz predmeta: Vojna sanitetna in apotekarska služba. Predavanja se bodo vršila ob sredah in to 21. in 28. februarja ter 6. marca 1940 vselej ob 18.15 v dvorani Društva jugoslovanskih inženirjev in arhitektov, »Zvezda«, Kongresni trg. S seboj vzemite oficirsko legitimacijo in osminko pole papirja, katero izpolnite z vašim imenom ter vojaškim činom. Pododbor Ljubljana.

1 Na Kurešček polje avtobus v četrtek, 22. t. m. in v nedeljo ob 8 izpred Mestnega doma. — Telefon 36-98.

1 Tekstilni ostanki vseh različnih vrst za obleke in perilo, se dobijo po starih cenah v Go-ričarjevi trgovini za Ljubljano, Sv. Petra nasip št. 29, Ljubljana. Najboljši rožasti krepdešini v

ostankih po 10 din meter. Pohitite, dokler traja zaloga!

1 Družinski oče, ki je že dolgo časa brez posla in je bil poleg tega še dva meseca hudo bolan, prosi za kakršnokoli zaposlitev. Je vajen vseh pisarniških poslov, trgovsko izobražen, govori in piše poleg slovenščine tudi srbohrvaščino in nemščino. Ker je brez vseh sredstev, ga prav toplo priporočamo. Naslov pove uredništvo »Slovenec«.

1 Čigav je pisalni stroj? Uprava ljubljanske policije je zaplenila prenosni pisalni stroj znamke »Torpedo« Stroj nima tovarniške številke in je bil prav gotovo nekje ukraden. Kdor ga pogreša, naj se javi upravi ljubljanske policije. Prav tako je bila zaplenjena rdeča dinamo-svetilka od kolesa.

Roparski napad na železničarja

Ljubno na Gor., 20. februarja.

Dva neznana zločinca sta danes ob zgodnjih jutranjih urah napadla 40 letnega železniškega kurjača Franceta Kristana, ko je z Ljubnega, kjer ima skromno domačijo, odhajal na otoško postajo, da bi se s prvim delavskim vlakom ob 4.57 odpeljal v službo na Jesenice. Kristan je nosil s seboj nahrbtnik, v katerem je imel mnogo jaje in razna živila, da bi jih prodal Jeseničanom. Napadalec sta ga potolkla na tla tako, da je bil ves v krvi. S težavo se je privlekel do postaje, kjer se je javil postajenačelniku. Ta je o napadu obvestil orožnike in poklical zdravniško pomoč. Kristan, čuteč se še pri moči, je zapustil postajo in krenil proti domu. V bližini okrevališča pri Posavcu mu je nanaglo postalo tako slabo, da se je onesvestil in padel v sneg. Zapazili so ga potniki in delavci, ki so prihajali k prvemu ljubljanskemu vlaku. Dvignili so ga in spravili k Posavcu. Kristan je dobil več poškodb. Orožniki so takoj uvedli poizvedbo za obema napadalcema, ki sta morala dobro poznati navade in razmere napadnega Kristana.

Jesenice

Smrtna nesreča premikača. Opasna in nevarna je služba premikača, posebno v zimskem času, ko ni korak tako zanesljiv. Snežena in poledenela tla so pogosto vzrok nesreč pri železniški službi. V ponedeljek pred polnočjo je bil na jeseniški postaji v službi pri premikanju tovrnega vlaka Maks Smolej, doma iz Kranjske gore, samski, rojen leta 1902. Med premikanjem je hotel skočiti k zavori, pri tem mu je spodrsnilo ter je padel pod kolesje vlaka. Bil je takoj mrtev. Kolesje mu je strlo prsni koš in odrezalo noge.

Kino Krekov dom predvaja v petek ob 8 zvečer in v soboto ob 4 popoldne film »Verdie«. V soboto zvečer pa predvaja film »Ljubavne noči velikega kneza«. Življenje ruskih beguncev, po krvavi revoluciji v pariškem podzemlju. Za do-datek izvrsten film.

Kranj

Občni zbor krajevne mladinske JRZ bo drevi ob 8 v prostorih JRZ v hotelu »Jelen«.

Prepovedana knjiga

Bern, 20. februarja. Švicarski zvezni svet je prepovedal Rauschningovo knjigo »Gespräche mit Hitler« in sicer ne le v nemškem, ampak tudi v francoskem prevodu (Hitler m'a dit, ki je doživela 113 izdaj). Rauschning je bil, kakor znano, zadnji predsednik senata v Gdansku. Svet utemeljuje prepoved s tem, da želi Svica dobrih odnosov z Nemčijo.

KINO SLOGA tel. 27-30

Ko odbije polnoč!

V glavni vlogi: MARIE BELLE, PIERRE RENOIR, THOMY BOURDELLE
Režija: LEO JOANNON

Danes premiera!

Odlično francosko filmsko delo napetih pustolovščin in velike ljubezni

Glasba: JEAN WIENER

BENJAMIN GIGLI najsлавnejši tenorist sveta, v najnovejšem pevske filmu napete vsebine

KINO UNION, tel. 22-21

Ob 16., 19. in 21. uri

Poje arije iz oper »Afričanka«, »Romeo in Julija«, »Lohengrin« in lepe napolitanske pesmi

Melodija noči

Jakob K. Heeri

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja

Tedaj je planil Konradin Flugi v plamtečem navdušenju h govorniku in ga objel: »O, Fortunat, kar me duši, si povedal!«

»Lorsa je pa nadaljeval: »In vi, plemenite mladenke, se nam pridružite, kadar se bomo posvetovali o bodočnosti, da boste s svojo prisotnostjo množile veselje do dela in nas s svojim odobravanjem podpirale. Stara navada je, da se engadinska mladina posebno pozimi zbira zdaj v St. Moritzu, zdaj v Maduleinu ali Zuozu, zdaj v Samadenu ali Pontresini. To delajmo v bodoče pogostejše in se ne vdajamo potem samo plemeniti zabavi, temveč se resno pogovarjamo in posvetujemo, kaj bi Engadinu koristilo. Vabite poštene mladeniče in mladenke iz vseh vasi, naj se nam pridružijo! Ti, dragi Konradin, ki te je poljubila muza, bodi naš pevec, in skupno s teboj hočemo, ko napoči čas, ustanoviti pri zdravilnem vrelcu v St. Moritzu zbirališče, kjer bo našlo mnogo trepetnih ljudi veselje, tolažbo in okrepčilo! Ti pa, preudarni Saratz, ki imaš oko za trdo resničnost, nam zidaj ceste, in ti, pametni Lucij Planta, ki imaš dar umetelnega govora, se pripravljaj na zborne dvorane, da se boš z odvažno besedo boril za prospeh Engadina! Tako bodi torej sklep: naša Gioventù, Zveza mladine je ustanovljena!«

Zgolj veselje in navdušenje je objelo vse in lica mladeničev in deklet so žarela.

Ko je pa sedaj Lorsa vprašal, katere mladeniče in dekleta povaseh, naj bi se povabili v Zvezo engadinske mladine, in si hotel nihče s prav besedo na dan, je z mirno odločnostjo pristopila Cilgija in dejala: »Priporočam vam Marka Paltrama iz Maduleina, puškarja v Pontresini!«

Zganili so se, nihče ni pričakoval tega imena, in Lucij Planta je vprašal oprezno: »Ali je na dovolj dobrem glasu?«

Zdaj je zastavljal Konradin Flugi za Marka Paltrama svojo besedo in hvalil njegovo junaško neustrašenost, ki jo je pokazal pri reševanju Tirolca, in Lorsa je dejal: »Ali potrebujemo še več ko besedo naše prijateljice Cilgije?«

Tako so odločili, da bodo povabili Marka Paltrama v Zvezo engadinske mladine.

Zdaj so si sledili predlogi in imena, mladi svet je rajal in se

igral ter se navduševal za Mladinsko zvezo do sončnega zahoda, ki je razsul snop zlata po dolini in jezeru v St. Moritzu in prižgal morje iskrih se luči po gorah.

* * *

Prijazen večer, potem sta stali obe prijateljici pri oknu svoje skupne spalnice in gledali v spokojno visokogorno noč in na jezero, v katerem so se zrcalile zvezde.

»Oče,« je pripovedovala Menja, »bi ne bil nič ugovarjal, ako bi bil Lovrenc Gruber izbral mene namesto vas za svojega sina. Toliko dà na svojega trgovskega prijatelja — hvala Bogu, da se Gruber zame ni nič zmenil.«

Tedaj je Cilgija malo prijateljico smeje se poljubila. »Ne, ljuba Menja, ti ostani zvesta le svojemu Konradinu!«

»Saj ne morem drugače!« je odvrnila Menja in se smehljaje in zaupljivo ozrla navzgor k Cilgiji. »In vprašati sem te mislila že večkrat, ali imaš ti kakega mladeniča rada?«

»Tiho, tiho, Menja!« je odvrnila Cilgija burno, in »tega še sama ne vem!« je dodala med smehom.

»Lorsa?« je vprašala Menda šepetaje.

»Lorsa? — Ne!« je odvrnila Cilgija sanjavo. »Pojdiva k počitku, Menja, in moliva, da bi Bog blagoslovil Zvezo engadinske mladine.«

6

Župnik in Cilgija sta stopala čez Forclo Surlej, visoko nad engadinskimi v soncu se kopajočimi jezери, nad zadnjimi od viharjev razklatimi, od plazov na pol zamorjenimi borovci v brezljudni samoti.

»Ali se ne zdi tudi tebi, Cilgija, da je tvoje vziranje po hribih neka prav čudna muka,« je vprašal dobrodušni gospod, ki je sopihal pod nahrbtnikom in pod težo lastne obilnosti ter si brisal pot s čela. »Tu ni pred teboj hodila gotovo še nobena ženska!«

»Potem me veseli, stric, da sem jaz prva!« je razodeno zaklicala. Strumno je stopala, da bi lažje hodila, z nekoliko izodrecanim krilom po pobočju čez plošče razmetanega skalovja, med katerim je škrlatno žarel in valovil sleč.

»Morje sleča, celo morje!« je zavriskala in si zatikala sijajno krasoto za prsi in na klobuk in med cvete sleča jeklenomodre, globokoumne čaše enciana.

In zopet jo je premoglo vzhicenje: »Planike! Poglej, stric, zvezda pri zvezdi. — Cvetlica pogumnih!« Od veselja prevzeta in željno ko

otrok je trgala najlepše cvete, za tolar velike, in jih zatikala k drugim.

Radost in napor sta ji bila nadahnila lica z živo rdečico, njene oči so sijale, prsi plale in kakor bitje iz pravlice je bila videti sredi bogastva cvetlične krasote, ki se je bila z njo obdala.

»Bakantinja življenja!« je privrelo občudovanje iz župnikovih ust.

Ona je pa stopila na vzvišeno, z mahom prerasto skalo in se ozrla okoli sebe.

»Stric, štiri jezera kakor svetle čaše luči, kakor pomlad vsa dolina. Po njej razsejane kakor kupci belega kremenca vasi in iz spokojnih hišnih streh se sukla dim in se razblinja v čistem zraku! Nedostopne gore tam onkraj dvigajo blaženo svoje bele krone, sanja lepote se razpenja nad pokrajino, stric, stric, in midva sva edina, ki jo uživava in pije! In mnogo stotisočkrat že je izšla ogromna roža, žarela po ves dolgi dan in človeka ni bilo, ki bi jo gledal! Ali ni to strašno, stric?«

»O, ti ženski Rousseau!« se je ponorčeval župnik. »Pojdi in reci, da so gore lepe. Tod in ondi ti ne bo nihče verjel razen nekaj sanjarjev. Mar meniš, da hitijo ljudje zaman z bledimi obrazi in z molitvijo na ustnicah čez prelaze?«

»Pozimi že,« je odvrnila Cilgija, »res pa je le, da prižene veliko domotožje Engadinca iz najbolj oddaljenih krajev, iz Londona, Petrograda ali Egipta nazadnje zopet v njihove gore.«

»Engadinec,« je odgovoril župnik hladno, »se udeležuje z mladih nog javnega življenja svoje vasi, svojega okolja, in njegovo srce se navadi, da hoče pri upravi domovine svetovati in pomagati. Kadar stopi potem prikratk v svoje visoke svetle doline v globino mest, mu pač nedostajajo gore in grozljivo čustvo se mu ukrade v dušo, zdi se mu, kakor bi se moral nebesni svod brez mukotnih slopov zrušiti. Vendar se brž navadi na široko nebo, na mestni tršč, samo nikoli na to, da je njegov glas v javnih zadevah mrtev, nikoli na zvito prevaro, na podobe revščine, ki jo najde tam doli, in kadar naleti v tujni na ljudi, ki ne znajo ne brati ne pisati, se zamisli na skrinjo v domači hiši, v kateri leži postila in kronike, zamisli se na očeta, ki jemlje ob dolgih zimskih večerih dečka na kolena in ga uči knjige brati in razumeti, in domovina, kjer je sleherni preponosen, da bi bil nepošten, kjer ni ne beračev ne revežev, mu zasije od lepote, rad bi še enkrat dihal njen zdrav zrak — to je engadinsko domotožje, gotovo pa ne hrepenjenje po zimskih gorah.«

In vendar je nebeško lep, božji svet, je trmoglavila Cilgija.